सहिदभूमि गाउँपालिकाको आ.व.०७४/०७५ को

सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

२०७५ कार्तिक
सहिदभूमि गाउँपालिकाको कार्यालय
धनकुटा

प्रस्तुतकर्ता
एकता मिडिया प्रा.लि.
सुन्दरहरैँचा,मोरङ

हाम्रो भन्नु,

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा संघ , प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकार्यता, सहअस्तित्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गरी जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिस्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न लोकतन्त्रका लाभहरूको समानुपातिक समावेशी र न्यायोचित वातवरण सिर्जना गरी कानूनी राज्य र दिगो विकासको अवधारणा अनुरूप समाजवाद उन्मुख संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तह देखि नै सुदृढीकरण गर्न र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय शासन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायिकी कार्यकारीणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वान्छनीय भएकोले, **नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिम स्थानिय संचालन ऐन २०७४को परिच्छेद १० को गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको आर्थिक कार्य प्रणालिको वुँदा नं. ७८ को आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने शिर्षकको उपदफा (४) को (५) बमोजिम सामाजिक परीक्षण विधिलाई ल्याइएको छ।**

नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको मिति २०७३ फाल्गुण २७ गतेको स्थानीय तहको घोषणामा साविक छिन्ताङ, खोकु र आँखिसल्ला गा.वि.स हरुलाई समेटेर यस सहिदभूमि गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय नागरीकहरुको गाउँपालिका प्रति भएको सकारात्मक सोच सँगै पूर्वमै सम्भावना बोकेको गाउँपालिका भए बाट सामाजिक जिम्मेवारी निवार्हको पाटोमा समेत यो गाउँपालिका स्थापित हुन पर्ने कुरामा दुई मत नै छैन । सोही सन्दर्भलाई अंगिकार गरी स्थानीयतह सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ र स्थानिय तह संचालन ऐन २०७४ आर्थिक प्रशासन नियमावलि २०६४ को नियम २०१ (१) बमोजिम स्थानीयतहहरूले एक आर्थिक वर्षमा समग्र सामाजिक जिम्मेवारी पूरा गरी गाउँको सम्बन्धमा लेखाजोखा गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सामाजिक परीक्षण कार्यविधि तर्जुमा गरेको हो । उक्त व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्षको (अघिल्लो सालको) सामाजिक परीक्षण कार्य गरिसक्नु पर्ने व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय तहको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यसलाई पालना गर्न भएका प्रयास तथा कार्यसम्पादनको लेखाजोखा गर्ने प्रकृयालाई मार्गदर्शन गर्नु यस कार्यविधिको उद्देश्य रहेको देखिन्छ (स्थानीय तह सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७, भूमिका) । यसले स्थानीय तहले सामाजिक परीक्षण अनिवार्य रूपमा गर्नुपर्ने सम्मको व्यवस्था गरेको छ । यसै व्यवस्था अनुरूप सहिदभूमि गाउँपालिकाको आ.व. २०७४/०७५ सामाजिक परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ ।

यस संस्थालाई दिइएको जिम्मेवारी पूरा गर्ने क्रममा यस गाउँपालिकाका प्रमुख प्रसाशकिय अधिकृत ,ईन्जिनियर, लेखा प्रमुख,विषयगत शाखाका प्रमुखहरु सामाजिक विकास शाखा प्रमुख, राजश्व प्रशासनका कर्मचारीहरु तथा यहाँका विभिन्न फाँटमा कार्यरत कर्मचारी मित्रहरूको अमूल्य सुझाव, सल्लाह र सहयोग प्राप्त भएको छ । तसर्थ उहाँहरू लाई संस्थाको तर्फबाट हृदयदेखि नै धन्यवाद दिन चाहन्छौ । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा निर्वाचित जनप्रतिनिधीहरु, दलका प्रतिनिधी तथा समाजसेवीहरुले दिएको अमुल्य सुझाव र सरसल्लाह प्रति समेत हामी आभारी छौँ । साथै सहिदभूमि गाउँपालिकाको

सामाजिक परिक्षणका लागि खटिनु भएका यस संस्थाका सबै कर्मचारीहरु प्रति समेत हामी आभारी बन्दै आ.व. २०७४/०७५ को सामाजिक परिक्षण प्रतिवेदन सहिदभूमि गाउँपालिकामा प्रस्तुत गर्दछौ ।

एकता मिडिया प्रा.ली. रेडियो सुसेली
मोरङ

पुष्ठभूमीः

समृद्ध, आधुनिक, शान्त र न्यायपूर्ण नेपालको निर्माण गर्ने संकल्प सहित सिर्जना गरीएका अनेक नीति, नियम र निर्देशिका सहित संचालित स्थानीय तहहरुलाई स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ मा व्यवस्था भए अनुसार स्थानीय तहहरुलाई स्थानीय जनताका लागि आवश्यक सेवा सुविधाहरु व्यवस्थित र प्रभावकारी तरिकाबाट स्थानीय स्तरमा नै उपलब्ध गराउन सक्ने अधिकार दिएको छ । नेपाल सरकारले स्थानीय तहलाई दिने वितिय सामानीकरण तथा ससर्त अनुदान सहितको एकमुस्ट बजेट आर्थिक, सामाजिक शैक्षिक ,कृषि, पशु, स्वास्थ्य, का साथै समग्र समूदायको विकासको लागि केन्द्रीत गर्ने कुरामा विशेष जोड दिदै आएको छ । स्थानीय तहमा जाने बजेट त्यहाँ रहेका सम्पूर्ण विषयगत शाखालाई समेटी स्थानीय तहमै संचालन गर्ने र जवाफदेहि बनाउने ठूलो बजेट स्थानीय तहमा प्राप्त भएको छ । यसले स्थानीय तहलाई पूर्ण जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाएको छ । जनतासंगको सबै भन्दा नजिकको घरको सरकार भनेकै स्थानीय सरकार हो । जसमा मुलतः गाउँपालिकाका नागरीकहरुको दुख बेदना अनी मर्महरुलाई नजिक बाट नियालेर सोही विषय बस्तु सँग साक्षात्कार भई काम गर्ने भएबाट नागरीकहरुका आसा र अपेक्षा बढि नै हुन्छन् भने यसको दायित्व समेत सोही रुपमा बढ्ने अबश्यम्भावी देखिन्छ । स्थानीय तह तथा स्थानीय सेवा प्रदायकको काम कारवाहीमा पारदर्शिता र सेवाग्राहीप्रति जवाफदेहिता अभिवृद्धि गर्न र शुसासन कायम गर्नका लागि नेपाल सरकारले विभिन्न नीतिहरु अवलम्बन गर्दै आएको छ । स्थानीय स्तरमा भए गरेका कामकारवाहीको जनता प्रति सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्नकालागि अवलम्बन गरिएका विभिन्न विधि मध्ये **सामाजिक परीक्षण** वर्षभरि गरिएका आर्थिक सामाजिक क्षेत्रमा गरिएको लगानी बाट कति उपलव्धी भयो र आगामि वर्ष कस्ता कदम चाल्दा विकास प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ भन्ने महत्वपूर्ण कसिको रुपमा सामाजिक परीक्षणलाई लिन सकिन्छ । यसरी सामाजिक परीक्षण कार्यलाई व्यवस्थित तरिकाले सम्पन्न गर्नका लागि नेपाल सरकारले स्थानीय तह संचालन ऐनमा सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्ने छ भन्ने व्यवस्था गरेको छ कानुन र कार्यविधि निर्माण भई नसकेकोले सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७ र **नेपालको संविधानको धारा २९६ को उपधारा (१) बमोजिम स्थानिय संचालन ऐन २०७४को परिच्छेद १० को गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको आर्थिक कार्य प्रणालिको वुँदा नं. ७८ को आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने शिर्षकको उपदफा (४) को (५) बमोजिम सामाजिक परीक्षण विधिलाई** आधार मानि गरिएको छ । सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अध्ययन पश्चात् सम्पूर्ण सरोकारवाला सहितको समावेशी उपस्थितिमा प्रस्तुत गरिएको छ । छलफलमा उठेका सवाल र

जवाफलाई समेटी सामाजिक परीक्षकले अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । यसलाई स्थानीय तहको योजना तर्जुमाको विभिन्न चरणमा, राजश्व परामर्स समिति, न्यायीक समिति, योजना अनुगमन समिति, र कार्यपालिका र गाउँपरिषदमा समेत पेश गर्न अनुरोध गरिन्छ । यसरी स्थानीय तहबाट भएका कामहरूले सामाजिक उपलब्धी कति हासिल भए सोको विश्लेषणात्मक प्रभाव सम्मको अवस्थाको आँकलन गर्न सामाजिक परीक्षण निकै प्रभावकारी हुन्छ । सामाजिक परीक्षणको सैद्धान्तिक पक्षको अनुशरण नै सामाजिक परिक्षण प्रतिवेदन सामाजिक परिक्षण कार्यविधिको महत्वपूर्ण पाटो भएकाले यसको सफल कार्यान्वयनवाट आफ्नो सामाजिक विकासको उत्तरदायित्व पूरा गर्नमा सहिदभूमि गाउँपालिकालाई ठूलो टेवा पुऱ्याउन मद्दत गर्दछ भन्ने हामीले अपेक्षा गरेका छौ । यसै परिप्रेक्षमा स्थानीय तह संचालन ऐनमा सामाजिक परीक्षण सम्बन्धि व्यवस्था भएको र यस **एकता मिडिया प्रा.ली. रेडियो सुसेली** ले सहिदभूमिगाउँपालिका को आ.व. २०७४/०७५ को सामाजिक परीक्षण सम्पन्न गरी यो प्रतिबेदन पेश गरेको छ।

१. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्यः

सहिदभूमि गाउँपालिकाको कार्यसम्पादन स्तरलाई सुधार गर्न सहयोग पुऱ्याउनु नै यस सामाजिक परीक्षणको प्रमुख उद्देश्य हो । जसबाट गाउँपालिकाले समाजमा पुऱ्याएको योगदान र सम्पादन गरेका कामको मूल्याङ्कन गरिन्छ । उल्लेखित उद्देश्यका अलावा यस गाउँपालिकाको सामाजिक परीक्षण गर्नुका अन्य उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन् ।

- गाउँपालिकाले निर्वाह गरेको सामाजिक जिम्मेवारीको मूल्याङ्कन गर्ने ।
- समुन्नत सहिदभूमि गाउँपालिका निर्माणको सामाजिक फाईदाहरुको समिक्षा गर्ने ।
- गाउँपालिकालाई नागरिक मैत्री बनाउँदै सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी, सुलभ र भरपर्दो बनाउन समग्र कार्य सम्पादनमा सुधार ल्याउन सुझाउ दिने ।
- निर्वाचित जनप्रतिनीधी र जनताको विचमा विकास र समृद्धि लाई आत्मासाथ गरी कसरी अगाडि बढ्न सकिन्छ र जनताले सहजरुपमा कसरी सेवा प्राप्त गर्न सक्दछन् भन्ने सुझाव सेवा प्रदायकलाई प्राप्त हुने छ ।

२. सामाजिक परीक्षणका आधार :

सहिदभूमि गाउँपालिकाको कार्यसम्पादनको अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा मापन गर्नको लागि सामाजिक कार्यको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गरिएको यो समाजिक परीक्षणको आधार देहाय बमोजिम गरिएको छ ।

- सहिदभूमि गाउँपालिका कार्यालयको संगठन संरचना ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको नीति रणनीति र आगामी कार्यक्षेत्र र सो को प्रभावकारीता ।
- योजना, कार्यक्रम, वजेट व्यवस्थापन ।
- गाउँपालिकाको कार्यक्षेत्र र सो को अनुगमन, मुल्यांकन ।

- वातावरण संरक्षण र दीगो विकासमा गाउँपालिकाले खेलेको भूमीका ।
- सेवाग्राहीको हित एवम् नागरिक मैत्री सेवा प्रवाहमा गाउँपालिकाको भूमीका ।
- महिला, वालवालिका अपाङ्गता, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, विपन्न एवं पछाडि पारिएका वर्ग, समुदायको हितका लागि गाउँपालिकाले खेलेको भूमीका ।
- शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु , सहकारी, उद्योग, पर्यटन, कला, संस्कृति संरक्षण र विकासमा गाउँपालिकाले दिएको योगदान ।
- सरकारी एवम् गैह्न सरकारी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाजप्रतिको दायित्व निर्वाह ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको सामाजिक योगदान ।

३. सामाजिक परीक्षण प्रक्रियाः

सकेसम्म परिमाणात्मक तथ्याङ्क र आवस्यकता अनुसार थप गुणात्मक तथ्याङ्कको प्रयोग गरी अध्ययन विश्लेषण गरी सामाजिक कार्य सम्पादन स्थितिको मूल्याङ्कनका साथै सामाजिक योगदान बढाउन अँगाल्नु पर्ने उपायहरुको समेत सुझाव उल्लेख गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । कलिलै उमेरको गाउँपालिका र भर्खरै निर्वाचीत जनप्रतिनिधिहरुको कार्यअवधि पनि एक वर्ष मात्र भएकोले सारभूत रुपमा गर्नु पर्ने धेरै कामहरु भएको र नागरिकहरुको गाउँपालिका प्रतिको अपेक्षा समेत अत्यधिक बढ्दो रहेको परिस्थितिको संयोजनलाई समायोजन गर्नु पर्ने कुराको चुनौतिका वीचमा सहिदभूमि गाउँपालिकाका मुख्य विषयलाई आधार लिई गाउँपालिकाले सामाजिक दायित्व निर्वाह गर्नु पर्ने विषयमा केन्द्रीत रही सामाजिक परीक्षण प्रकृया अगाढि बढाईएको अबस्था छ । जस अन्तर्गत देहायका प्रक्रियालाई उपयोग गरिएको छ ।

- अन्तरवार्ता ।
- कार्यालय अभिलेख जाँच ।
- जननिर्वाचित हरु संग समूह छलफलको आयोजना ।
- सर्वेक्षण तथा सूचना संकलन ।
- सरोकारवाला मुख्य सूचनादातासँगको अन्तरक्रिया ।
- उपलव्धी, परिणाम र प्रभाव आदि सूचकको आधारमा मूल्याङ्कन ।
- उपभोक्ता समिति र उपभोक्ता संगको छलफल ।

४ मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुति तथा छलफलको खाका :

(क) कार्यक्षेत्रको परिचय ।
(ख) स्थानीय तहको प्राथमिकता तथा लक्ष्यहरू ।
(ग) गतवर्षका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू ।
(घ) यसवर्षका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू ।

(ङ) सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता ।

(च) सामाजिक जिम्मेवारी बहनमा परेका समस्याहरू ।

(छ) सुधारको लागि चाल्नुपर्ने कदम तथा सुझावहरू, खुल्ला छलफलको माध्यमबाट सहभागीहरूको प्रतिक्रिया ।

(ज) स्थानीय तहले गरेका नीतिगत निर्णय तथा प्रक्रियागत सुधारले पारेको प्रभाव स्थानीय तहले गरेका विकास योजनाहरूमा जन सहभागिताको स्थिति ।

(झ) स्थानीय तहले समयमा सेवा सुविधा दिन नसकेको अवस्थामा जनताले भोग्नु परेका समस्याहरू ।

५. सामाजिक परीक्षण कार्यक्रमको आचार संहिता :

सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरिने कार्यक्रममा उपस्थित आयोजक, सहजकर्ता तथा सहभागीहरूले निम्न अनुसारका आचारसंहिता पालना गर्नुपर्दछ :-

- विषयवस्तुमा मात्र केन्द्रित रही छलफल गर्ने ।
- तथ्याङ्क र सूचनाको आधारमा रही विचार राख्ने ।
- निजी वा व्यक्तिगत कुरामा टिप्पणी नगर्ने तथा व्यक्तिगत आक्षेप नलगाउने ।
- सहभागीहरूले व्यक्त गरेका विचारमा प्रतिवाद नगर्ने, प्राप्त प्रतिक्रिया, सुझाव तथा टिप्पणीलाई सकारात्मक रूपमा लिने ।
- व्यक्ति वा संस्थाको सामाजिक मर्यादा र शिष्टाचारलाई कायम राख्ने ।
- सहभागीहरूलाई विचार राख्न प्रोत्साहन गर्ने र विचारका लागि धन्यवाद दिने ।
- सामाजिक परीक्षकले बोल्ने समय दिएपछि मात्र सहभागीहरूले आफ्ना कुराहरू राख्ने ।
- बोल्दा पालै पालो बोल्ने र एउटा व्यक्तिले एकपटक मात्र बोल्ने ।
- आफ्नो कुरालाई छोटकरीमा स्पष्ट रूपमा राख्ने र बीचमा अर्काको कुरा नकाट्ने ।

६. सामाजिक परीक्षणका सीमाहरु :

सामाजिक परीक्षणको क्रममा स्थानीय तह संचालन ऐनमा मात्र उल्लेख गरिएको र कार्यविधि निर्माण नभएकोले सामाजिक परीक्षणको अन्तरवार्ता तथा छलफल विधि अनुसरण गर्नु पर्ने देखिए पनि यस परीक्षण प्रतिवेदन तयार गर्ने क्रमसम्म आईपुग्दा सम्म तर्कसंगत पेश गरीने आधारहरुका रुपमा आधारित भई कार्यालय अभिलेखको जाँच गरिएको, मुख्य सूचनादाता सँग अन्तरवार्ता लिईएको र लक्षित सरोकारवाला सँगको अन्तरक्रिया समेतलाई समाबेस गरी गाउँपालिका भर्खरै निर्माण भएको र भौगोलिक अवस्थाले सबै जिल्ला स्थित कार्यालयहरु पहुँच गाउँपालिकामा आउदै गरेको र कार्यालय स्थापना भएपनि कतिपय तथ्याङ्कहरुको रेकर्ड नभेटिएको कारणले तुलनात्मक अध्ययन गरी दिशानिर्देश गर्न कठिनाई देखिएको छ । कतिपय डाटाबैंक प्रभावकारी नहुँदाको अबस्थामा यो सामाजिक परीक्षण

आधारभूत अवयवहरुको अध्ययन गर्नु परेको कारणवाट यसमा केही सिमितता रहेको हुन सक्ने कुरालाई स्वीकार गरिएको छ ।

७.सामाजिक परीक्षण कार्य सञ्चालन प्रक्रिया :

● सामाजिक परीक्षणको सूचना सहिदभूमि गाउँपालिकाले सामाजिक परीक्षण हुने मिति, समय र स्थान खोली सम्वन्धित सरोकारवालाहरूलाई मौखिक टेलीफोन, पत्राचार मार्फत सूचना दिइएको थियो ।

● सामाजिक परीक्षण भेला कार्यक्रम शुरु गर्नुभन्दा पहिले उपस्थिति पुस्तिका खडा गरिएको छ ।

● कार्यक्रममा उपस्थित भएका समुदायका सदस्यहरूको उपस्थिति अभिलेख गरिएको छ ।

● कार्यक्रमलाई ब्यवस्थित रुपमा सञ्चालन गर्न कार्यक्रम तालिका अग्रिम रुपमा तयार पारि आपसी सहमतिमा सञ्चालन भएको छ ।

● सामाजिक परीक्षण कार्यक्रमको उद्देश्य, कार्यक्रम संचालन विधि, समय र आचार संहिताबारे सहजकर्ताले कार्यक्रमका सहभागीहरूलाई जानकारी गराइएको छ ।

● सहजकर्ताले मस्यौदा विवरण भेलामा प्रस्तुत गरिएको छ मस्यौदा विवरण प्रस्तुत भै सकेपछि सहभागीहरूलाई आफ्नो बिचार राख्ने अवसर दिइयो ।

● सहभागीले प्रस्तुत गरेका प्रतिक्रिया तथा सुझावमाथि स्पष्ट पार्न वा जवाफ दिने कर्तव्य भएका पक्षहरुलाई जवाफ दिन लगाइएको थियो ।

● सहभागीहरूबाट प्राप्त भएका प्रतिक्रिया तथा सुझावहरू अभिलेख गरिएको छ ।

८. सहिदभूमि गाउँपालिकाको संक्षिप्त विवरण (अनूसूची २ बमोजिम):

८.१ गाउँपालिका परिचय:

❖ भौगोलिक परिचय:

प्रदेश नम्बर १ अन्तर्गत पर्ने धनकुटा जिल्लामा रहेका ३ नगरपालिकाका अलावा ४ गाउँपालिकाहरु मध्येको अत्यन्तै सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो सहिदभूमि गाउँपालिका । यो गाउँपालिकाको भौगोलिक अबस्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

१.	**गाउँपालिकाको स्थापना**	२०७३ साल फाल्गुण २७ स्थानीय तहको घोषणा	
२	**क्षेत्रफल**	९९.५५ वर्गकिलोमिटर	
३.	**उचाई**	५०० देखि १५०० मिटर सम्म	
४.	**सिमाना**	पूर्व	धनकुटा नगरपालिका
५.	**हावापानी**	पश्चिम	उदयपुर र भोजपुर जिल्ला
		उत्तर	पाख्रीवास नगरपालिका
		दक्षिण	सागुरीगडि गाउँपालिका
		समसितोष्ण	
६.	**राजनैतिक□प्रशासनिक विभाजन**	संघीय प्रदेश नं.	१
७.	**कूल जनसंख्या**	विकास क्षेत्र	पूर्वाञ्चल
		अञ्चल	कोशी
		जिल्ला	धनकुटा
		जिल्ला सदरमुकाम	धनकुटा
		निर्वाचन क्षेत्र	धनकुटा १
		जम्मा वडा संख्या	७
		वडा कार्यालय संख्या	७
		१८७६० (जनगणना २०६८)	
८	घरधुरी संख्या	३८७६	

८.२ गाउँको नामाकरण:

साविक छिन्ताङ, खोकु, आख्रिसल्ला गा.वि.स.को सयुक्त समन्वयात्मक बैठकबाट नेपाल सरकारलाई गाउँपालिका निर्माणका लागि अनुरोध गर्दा सहिदभूमि गाउँपालिका नामाकरण सहित अनुरोध भए बमोजिम नेपाल सरकारको मिति २०७३□११□२७ गतेको निर्णयमूताविक भएको हो ।

८.३ गाउँको प्रशासनिक विभाजनः

गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल ९९.५५ बर्ग कि.मी. रहेको र यो गाउँपालिका ७ वडामा विभाजन भई केन्द्र खोकु पीप्ले बाट गाउँपालिका कार्यालयको सार्वजनिक सेवा प्रवाह भईरहेको छ ।

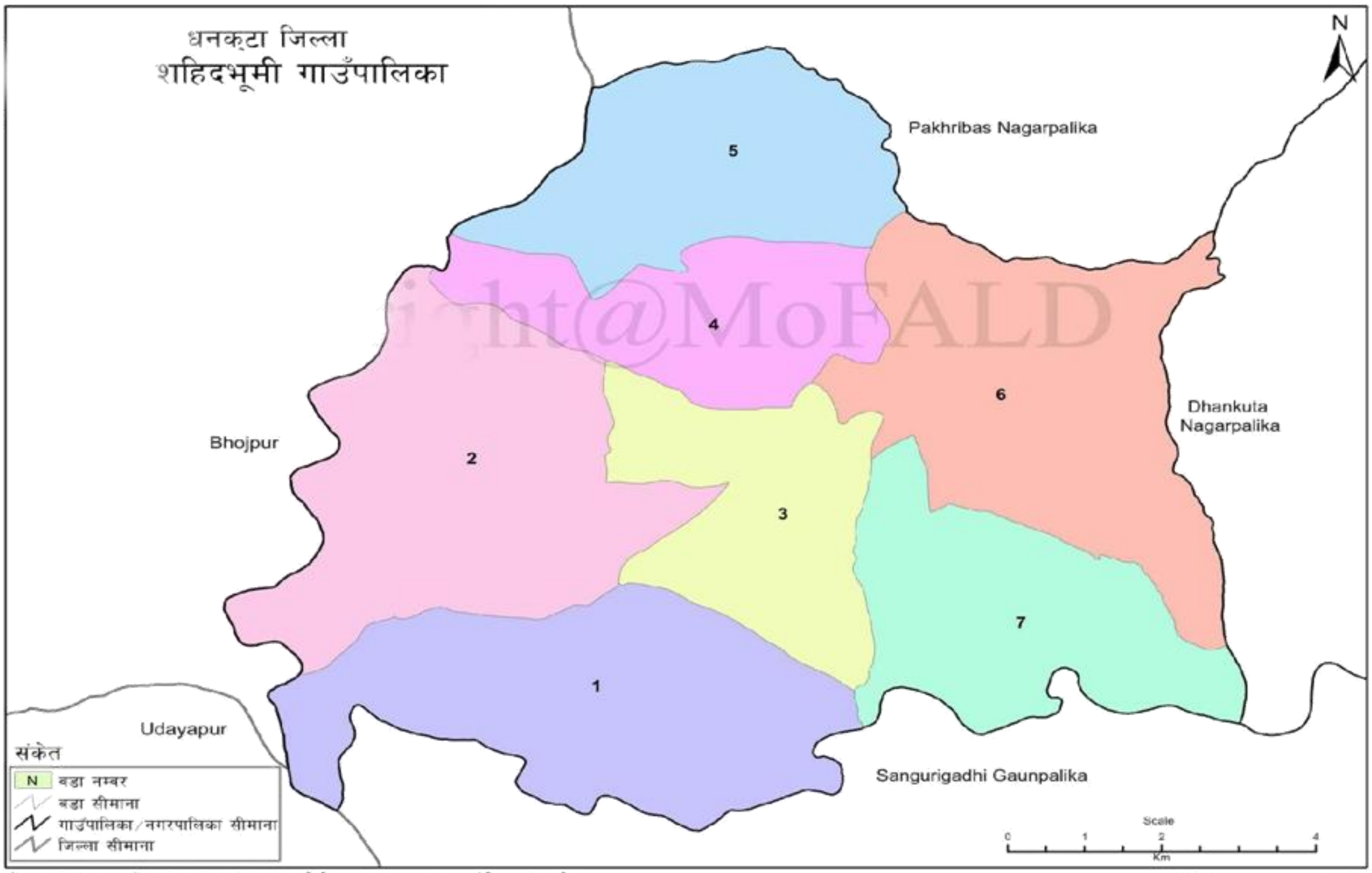

स्रोत: स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५०००/१:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC,2016

८.४ गाउँका मुख्य नदि, खोला तथा ताल तलैयाहरू सिमाना मूख्य नदिहरूः

सहिदभूमि गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख खोलाहरू मध्ये दक्षिणमा तमोर नदि, उत्तरमा अरूण नदि ,फुडसुवा खोला ,सुके खोला, रहेका छन् ।

८.५ धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरू :

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरुको नाम	वडा नं.	स्थलको महत्व	दैनिक औसतमा आउने पर्यटकहरुको संख्या	कैफियत
१.	छिन्ताङ जाल्पादेवी मन्दिर देवीथान	३	धार्मिक	३०-५०	
२.	पञ्चकन्या शहिदपार्क	३	पर्यटकीय	४०-५०	
३.	पातल डाँडा शहिद पार्क	२	पर्यटकीय	निर्माणाधीन	
४.	साकेवा थान	३	धार्मिक	–	
५.	त्रिवेणी गणेश मन्दिर	१	पर्यटकीय	७०-८०	
६.	शिव पञ्चायन मन्दिर	१	धार्मिक	निर्माणाधीन	
७.	झ्यालढुङ्गा गुफा	१	ऐतिहासिक	निर्माणाधीन	
८.	पुङठुङ झरना	१	ऐतिहासिक	निर्माणाधीन	
९.	सेलेले झरना	२	ऐतिहासिक	निर्माणाधीन	
१०.	लेमलेमा गुफा	२	ऐतिहासिक	निर्माणाधीन	
११.	घुमाउने डाँडा	६	पर्यटकीय	१०-१५	
१२.	सिद्धथान मन्दिर	६	धार्मिक	२०-२५	
१३.	टप्पु देवी मन्दिर	७	धार्मिक	५-१०	
१४.	तमोर नदी	७	पर्यटकीय	-	
१५.	माङघरेरी	-	-	-	
१६.	चोपलुङ	-	-	-	
१७.	पिंयादामी	४	धार्मिक	-	
१८.	चेम्सुङ डाँडा	५	ऐतिहासिक	-	
१९.	युवाराजा डाँडा	५	ऐतिहासिक	-	
२०.	सोलुङे डाँडा	४	ऐतिहासिक	-	
२१.	साततले डाँडा	४	ऐतिहासिक	-	
२२.	खोकु सुन्तला बगैंचा	४	पर्यटकीयक	-	

८.६ सहिदभूमि गाउँपालिकाको क्षेत्रफल, जनसंख्या र जनघनत्व२०५८ र २०६८

हालको वडा नं.	घरपरिवार संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मि.)
१.	५६४	१४४६	१५५३	२९९९	१७.२५	१७४
२.	६१४	१४९८	१६६४	३१६२	१८.९७	१६७
३.	६४४	१५५२	१६६६	३२१८	१०.४५	३०८
४.	४६४	९६३	१११७	२०८०	९.३५	२२२
५.	३६२	८८१	९५४	१८३५	१२.२९	१४९
६	७२८	१४६२	१६९४	३१५६	१७.९५	१७६
७.	५००	११२९	११८१	२३१०	१२.१८	१९०
जम्मा	३८७६	८९३१	९८२९	१८७६०	९८.४४	१३८६

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

८.७. आर्थिक रुपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था :

क्र.सं.	उमेर समूह	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
१.	० देखि १४	३२२२	३२३४	६४५६	३४.४१
२.	१५ देखि ५९	४६१८	५५६८	१०१८६	५४.२९
३.	६० भन्दा माथी	१०९१	१०२७	२११८	११.२८
जम्मा		८९३१	९८२९	१८७६०	९९.९८

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

८.८ वडा अनुसार विपन्नता स्तरीकरण (PPI= progress out of poverty Indexमापन विधि अपनाउनु पर्ने)

वडा नं.	विपन्नता स्तरिकरण					कैफियत
	अति गरिव	गरिव	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा	
१	२१%	३३ %	३१ %	१४ %	१०० %	
२	१९	३५	३०	१६	१००	

३	२०	२७	३३	२०	१००	
४	२१	२९	३१	२१	१००	
५	२४	३६	२६	१४	१००	
६	२१	२९	३५	१५	१००	
७	२३	३१	२७	१९	१००	

श्रोतः जिल्ला स.स.धनकुटा

८.९ .सिंचित क्षेत्रफलको विवरण

क.स.	विवरण	क्षेत्रफल (हे.मा)	कैफियत
१	सालैभर सिंचित	–	
२	मौसमी सिंचित	–	
३	कूल सिंचित क्षेत्रफल	–	
४	असिंचित जमिन	–	
५	खेतियोग्य जमिन	४२५८.२७ हे.	
६	खेति गरीएको जमिन		

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, धनकुटा

८.१० वन क्षेत्र/नर्सरी सम्वन्धी विवरण

विवरण	सख्या	क्षेत्रफल (हेक्टरमा)	प्रतिशत	कैफियत
सामुदायिक वन	–	३३१५.०८ हे.	–	–
निजी वन	–	०	–	–
धार्मिक वन	–	२९.४८ हे.	–	–
सरकारी संरक्षित वन	–	–	–	–
अन्य	–	–	–	–

जम्मा		३३४४.५६ हे.		

श्रोतः जिल्ला वन कार्यालय, धनकुटा

८.११.सरकारी/सार्वजनिक जग्गाहरुको विवरण :

क्रं सं.	जग्गा रहेको स्थान		
		क्षेत्रफल (वर्ग कि. मि.)	स्वामित्व
१.	वडा नं. ४ स्वास्थ्य चौकी	१ रोपन ८ आना	सरकारी
२.	वडा नं. ४ वडा कार्यालय	७ आना	सरकारी
३.	वडा नं. ६ वडा कार्यालय भवन	१० रोपनी	सरकारी
४.	वडा नं ६ हेल्थपोष्ट	५ रोपनी	सरकारी
५.	वडा नं. ६ कृषि सेवा केन्द्र भवन	५ रोपनी	सरकारी
६.	वडा नं. ६ प्रहरी चौकी	३ रोपनी	सरकारी
७.	वडा नं ६ पशु सेवा केन्द्र	१ रोपनी	सरकारी
८.	वडा नं. ६ आदिवासी जनजाति भवन	९ आना	सरकारी
९.	वडा नं ६ बुधवारे हाट बजार	२ रोपनी	सरकारी
१०.	वडा नं. ७ वडा कार्यालय भवन	२ रोपनी	सरकारी
जम्मा			

श्रोत : स्थलगत सर्वेक्षण २०७४ अनुसार

८.१२ <u>उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्याको विवरण</u>

क्र.सं.	उमेर समूह	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत	कैफियत
१.	५ वर्ष भन्दा मुनी	९७६	९१३	१८८९	१०.०६	
२.	५-९ वर्ष सम्म	१०८१	११६४	२२४५	११.९६	
३.	१०-१४ वर्ष सम्म	११६५	११५७	२३२२	१२.३७	
४.	१५-१९ वर्ष सम्म	१००६	१०३४	२०४०	१०.८७	
५.	२०-२४ वर्ष सम्म	५९८	८७२	१४७०	७.८३	
६.	२५-२९ वर्ष सम्म	४२६	६९७	११२३	५.९८	
७.	३०-३४ वर्ष सम्म	०४५४	५७९	१०३३	५.५०	
८.	३५-३९ वर्ष सम्म	४६४	५९७	१०६१	५.६५	
९.	४०-४४ वर्ष सम्म	४७५	५१५	९९०	५.२७	
१०.	४५-४९ वर्ष सम्म	४४५	५१३	९५८	५.१०	

११.	५०-५४ वर्ष सम्म	४१८	४२४	८४२	४.४८	
१२.	५५-५९ वर्ष सम्म	३३२	३३७	६६९	३.५६	
१३.	६०-६४ वर्ष सम्म	३४३	३१७	६६९	३.५६	
१४.	६५-६९ वर्ष सम्म	२६७	२४२	५०९	२.७१	
१५.	७०-७४ वर्ष सम्म	२१२	१८२	३९४	२.१०	
१६.	७५ वर्ष सम्म भन्दा माथी	२६९	२८६	५५५	२.९५	
जम्मा		**८९३१**	**९८२९**	**१८७६०**	**९९.९५**	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

८.१३ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण :

क्र.सं.	मातृभाषा	जम्मा	प्रतिशत	कैफियत
१	नेपाली	४८२४	२५.७१	
२	तामाङ	५९	०.३१	
३	नेवार	३६	०.१९	
४	मगर	२७६	१.४७	
५	बान्तवा	७४५७	३९.७४	
६	लिम्बु	२४	०.१२	
७	चाम्लिङ	२१०	१.११	
८	थुलुङ	४२	०.२२	
९	खालिङ	४३	०.२२	
१०	दुङमाली	६२	०.३३	
११	कुकी	११	०.०५	
१२	छिन्ताङ	३४४८	१८.३७	
१३	राई	१२३	०.६५	
१४	छिलिङ	१८६७	९.९५	
१५	आम्वुले	१४३	०.७६	
१६	अन्य	११८	०.६२	
१७	उल्लेख नभएको	१७	०.०९	
	जम्मा	१८७६०	९९.९१	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

८.१४ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण :

क्र.सं.	खानेपानीको श्रोतहरु	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	पाईपधारा	२९८०	७६.८८	
२.	टयुबेल /हेन्डपम्प	३	०.०७	
३.	ढाकिएको ईनार / कुवा	७९	२.०३	
४.	नढाकिएको ईनार / कुवा	६८१	१७.५६	
५.	मुलको पानी	८६	२.२१	
६.	खोला /नदीको पानी	४२	१.०८	
७.	अन्य	२	०.०५	
८.	उल्लेख नभएको	३	०.०७	
जम्मा		**३८७६**	**९९.९५**	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

उपरोक्त तथ्याँक अनुसार यस गाउँपालिकामा खानेपानीको समस्या भएको देखिँदैन तथापी धाराहरुको जडान कार्य तथा विस्तारभएको तथ्याङ्कले देखाउछ । यो तथ्याँक विगत ८ वर्ष अगाडीको भएको तर ग्रामिण क्षेत्रको सर्बेक्षण गर्दा केहि वडाहरुमा पानीको स्रोत नै नभएका कतिपय जडान भएका धाराहरुमा पनि प्रसस्त पानी नभएको र लगभग एक तिहाई जनसंख्या जरुवा वा कुवाको पानीमा निर्भर रहेका देखिन्छन् । हाल राज्यबाट व्यापक मात्रामा खानेपानी योजना संचालन भएकाले हाल जरुवा वा कुवाको पानी प्रयोग गर्ने घरधूरी संख्या केही कम भएको अनुमान गर्न सकिन्छ । केहि स्थानमा लिफ्टको प्रयोग बाट पनि पानी ल्याउने प्रयास भएको देखिन्छ ।

८.१५ शौचालय प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण :

क्र.सं.	शौचालय प्रयोग	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	चर्पी नभएको	११०६	२८.५३	
२.	फल्स भएको चर्पी	११८९	३०.६७	
३.	साधारण चर्पी	१५७८	४०.७१	
४.	उल्लेख नभएको	३	०.०७	
जम्मा		**३८७६**	**९९.९८**	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

माथिको तथ्याङ्क अनुसार चर्पि नभएको २८.५३ प्रतिशत घर धुरीमा शौचालय निर्माण सम्पन्न गरी खुल्ला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणा भइसकेको देखिन्छ ।

८.१६ शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण :

विवरण	सरकारी	सामुदायिक	निजी विद्यालय	कुल
शिशु स्याहार केन्द्र	–	३८	–	३८
आधारभूत विद्यालय (१-८)	–	३१	३	३४
माध्यमिक विद्यालय (१-१०)	–	४	०	४
उ.मा. वि. (१-१२)	–	५	०	५
क्याम्पस	–	०	०	०
वेद विद्याश्रम	–	०	०	०
मदरशा	–	०	०	०
अन्य	प्राविधिक शिक्षालय	छैन		
	सीप विकास	छैन		
	सामुदायिक	छैन		

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय, धनकुटा

विद्यालय तथा कलेज हरु

क्र.सं.	उ.मा.वि.,कलेजको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कार्यक्रम तथा तह	बिद्यार्थी संख्या
१.	ठाकुर देवी मा.वि., थलथले	शहिदभूमी गा.पा.-६	शिक्षा संकाय (+२)	२०
२.	टप्पु देवी मा.वि.,चाम्चा	शहिदभूमी गा.पा.-७	शिक्षा संकाय (+२)	१२८
३.	आदर्श मा.वि., सफाइधाप	शहिदभूमी गा.पा.-१	शिक्षा संकाय (+२)	८०
४.	छिन्ताङ्ग मा.वि., टाकुरे	शहिदभूमी गा.पा.-२	शिक्षा संकाय (+२)	१४७
५.	पञ्चकृष्ण	शहिदभूमी	शिक्षा र मानविकी	८२

क्र.सं.	उ.मा.वि.,कलेजको नाम	ठेगाना	सञ्चालित कार्यक्रम तथा तह	बिद्यार्थी संख्या
	मा.वि.,पिपलेडाँडा	गा.पा.-४	संकाय (+२)	

८.१७ विद्यालयहरुमा शौचालयको विवरण :

जम्मा विद्यालय संख्या	शौचालयको किसिम (संख्यामा उल्लेख गर्ने)					जम्मा
	सामान्य, सवैले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाका लागि भिन्दाभिन्दै भएको	छात्राछात्रका लागि भिन्दाभिन्दै भएको	अपांगका लागि भिन्दाभिन्दै भएको	**शौचालय नभएको**	

श्रोतः जिल्ला शिक्षा कार्यालय, धनकुटा

८.१८ .खोप सेवाको विवरण :

क्र.सं.	विवरण	आ.व. २०७२/०७३	आ.व. २०७३/०७४	आ.व. २०७४/०७५
		संख्या	संख्या	संख्या
१	वि.सि.जि.	२७४	२८९	१३६
२	डि.पि.टि.	३२९	३२४	१०४
३	हेपाटाइटिस “वि”	२१५	३३७	१०७
४	दादुरा	२८३	३२०	१३२
५	पोलियो ३	३४८	३५५	११०
६	टि.टि (गर्भवती महिला)	१२७	२३०	९२

श्रोतः जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, धनकुटा

८.१९ गाउपालिकाको टाढाको वस्तिबाट सम्बन्धित गाउँपालिकाको केन्द्र पुग्नलाग्ने अनुमानित समय(घण्टा) :

क.सं.	Roadhead वाट गापा वा नपाको केन्द्र पुग्नलाग्ने समय	गाउँपालिकाको वडा नं.	बस्तीहरुको नाम	कैफियत
१.	२:३०–३:०० घण्टा	वडा नं. २	त्रिवेणी, करकरले	पैदल
२.	२:०० घण्टा	वडा नं. ४	लामीबगर	पैदल
३.	१:००–१:०० घण्टा	वडा नं. ५	खेडाङ्ग	पैदल
४.	२:०० घण्टा	वडा नं ६	थालाखाम	पैदल
५.	४:०० घण्टा	वडा नं. ७	साफटिङ्गटार	पैदल

श्रोत : स्थलगत सर्वेक्षण २०७४ अनुसार

८.२० बैंक तथा वितीय संस्था :

क.स.	गापा/नपाको नाम	सहकारी संस्था	फाइनान्स	विकास वैंक	बैंक	कैफियत(निजीवा सरकारी के हो उल्लेख गर्ने)
१.	शहिदभूमी गा.पा.- १	नवपालुवा कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२.	शहिदभूमी गा.पा.- १	लाली गुराँस सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
३.	शहिदभूमी गा.पा.- ३	कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
४.	शहिदभूमी गा.पा.- २	कृषि महिला समूह	–	–	–	निजी
५.	शहिदभूमी गा.पा.- २	छिमेकी विकास	–	–	–	निजी
६.	शहिदभूमी गा.पा.- २	जीवन विकास	–	–	–	निजी

७.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	सर्भ नेपाल लघुवित्त	–	–	–	निजी
८.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	लाली गुराँस लघुवित्त	–	–	–	निजी
९.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	समिट फाइनान्स	–	–	–	निजी
१०.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	खोकु छिन्ताङ बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
११.	शहिदभूमी गा.पा.- १	श्री गाउँबेसी कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१२.	शहिदभूमी गा.पा.- १	श्री जनउत्थान कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१३.	शहिदभूमी गा.पा.- २	श्री ललाहाङ कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१४.	शहिदभूमी गा.पा.- ३	श्री डाँडागाउँ कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१५.	शहिदभूमी गा.पा.- ३	श्री नवजागरण कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१६.	शहिदभूमी गा.पा.- ३	श्री छिन्ताङदेवी महिला वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी

१७.	शहिदभूमी गा.पा.- ३	श्री छिन्ताङ उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१८.	शहिदभूमी गा.पा.- ४	श्री खोकु जनकल्याण उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
१९.	शहिदभूमी गा.पा.- ४	श्री माङलाम्सा कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२०.	शहिदभूमी गा.पा.- ४	श्री हिमायती कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२१.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	श्री खोकुछिन्ताङ वहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२२.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	श्री पञ्चावती उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२३.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	श्री ठाकुर सहकारी वहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२४.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	श्री बाँस तथा निगाले वचत तथा ऋण	–	–	–	निजी

		सहकारी संस्था लि.				
२५.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	श्री संजिवनी वचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी
२६.	शहिदभूमी गा.पा.- ६	श्री साप्तिङटार कृषि सहकारी संस्था लि.	–	–	–	निजी

८.२१ .राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघसंस्थाको विवरण र वार्षिक बजेट :

१. NGO को विवरण

सि.न	NGO को नाम	रहेको स्थान	सम्पर्क नं	उद्देश्य/कार्य क्षेत्र	कैफियत
१.	डाइग्रो नेपाल	धाप वडा नं. १			
२.	परडेप नेपाल	धनकुट्टा बजार		खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी	

८.२२ गाउँपालिकासंग साझेदारी गरेका संघ संस्थाहरु (अन्तरार्ष्टिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा सामुदायिक संघ संस्थाहरु समेत) :

सि.नं.	संघसंस्थाको नाम	कार्यक्रम	स्वीकृत बजेट	कैफियत
१	यस गाउँपालिकासगँग कुनैपनि संघसंस्थाहरु साझेदारी नगरेको अवस्था ।			

श्रोत : स्थलगत सर्वेक्षण २०७४ अनुसार

८.२३ गाउँपालिकाको भगिनी सम्बन्ध रहेको संस्था :

सि.नं.	भगिनी सम्बन्ध कायम भएको	संस्थाको उद्देश्य	सम्बन्ध कायम भएको मिति	कैफियत

	संस्थाको नाम			
१	कुनैपनि संस्थासँग भगिनी सम्बन्ध नरहेको अवस्था ।			

८.२४ विशेष ब्यावसायिक खेती र उत्पादन हुने मुख्य कृषि बाली

(क) पकेट क्षेत्रको विवरण :

क.सं.	पकेटको नाम	पकेटले ढाकेको गा.वि.स.हरु	बाली	पकेटको क्षेत्रफल (हे.)	उक्त पकेटमा संचालन भएका कार्यक्रमहरु
१.	खोकु	खोकु १-९ छिन्ताङ्ग १,५,६,७ आँखिसल्ला ४,५,७	सुन्तला	१७५ हे.	५० प्रतिशत मूल्य अनुदानमा सुन्तला बिरुवा बितरण, रोग किरा ब्यवस्थापन तालिम संचालन, सुन्तला नर्सरी स्थापनाको लागि सहयोग

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, धनकुटा

(ख) ब्यावसायिक खेती (जस्तो अर्गानिक खेती वाखापालन कुखुरापालनआदी)

क्र. सं.	**खाद्यन्न बाली**	**नगदे वाली**	**मसला वाली,**	**तेलहन वाली**	**दलहन वाली**
१	वर्षे धान, वर्षे मकै, कोदो, फापर, आलु	अदुवा, अलैची, आलु, प्याज, लसुन, खुर्सानी	हलेदो, लसुन, खुर्सानी, धनिया, सुप,	तोरी, सर्स्यू, बदाम, तिल, आलस, सूर्यमुखी फूल	मास, रहर, मुसुरो, गहत, केराउ, चना, भटमास, राजमा, बोडी, सिमि,
२	**तरकारी वाली**	**फलफूल**	**अन्य**		
	काउली, वन्दा, चिप्ली भिण्डी, भन्टा, परवल, मुला, धनिया, लसुन,	कागती, जुनार, नास्पाती, केरा, सुन्तला			

	प्याज, रायको साग, तोरीको साग, पालुङ्गो, चम्सुर, वेथेको साग, लटेको साग, गाण्टे मुला, चुकन्दर, ब्रो काउली,		

८.२५ गाउँपालिकाले आफैले बनाएका ऐन, नियम, कार्याविधि र विनियमहरुको विवरण :

- कार्यसम्पादन नियमावली, २०७४
- कार्यविभाजन नियमावली, २०७४
- वैठक संचालन निर्देशिका, २०७४
- प्रशासकीय कार्याविधि नियमित गर्ने ऐन,२०७५
- कृषि व्यवसाय प्रवद्धन ऐन ,२०७५
- न्यायिक समिति (कार्यसम्बन्धि) ऐन ,२०७५
- सहकारी ऐन ,२०७५
- स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाइ सेवा ऐन ,२०७५
- स्थानीय शिक्षा ऐन ,२०७४
- पूर्वाधार व्यवस्थापन सम्बन्धि ऐन ,२०७५
- आर्थिक कार्याविधि कानून ,२०७५
- विपद् जोखिम न्यूनिकरण तथा ब्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन,२०७५
- विनियोजन ऐन ,२०७५
- आर्थिक ऐन, २०७५
- सहिदभूमि गाँउकार्यापालिकाको निर्णय वा आदेश वा अधिकार पत्रको प्रमाणिकरण (कार्याविधी)नियमावली ,२०७५
- गाउकार्यापालिकाको वैठक सञ्चालन सम्वन्धी कार्याविधि ,२०७५
- गाउकार्यापालिका (कार्य विभाजन) नियमावली ,२०७५
- सहिदभूमि गाउपालिकाका पदाधिकारीहरुको आचार संहिता
- सहिदभूमि गाउपालिकाका (कार्यासम्पादन) नियमावली ,२०७४

- गाउसभा संचालन कार्याविधि ,२०७४
- कर्मचारी व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यविधि ,२०७५
- विपद कोष व्यवस्थापन कार्याविधि ,२०७५
- स्थानिय राजपत्र प्रकाशन सम्वन्धी कार्याविधि ,२०७४
- थाक हो लोडर ट्याक्टर संचालन कार्याविधि ,२०७५
- मर्मत सम्भार कोष संचालन निर्देशिका ,२०७५
- वजार अनुगमन निर्देशिका ,२०७५
- अनुदान तथा विपन्न आर्थिक सहायता कोष संचालन कार्याविधि
- उपभोत्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्याविधि
- स्थानिय न्यायिक समितिको कार्या सम्पादन नियमावली
- एफ. एम रेडियो(व्यवस्थापन तथा संचालन) कार्याविधि ,२०७५
- कर्मचारी कल्याण तथा अवकाश कोष संचालन विनियमावली
- भवन निर्माण तथा योजना मापदण्ड ,२०७५
- सम्पति तथा भूमिकर व्यवस्थापन कार्याविधि ,२०७५
- आन्तरिक व्यवस्थापन नियन्त्रण कार्याप्रणालि
- टोल विकास संस्था संचालन कार्याविधि ,२०७५

८.२६ नागरीक बडापत्र, २०७४ :

साविकका गा.वि.स.हरु छिन्ताङ, खोकु, आँखिसल्ला सबैले नागरीक बडापत्र राख्ने गरेको पाईएको थियो भने गाउँपालिका घोषणा सँगै गाउँपालिकाले नागरीक बडापत्र २०७३ निर्माण गरी समय समयमा अत्यावधिक गर्दै लगिएको छ । जनताका कामहरू सरल र शुलभ ढंगमा गर्नको लागि नागरिक बडापत्र जारी गरेको देखिन्छ । यसलाई होर्डिङ्गबोर्डमा समेत लेखेर गाउँपालिकाले अध्याबधिक प्रयोगमा आउने सिफारीसहरुमा लाग्ने दस्तुरका साथै एकीकृत सम्पत्तिकरको बारेमा समेत जानकारी मूलक सूचना राख्ने गरेको देखिएको छ ।

सहिदभूमी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, **पिप्ले, धनकुटा**

राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको अनुमान

आ.व.२०७४/७५

अनुसूची-१

शीर्षक		आ.व.२०७३/७४ को यथार्थ	आ.व.२०७४/७५ को संशोधित अनुमान	आ.व.२०७५/७६ को लक्ष्य
राजस्वः				
१	**आन्तरिक राजस्वः**	**७७६१६६.२८**	**३००८०००**	**३३०८८००**
१.१	सम्पत्ती कर			०
१.२	घरबहाल कर			
१.३	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क		५००००	५५०००
१.४	सवारी साधन कर		५००००	५५०००
१.५	सेवा शुल्क (स्थानीय पूर्वाधार तथा सेवा उपयोगमा)		२००००	२२०००
१.६	दस्तुर (स्थानीय तहबाट हुने सिफारिस लगायतमा)	२८९५०८	५२५०००	५७७५००
१.७	पर्यटन शुल्क			०
१.८	विज्ञापन कर		१००००	११०००
१.९	व्यवसाय कर		४३०००	४७३००
1	भूमिकर (मालपोत)	४१२३१८.२४	१८०००००	१९८००००
१.११	दण्ड जरिवाना		१००००	११०००
१.१२	मनोरञ्जन कर			०
१.१३	मालपोत संकलन			०
१.१४	बहाल विटौरी घर जग्गा कर		५०००००	५५००००
१.१५	मृत वा मारिएका जीव जन्तुको हाड, सिंग, प्वाँख, छालामा कर			०
१.१६	प्राकृतिक स्रोत साधन व्यवसायिक कर			०
१.१७	शेयर लगानीबाट प्राप्त लाभांश तथा पूँजिगत लाभ आय			०
१.१८	ऋण लगानीबाट प्राप्त व्याज आय			०
१.१९	अन्य (बिधुत रोयल्टी)	४५२४०.०४		
1.2	पँजिकरण	२९१००		
२	**राजस्व बाँडफाँडः**		**१५००००**	**१६५०००**
२.१	राजस्व बाँडफाँड प्राप्ति (निकासी करबाट प्राप्त आम्दानी) (+)		५००००	५५०००
२.२	राजस्व बाँडफाँड हस्तान्तरण (-)		१०००००	११००००
३	**अन्य आयः**		**८३९९१४९**	
३.१	गत आ.व को मौज्दात गाउँपालिका		५८४१३०१.१५	
३.२	बेरुजु असुली			०

३.३	गत वर्षको नगद मौज्दात साविक गा.वि.स बाट प्राप्त		१४७४७६.५७	०
३.४	पुरानो तीन गाविस बाट हस्ताण्तरण भइ आएका रकम		२४१०३७१.१	
४	**अन्तर सरकारी वित्तीय हस्ताण्तरण**		२२७०६५०००	२४९७७१५००
४.१	**नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदानः**	१०००००००		
४.१.१	वित्तीय समानीकरण अनुदान		१३७३१९०००	१५१०५०९००
४.१.२	सशर्त अनुदान		८९७४६०००	९८७२०६००
४.१.३	समपूरक अनुदान			०
४.१.४	विशेष अनुदान			०
५	**प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानः**			**०**
५.१	वित्तीय समानीकरण अनुदान			०
५.२	सशर्त अनुदान			०
५.३	समपूरक अनुदान			०
५.४	विशेष अनुदान			०
६	**अन्य स्थानीय तहबाट प्राप्त अनुदानः**			**०**
६.१	सशर्त अनुदान			०
६.२	समपूरक अनुदान			०
६.३	विशेष अनुदान			०
७	**जनसहभागिताः**			**०**
७.१	नगद सहभागिता			
७.२	श्रम तथा वस्तुगत सहायता			
	जम्मा	१७७६१६६.२८	२३८६२२१४८.८२	२५३२४५३००

यथार्थ बजेट

८.२७ गाउँपालिकामा प्रस्तुत बजेट सारंश :

सि.न.	गाउँपालिकाको आम्दानी शिर्षक	विनियोजित बजेट वा कुल आय	यथार्थ निकासा वा आय			यथार्थ खर्च			खर्च प्रतिशत		बाकी मौज्दात		कैफियत
			पूजि	चालु	जम्मा	पूजिगत	चालु	जम्मा	पूजिगत	चालु	पूजिगत	चालु	

			गत										
१	नेपाल सरकार												
क.	वित्तिय समनिकरण	१३७३१९०००	१०७६५९२२२	२९६५९७७८	१३७३१९०००	८७७१४०९३.४४	१२४१०८१६.१७	१००१२४९०९.६१	८१	४१	१९९४५१२८.५६	१७२४८९६१.३९	
ख.	शसर्त अनुदान	८९७४६०००			९९४७५०००			९२७१६४९५.५२	९३		६७५८५०४ फिर्ता		
२.	प्रदेश सरकार	१२०००००।	१२०००००		१२०००००	१२०००००		१२०००००		१००			
३.	LGCDP सामाजिक परिचालन	१०६००००	६०००००	४६००००	१०६००००	४५६६५१	२६८७५८	८२५४०९	७६	५८	१४३३४९	१९१२४२	फिर्ता
४.	आन्तरिक आय	३३०५४७६	२७६९६१२.४८	३१५८०००	५९२७६१२.४८		१३३७५५०	१३३७५५०	०	४२	२७६९६१२.४८	१८२०४५०	
५.	जनसहभागीता		८०३२००		८०३२००	८०३२००		८०३२००	१००	१००			
६.	विविध धरौटी				८९१४०								
७.	पर्यटन तथा नागारिक उड्डयन मन्त्रालय	८००००००।	८००००० ०		८००००००	८००००००		८००००००		१००			
८.	सामाजिक सुरक्षा	३३९८५०००।		३३९८५०००।	३३९८५०००।		३३८९१६००	३३८९१६००				९३४००	
९.	गत बर्षको अल्या	८२५१६७२.२५			८२५१६७२.२५	८२५१६७२.२५		८२५१६७२.२५					
	अन्य												
	जम्मा	२८२८६७१४८.२५	१२१०३२०३४.४८		२९६११०६२१.६५	१०५२२५६१६.६९	४७९०८७२४.६१	२४७१५०८३६.३८			२९६१६५९४.०४	१९३५४०५३.३९	जम्मा फिर्ता ७१८६४९५
	बाँकी मौज्दात				३३९८५०००			३३८९१६००					४१७८४१५४.४३
	कुल जम्मा				२६२१२५६२१.६५			२१९२५९२३६.३०	८१.३५				

८.२८ सहिदभूमिगाउँपालिका, धनकुटाले अवलम्बन गरेको प्रमुख नीति र क्षेत्रगत नीतिहरु :

- शहिदभूमि गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले यस गाउँपालिकामा सर्वसाधारण जनताले प्रत्यक्ष अनुभुत गर्ने खालका योजना तर्जुमा गर्ने,

- स्थानीय जनतालाई योजना तर्जुमाका साथै कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागी गराउने,
- मागमा आधारित र यस क्षेत्रको माटो सुहाउँदो कार्यक्रम तथा विकास गतिविधिहरु सञ्चालन गरी यस क्षेत्रका जनताको गरिवी न्युनीकरण गर्ने प्रमुख नीति लिइएको छ ।

.(क) आर्थिक विकास नीति :

- आर्थिक विकासको महत्वपूर्ण आधार आर्थिक क्रियाकलाप हो । नयाँ संरचना निर्माण सँगै यस क्षेत्रको आर्थिक क्रियाकलापहरुमा उल्लेख्य बृद्धि हुने नीति लिइने छ ।
- कृषि तथा अन्य गैह्र कृषि जन्य उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी आर्थिक तथा वित्तिय कारोबारहरुलाई व्यबस्थित एवं अनुशासित बनाउने ।
- यस क्षेत्रको उच्च आर्थिक बृद्धि हासिल गर्ने नीति लिईनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा वैंक तथा वित्तिय संस्थाहरु सञ्चालनमा छैनन् । आगामी वर्षमा देशका सम्पूर्ण स्थानीय तहमा वित्तिय संस्था खोल्ने सरकारको घोषणालाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सहजीकरण गरिनेछ ।
- गाउँस्तरमा विभिन्न समुहमार्फत वचत गर्ने वानी बसाल्ने, ऋण लिएर लगानी गर्ने लगायतका कार्यमा सहजता ल्याउन स्थानीय स्तरमा सहकारी समुहहरु गठन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- वचत वृद्धि, पुँजी निर्माण, ऋण परिचालन मार्फत आम जनताको जीवनस्तरमा सुधार गर्ने तर्फ पहल गरिनेछ । बैंकिङ तथा वित्तिय क्षेत्रको विकास तर्फ पहल गरिनेछ ।

(ख) पर्यटन सम्बन्धि नीति :

- .**“हाम्रो गाउँको पर्यटन : हाम्रै गाउँको समृद्धि र पहिचानको साधन”** भन्ने नाराका साथ यस क्षेत्रका प्राकृतिक सम्पदाहरुको जगेर्ना गर्दै सिगों राष्ट्रकै ऐतिहासिक पहिचान बोकेको खाल्सा छिन्ताङ्ग शहिदभूमि क्षेत्रलाई पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गरिने छ ।
- पर्यटकीय सम्भावना बोकेका अन्य क्षेत्रहरुको पहिचान, विकास तथा सम्बर्द्धन गरिने छ ।

- पातल र घुमाउने डाँडामा भ्युटावर निर्माण, गरिनेछ । शहिदपार्कलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गरिनेछ
- गाउँपालिकाका डम्फे,माङ्गफिङ्ग,खोकु,गुराँसे,गुर्धुम,हाङ्गगुवा,बुर्खा,अखुवा,माझीटोल लगायत सम्भाव्य टोलहरुमा होमस्टे (घरबास) कार्यक्रम् अन्तर्गत पर्यटन प्रवर्धन कार्यक्रम् सञ्चालन गरिनेछ ।
- शहिदभूमि गाँउपालिकाको हाँगुवामा रहेको पुङठुङ पटुके (छेरेरे) र बुर्खा नजिकको सेलेले झरना, गुर्धुममा रहेको झ्यालढुंगा गुफा र त्रिवेणी दोभानको भौतिक पुर्वाधार निर्माण गरी पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- छिन्ताङ्गदेवी मन्दिरको पुर्वाधार विकास गरि धार्मिक पर्यटनलाई प्रर्वद्धन गरिनेछ ।अरुण र तमोर नदीमा जलविहार (र्‍याफ्टिङ्ग) मार्फत पर्यटन प्रवर्धन गरिनेछ ।
- धार्मिक, ऐतिहासिक, सामाजिक-सांस्कृतिक तथा पर्यावरणीय महत्वका मन्दिर, गुम्बा, चर्च, नदि नाला, बनजगंल आदिको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरु ल्याईनेछ ।

(ग) मानव संसाधन व्यवस्थापन सम्बन्धि नीतिः

- शहिदभूमि गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकलाई विकासको अनुभुति दिलाउने खालका योजना विकास गर्ने
- स्थानीय जनतालाई योजना तर्जुमाका साथै कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागी गराउने,
- मागमा आधारित र यस क्षेत्रको माटो सुहाउँदो कार्यक्रम तथा विकास गतिविधिहरु सञ्चालन गरी यस क्षेत्रका जनताको क्षमता अभिवृद्धी गरिने छ ।

(घ) सडक तथा पुर्वाधार नीति :

- **सामाजिक-आर्थिक रुपान्तरणको आधार सुलभ यातायातको पूर्वाधार"** लाई मुर्तरुप दिन हामीले हाम्रो भूगोलमा पूर्वाधार विकासको पहिलो शर्त सडक नै हो भन्ने कुरालाई हामी सबैले महशुस गरेका छौं।
- भौगोलिक जटिलतामा सहजीकरण गर्न सक्ने प्राविधिक ज्ञान, सिपको उच्चतम सदुपयोग गर्दै यस क्षेत्रका सडक पूर्वाधारलाई आधारभूत मापदण्ड अनुकुल व्यवस्थित एवम् विकास गरिनेछ ।

- हिले –छिन्ताङ्ग, त्रिवेणी–उदयपुर सडकको स्तरोन्नति गर्ने र कालोपत्रेका लागि निरन्तर पहल गर्ने,
- मुलघाट, अखुवाटार भोजपुर सडकको स्तरोन्नति गर्ने, माङ्गफिङ्ग, खोकुटार, लामिबगर, ललहनी, अखुवाटार, पोखरे, देउराली, सफाईटार, चिम्राहा, साप्तीङ्ग, चाम्चा, बरबोटे, माङ्गतीन, सुकेआहाल ,गाउँपालिका बाहिरी चक्रपथ निर्माण तथा स्तरोन्नति गर्ने
- यस गाउँपालिकाका सात वटै वडा क्षेत्रहरुबाट गाउँपालिकाको केन्द्र रहने खोकुपिप्लेसम्म विस्तार भएका तथा हुने सडक सञ्जाललाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने
- गाउँपालिकाका सडकहरुलाई कृषि सडक, ग्रामीण सडक र स्थानीय सडकका रुपमा वर्गीकरण गरी खाल्सा छिन्ताङ्ग सहिदभूमि गाउँपालिकाका सहादात प्राप्तसहिदहरुको नाममा नामकरण गरिनेछ
- स्थानीय गौरवका आयोजनाहरु पहिचान गरी क्रमागत निर्माण थालनी गरिने छ ।

(ङ) कृषिमा आत्मनिर्भर सम्बन्धि नीति :

- .प्रमुख बालीहरुको उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने

नेपाल सरकारको नीतिलाई आत्मसात गर्दै सिँचाई, मलखाद, बीउ विजनको उपलब्धतामा सुधार गरिनेछ ।

(च) भू उपयोग सम्बन्धि नीति :

- प्रत्येक किसानलाई कृषि कार्यका लागि भूमिमा पहुँच,परम्परागत रुपमा प्रयोग र अवलम्बन गरिएको बीऊ बिजन र कृषि प्रजातिको छनौट र संरक्षणको हक स्थापित गर्न पहल गरिने छ ।
- किसानको हकहित संरक्षण र सम्बर्द्धन गर्दै कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन भू-उपयोग नीतिको अबलम्बन गरिने
- भूमिको व्यवस्थापन र कृषिको व्यवसायीकरण,औद्योगिकिकरण, विविधिकरण र आधुनिकीकरण गर्न पहल गरिने

(छ) पशु सम्बन्धि नीति :

- पशुजन्य उत्पादन प्रोत्साहनका कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्दै आर्थिक तथा सामाजिक रुपले पछि परेका कृषक केन्द्रित कार्यक्रमहरुलाई अझ प्रभावकारी रुपले सञ्चालन गरिनेछ ।
- शहिदभूमि गाउँपालिकालाई कृषि तथा पशुपालन पकेट क्षेत्र घोषणा गरी कृषकहरुलाइ व्यवसायिक खेती तर्फ प्रोत्साहित गरिनेछ ।

(ज) युवा स्वरोजगार तथा खेलकुद नीति :

- "**सक्षम खेलाडी : प्रतिष्पर्धी खेलकुद** कार्यक्रम अर्न्तगत युवा खेलाडीहरुको शारीरिक र मानसिक स्वस्थ तन्दुरुस्त राख्न, सामूहिक भावनाको विकास गराउने ।
- अनुशासित तथा मर्यादित जीवनयापन गर्न सिकाउने, सिर्जनशिल युवा शक्ति उत्पादन गर्ने ।
- युवाहरुलाई उद्यमशीलता, स्वरोजगार र आय आर्जनमा केन्द्रित गर्न छोटो र लामो अवधिको तालिम दिइनेछ ।
- खेलकुद कार्यक्रम्लाई प्रोत्साहित गर्दै यस क्षेत्रको विकासको लागि खेलकुद पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई रुपान्तरणका संवाहक र नेतृत्वका साझेदारको रुपमा विकास गर्दै सामाजिक,राजनीतिक र आर्थिक क्षेत्रको समग्र जिम्मेवारी दिएर युवा नेतृत्व विकास गर्ने ।
- युवाहरुको सिर्जनशीलता,उर्जा र संभावनाको विकासका लागि वातावरण निर्माण गरी हिंसा,दुर्व्यसन र अराजकतामा युवाहरुलाई दुरुपयोग गर्ने प्रवृत्तिलाई नियन्त्रित गरिने छ ।
- युवाहरुलाई श्रमसँग परिचित गराई श्रमप्रति आस्था जगाउने र श्रम गर्ने बानीको विकास गराउन पहल गरिने छ ।

(झ) शिक्षा नीति :

- "**राष्ट्र निर्माणको आधार : गुणस्तरीय शिक्षा र आधुनिक शैक्षिक पूर्वाधार**" कार्यक्रम् मार्फत सीपयुक्त र गुणस्तरीय शिक्षाकालागि प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षालाई क्रमशः विस्तार गर्दै आधुनिक शैक्षिक पूर्वाधार निर्माणका लागि पहल गरिनेछ ।

- .शिक्षा क्षेत्रमा भएको लगानीको प्रतिफलमा प्रभावकारिता अभिबृद्धि गर्न सेवाको गुणस्तरमा थप सुधारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाँउपालिकामा सहिदभुमी क्याम्पसको स्थापनाका लागि पहल गरिनेछ ।

(ञ) स्वास्थ्य नीति :

- नेपाल सरकारले हरेक गाउँपालिकामा १५ शैयाको अस्पताल बनाउने कार्यक्रम लिए अनुरुप यस गाउँपालिकामा १५ शैयाको अस्पताल निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई पूर्ण खोपको सुनिश्चितता कार्यक्रम, पूर्ण सरसफाईयुक्त बनाउनुका साथै वाल मृत्युदर तथा मातृमृत्युदर घटाउन महिला स्वयंसेविकाहरु तथा अन्य स्वास्थ्यकर्मीहरुको परिचालनमा प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरिने छ ।
- युवायुवती र किशोरकिशोरीहरुका लागि यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य, एच.आइ.भि. एड्स शिक्षा लगायत सरुवा रोगहरुको नियन्त्रणका लागि प्रचारप्रसार लगायतका सचेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

(ट) सशक्तिकरण नीति :

- लैगिंक समानता, महिला सशक्तिकरण, लैंगिक मुलप्रवाहीकरण र महिला सहभागिता बृद्धि गर्ने नीतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- संघीय सरकार मार्फत सञ्चालन हुने सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरुको विवरण अनलाइन प्रणालीमा अद्यावधिक गरिनेछ ।
- लाभग्राहीहरुको विवरण अनलाइन प्रणालीमा अद्यावधिक गर्नुका साथै सामाजिक सुरक्षा रकम समयमा नै प्राप्त गर्ने व्यवस्थाका लागि शाखा रहित बैङ्किङ सेवाको सुरुवातको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

.(ठ) सामाजिक तथा सांस्कृतिक नीति :

- .सामाजिक तथा सांस्कृतिक विविधतायुक्त यस क्षेत्रमा सहअस्तित्वको आधारमा स्वस्थ सामाजिक सम्बन्ध विकास गर्न "**सांस्कृतिक रुपान्तरण र सामाजिक सुधार,सभ्य समाज र**

संस्कारयुक्त परिवार" भन्ने नाराका साथ सबै प्रकारका भेदभावको अन्त्य गरी समावेशीकरणको माध्यमबाट समानता र सामाजिक न्याय कायम गरिने छ ।

(ड) दिगो र पर्यावरणीय विकास नीति :

- ."**दिगो र पर्यावरणीय विकास : हरियालीयुक्त बस्ती र सुरक्षित आवास**" कार्यक्रम् मार्फत प्राकृतिक स्रोतहरुको दिगो व्यवस्थापनका लागि समुदायलाई परिचालित गरिने छ ।
- जैविक विविधताको संरक्षण गर्दै जलवायु प्रणालीलाई सन्तुलित बनाउन खाली र बाझो रहेका सार्वजनिक जग्गामा वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका मुख्य बजारहरु थलथले, सुकेआहाल, पिप्ले, पञ्चकन्या, देवीथान, साम्बुगाउँ, ज्यामिरे, अखुवाटार, सिम्ले, त्रिबेणी, घँगरु, सफाई,धाप, चिम्राहा, चाम्चा र साप्तीङ्ग लगायत सघन बस्तीहरुमा "**एक घर एक विरुवा : एक टोल एक उद्यान"** कार्यक्रमलाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै हरित शहर निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- जलवायु अनुकुलित विकास कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी हरित अर्थतन्त्रको प्रवर्द्धन गर्न पहल गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनले विश्वलाई नै चुनौती दिइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा जलवायु परिवर्तनलाई तल्लो तहबाट नै सामना गर्ने खालका गतिविधीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गर्ने विभिन्न निकायसँग सहकार्य गरि अगाडि बढ्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।

(ढ) पुनर्निर्माण नीति :

- भूकम्प पश्चातको पुननिर्माण र नवनिर्माण प्रक्रियामा प्रभावकारी सहभागिता एवं सहकार्य गरी पुन निर्माण प्रक्रियालाई तिब्रता दिईनेछ ।
- विपद व्यवस्थापनमा क्षमता अभिबृद्धि गरिनेछ ।

(ण) सशक्तिकरण मा जोडदिने नीति :

- यस क्षेत्रमा रहेका दलित, अल्पसंख्यक, अपांग, महिला लगायत लक्षित वर्गका लागि सशक्तिकरण गर्ने खालका कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।

- लैगिक विभेदमार्फत महिलाको स्थान समाजमा पुरुषभन्दा न्युन छ, उनीहरुलाई समाजको मुल धारमा ल्याउने, घरको निर्णय प्रक्रियामा महत्वपुर्ण भुमिका खेल्ने, नीति लिएको छ
- संविधान तथा कानुनबमोजिम पाउने हक अधिकारबारे जानकारी गराउने लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- अवको विकास अपांगमैत्री, वालमैत्री, महिलामैत्री वनाउनेतर्फ नीति अङ्गिकार गरिनेछ ।

(त) बालवालिका सम्बन्धि नीति

- **"बालबालिकाहरु भविष्यका कर्णधार मात्र हैनन्, वर्तमानका साझेदार पनि हुन् ।"** भन्ने भनाईलाई आत्मासात् गर्दै बालअधिकारको संरक्षण र सम्वर्द्धनका लागि नेपाल सरकारले बिगत बर्षदेखि विभिन्न तहमा सञ्चालन गर्दै आएका अभियानहरुलाई जिम्मेवार र संवेदनशील भएर प्रवर्द्धन गर्दै लगिने छ ।
- वालमैत्री गाउँपालिकामा जोड दिइने ।
- अपांगता भएका बालवालिकाको लागि विद्यालयमा छात्रवृत्ति दिने, अपांगहरुलाई सरकारले दिने गरेको सामाजिक सुरक्षावापतको रकम पाए नपाएको सम्बन्धमा खोजी गरी नपाएको खण्डमा पाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- दलित समुदायलाई गरिँदै आएको सामाजिक विभेदको अन्त्य गर्ने खालका कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याइनेछ साथै आदिवासी जनजाति, लोपोन्मुख समुदाय तथा अल्पसंख्यकहरुलाई समेत विकासको मुलधारमा ल्याउन पहल गरिनेछ ।

(थ) सेवाको गुणस्तर सुधार तथा सुशासन सम्बन्धि नीति :

- गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले आफु र आफ्नो मातहतका कार्यालयहरुमार्फत सेवा प्रवाह गर्ने
- सेवाको प्रभावकारिता, गुनासो व्यवस्थापन, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, नागरिक वडापत्र, सुचनाको हकको प्रत्याभूति, पारदर्शिता, जवाफदेहिता, भ्रष्टाचार निवारण लगायतका कार्यहरुमार्फत सुशासन अभिवृद्धि गर्ने
- भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

(द) प्रशासनिक सुधार तथा पुरस्कार तथा दण्ड सम्बन्धि नीति :

- .कर्मचारीहरुलाई **"बढी काम बढी सुविधा**"को सिद्धान्तअनुसार सेवा सुविधा उपलब्ध गराइने छ ।
- यस गाउँपालिका तथा अन्तर्गत काम गर्ने कर्मचारीहरुको मनोबल उच्च राख्न कार्य जीवनको गुण अभिबृद्धि गर्ने वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरुलाई कार्यस्थलमा बसी सेवा प्रवाह गर्ने तथा गाउँपालिकाको निर्णयहरुलाई अक्षरसः कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि तत्पर हुने अवस्थाको सिर्जना हुने वातावरण मिलाइनेछ ।

(ध) आयश्रोतमा वृद्धि सम्बन्धि नीति :

- यस क्षेत्रको आन्तरिक साधन स्रोतको पहिचान गरिनेछ ।
- राजस्वको दर भन्दा दायरामा जोड दिई आन्तरिक आय अभिबृद्धि गर्ने नीति लिईनेछ ।
- राजस्व परिचालन तथा राजस्व चुहावट नियन्त्रणमा जोड दिइनेछ ।

(न) बजेट कार्यान्वयन सम्बन्धि नीति :

- .आर्थिक वर्षको अन्त्यमा आएर असारे विकास गर्ने परिपाटीको अन्त्य गर्ने
- यस वर्षलाई शहिदभूमि गाँउपालिकाको **बजेट कार्यान्वयन वर्ष**को रुपमा मनाइनेछ ।
- आर्थिक वर्षको शुरुमा नै योजना बनाएर काम गर्न शुरु गर्ने र समयमा नै गाउँपालिकाका कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरिनेछ ।

(प) जलवायू परिवर्तन अनुकुलन तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धि नीतिः

१) बातावरण मैत्री स्थानिय शासन प्रारुप २०७० लाई कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ ।

२) जलाधार संरक्षण र जरुवा जलश्रोतको संरक्षण एवं दीगो उपयोगलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

३) वातावण मैत्री विकास पूर्वाधारलाई दीगो बनाउन टोल विकास समितिको विस्तारका लागि निर्देशिका बमोजिम टोल विकास संस्था गठन गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ ।

४) स्वच्छ वातावरण र जलबायू अनूकुलित विकास व्यवस्थापन गर्न स्थानीय सरोकारवाला तथा उपभोक्ता समिति लाई अभिमुखीकरण र सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता

दिईनेछ ।

(फ) पानी, सरसफारई तथा स्वास्थ्य सम्बन्धि नीति :

१) गाउँस्तरीय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समितिका क्रियाशिलतामा कार्य योजना निर्माण गरी खुला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणा भइसकेको र पूर्ण सरसफाई तर्फ गाउँपालिकाले साझेदार तहहरु संग समन्वय गरी कार्य बढाउने नीति अवलम्बन गर्नेछ ।

२) गाउँको फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई सार्वजनिक नीजि साझेदारीको माध्यम बाट व्यवस्थापन गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयन गरीने छ ।

३) गाउँपालिकाले स्थानीय सरकारको दायित्व निर्वाह गर्दै मासु तथा अन्य खाद्य पदार्थहरुको अनूगमन र व्यवस्थापन कार्यलाई सरोकारवालाहरुसंगको सहकार्यमा चालु आ.व.देखिनै आरम्भ गर्ने नीति लिने छ ।

४) घरमै फोहोर विसर्जन र अतिरिक्त आय प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा जोड दिइने छ ।

५) महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका हरुको क्षमता विकास एबम् उत्प्रेरणा जगाउन महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका अक्षयकोष स्थापना गर्ने नीति लिईनेछ ।

६) महामारी तथा संक्रामित रोगविरुद्ध रोकथामको पूर्व तयारी कार्यक्रमलाई जोड दिईनेछ

७) चालु आ.व.मा गाउँपालिकाको निश्चित क्षेत्रलाई सफा क्षेत्र घोषणा गर्ने र स्थानीय स्वैच्छिक स्वयमसेवी संघ/संगठनको निमार्णमा जोड दिने नीति अवलम्बन गरीने छ ।

९. आ.व. २०७४/०७५ का मुख्य उपलब्धीहरु :

सि.न.	योजनाको नाम	योजनाको ठेगाना	बजेटको श्रोत	अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएको/नभएको)
१.	हिले छिन्ताङ त्रिवेणी उदयपूर	ध.न.पा. प.न.पा. सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
२.	हिले छिन्ताङ त्रिवेणी उदयपूर	सहिदभूमि १ र २	गाउँपालिका	भएको
३.	हिले छिन्ताङ त्रिवेणी उदयपूर	सहिदभूमि २ ३ ४ ६	गाउँपालिका	भएको
४.	मुलघाट त्रिवेणी भोजपूर	ध.न.पा. र सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५	मुलघाट त्रिवेणी भोजपूर	ध.न.पा. र सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
६	सुकेआहाल माम्फिङ खोकु सुनवालुवा	सहिदभूमि गाउँपालिका ५ र ६	गाउँपालिका १०००००० ५ न.वडा-७२००००	भएको
७	पिप्ले लामेबगर डिठरा	सहिदभूमि ४	गाउँपालिका – ७००००० ५ न.वडा – १००००००	भएको
८.	साकेवा सिर्वानी तित्रेदोभान	सहिदभूमि ३	गाउँपालिका	भएको
९	कटहरे ओदाङ करोजे	सहिदभूमि ४	गाउँपालिका	भएको

१०	देवीथान पुरानो ट्याक्सी पार्किङ व्यवस्थापन	सहिदभूमि ३	गाउँपालिका – १३००००० वडा बजेट - ३०००००	भएको
११	पंड्चकन्या सेतीचौक राटमाटे बतासेडाडा सफाइ ग्रा.स.	सहिदभूमि १	गाउँपालिका - ६००००० वडा बजेट - १०००००	भएको
१२	हंगुवा रविदह संविधानसभा चौतरा	सहिदभूमि १	गाउँपालिका - ४००००० वडा बजेट - ४०००००	भएको
१३	साम्बुगाउँ अरुणगुठी ग्रा.स.	सहिदभूमि २	गाउँपालिका- ४००००० वडा बजेट-६०००००	भएको
१४	साम्बुगाउँ कागुने ललाहोङ ललाहनी ग्रा.स.	सहिदभूमि २	गाउँपालिका- ४००००० वडा बजेट-७०००००	भएको
१५	बाहुनगाउँ कागुने ग्रा.स.	सहिदभूमि २	गाउँपालिका- २००००० वडा बजेट -३०००००	भएको
१६.	थलथले चाम्चा सप्टिङटर	सहिदभूमि ६ ७	गाउँपालिका	भएको
१७	सुकेआहाल पोक्ला ग्रा.स.	सहिदभूमि ६	गाउँपालिका	भएको
१८	गाउँपालिका आसपास सडक पार्किङ निर्माण	सहिदभूमि ४	गाउँपालिका	भएको
१९	छिन्ताङदेवी मन्दिरको पर्खाल निर्माण योजना	सहिदभूमि ३	गाउँपालिका	भएको
२०	झ्यालढुङ्गा गुफा सडक	सहिदभूमि १	गाउँपालिका	भएको
२१.	शहिदहरुको नाममा सहादत प्राप्त गरेको स्थानमा समाधी निर्माण	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
२२	सुन्तला स्तम्भ	सहिदभूमि ४	गाउँपालिका	ठेक्का लागेका
२३	वडा कार्यालय भवन निर्माण	सहिदभूमि ३	गाउँपालिका	भएको
२४	वडा कार्यालय भवन निर्माण	सहिदभूमि ५	गाउँपालिका	भएको
२५	वडा कार्यालय भवन निर्माण	सहिदभूमि ७	गाउँपालिका	भएको
२६	कर्वडहल भवन निर्माण	सहिदभूमि २	गाउँपालिका	भएको
२७	सुकेआहाल अधेरी माङतीन खानेपानी योजना	सहिदभूमि ६	गाउँपालिका	भएको
२८	च्याप्ला पाखा खानेपानी आयोजना	सहिदभूमि ७	गाउँपालिका	भएको
२९	४ न. वडा खानेपानी आयोजना तथा	सहिदभूमि ४	गाउँपालिका	भएको

	विस्तार			
३०	पंचकृष्ण नेवारगाउँ खानेपानी आयोजना	सहिदभूमि ३	गाउँपालिका	भएको
३१	तित्रिबोटे सिचाइ आयोजना	सहिदभूमि ४	गाउँपालिका	भएको
३२	सफाइटार सिचाइ आयोजना	सहिदभूमि १	गाउँपालिका	भएको
३३	सोलार सडक बत्ती जडान	सहिदभूमि	गाउँपालिका	जडान भइरहेको
३४	एकिकृत सम्पत्ती कर प्रयोजन	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
३५	सार्वजानिक सुनुवाइ	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
३६	कर्मचारी क्षमता बिकास	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
३७	लोकसेवा तालिम	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
३८	गाउँ पाश्वचित्र निर्माण	सहिदभूमि	गाउँपालिका	निमार्ण हुदै गरेको
३९	स्वास्थ्य औषधी खरिद	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४०	थलथले ल्याव सन्चालन	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४१	मेसीनरी औजार	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४२	मोटरसाइकल खरिद	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४३	विपद कोष	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४४	युवा खेलकुद	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४५	उपेक्षित उत्पिडित दलित	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४६	पुजीगत सेवा एवम प्राविधिक परामर्श	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४७	सेवा प्रभाह सुधार तथा प्रभावकारी अभिबृद्धि	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४८	खेलकुद तथा मस्वासे क्षमता बिकास प्रोत्सहन	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
४९	ब्याकहो लोडर खरिद एवम संचालन	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५०	ट्याक्टर खरिद	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५१	सडक गुरु योजना	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५२	पर्यटन कृषि गुरुयोजना			
५३	पशु सेवा कार्यक्रम	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५४	कृषि बिकास कार्यक्रम	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५५	स्वास्थ्य	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५६	शिक्षा	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
५७	मर्मत संभ्मार कोष	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
क	पाखा गैरी चाम्चा सामिङ् डाडाकटेरी ग्रा.स.	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
ख	थलथले भरिबन्डे ग्रा.स.	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
ग	सुकेआहाल पोक्ला ठुलोगाउँ चाम्चा ग्रा.स.	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको
घ	सफाई रातमाटे ग्रा.स.	सहिदभूमि	गाउँपालिका	भएको

सि.न.	योजनाको नाम	योजनाको ठेगाना	बजेटको श्रोत	अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएबो/नभएको)
१.	पंचकृष्ण मा.वि. कम्पाउण्ड घेराबरा	सहिदभूमि ४	प्रदेश सरकार सामाजिक बिकास मन्त्रालय	भएको
२.	जाल्पादेवी मन्दिर मर्मत सम्भार छिन्ताङ धनकुटा	सहिदभूमि ३	प्रदेश सरकार सामाजिक बिकास मन्त्रालय	भएको
३.	रायोटार बगरे दक्षिणधाप टेलिपानी पूर्वीधाप आदर्श मा.बि.सडक	सहिदभूमि १	प्रदेश सरकार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	भएको
४.	चाम्चा नम्बुला चिम्रहा ग्रामीण सडक	सहिदभूमि ७	प्रदेश सरकार आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	भएको

सि.न.	योजनाको नाम	योजनाको ठेगाना	बजेटको श्रोत	अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएबो/नभएको)
१.	शहिद स्मृति प्रतिष्ठान	सहिदभूमि ३ र २	सस्कृति तथा पर्यटन मन्त्रालय	भएको

सि.न.	योजनाको नाम	योजनाको ठेगाना	अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएबो/नभएको)
१	पाङनाम लेक्सिराङ पुङथुङ झरना हाङगुवा आदर्श मा.बि. हुदै गोपालपूर तित्रे खानीखोला सडक खण्ड	वडा न.-१	भएको
२	हांगुवा मुर्चनी हुदै संविधानसभा चौतारा सडकखण्ड	वडा न.-१	भएको
३	श्री चन्द्रोदय प्रा.बि. भवन निर्माण	वडा न.-१	भएको
४	सत्संग भवन गुर्धम	वडा न.-१	भएको
५	पंचकन्या-सेतीचोक आदर्श सडक खण्ड मोड सुधार	वडा न.-१	भएको
६	भञ्ज्याङ त्रिवेणी सडक खण्ड स्तरोन्नत्ति	वडा न.-१	भएको
७	छिरलिङखोला हुदै बाहुनीखोला सडक स्तरोन्नत्ति	वडा न.-१	भएको
८	घंघरु हांगुवा सेतीचोक सडक स्तरोन्नत्ति	वडा न.-१	भएको

९	श्री वालिङ प्रा.वि. मर्मत सुधार	वडा न.-१	भएको
१०	सफाई सिचाई भवन निर्माण सहयोग	वडा न.-१	भएको
११	अनिवार्य निशुल्क आधारभूत विद्यालय मर्मत सुधार	वडा न.-१	भएको
१२	पवित्र चर्च सफाईधाप सहयोग	वडा न.-१	भएको
१३	आदर्श मा.बि. खेलमैदान निर्माण	वडा न.-१	भएको
१४	त्रिवेणी सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा ईकाई कार्यालय सन्चालन	वडा न.-१	भएको
१५	लामिबगर खेलमैदानलाई गोलपोष्ट निर्माण	वडा न.-१	भएको
१६	खलिङटोल हांगुवा खानेपानी मर्मत	वडा न.-१	भएको
१७	राईटार खानेपानी ट्यांङ्की निर्माण	वडा न.-१	भएको
१८	पश्चिम धाप खानेपानी ट्याङकी निर्माण कार्कीटार	वडा न.-१	भएको
१९	कर्कले सिचाई आयोजना मर्मत योजना	वडा न.-१	भएको
२०	रबिदह खानेपानी इन्टेक पाईप खरिद	वडा न.-१	भएको
२१	लेक्सीराङ खानेपानी मर्मत सुधार योजना	वडा न.-१	भएको
२२	सिम्ले विद्यालय बस्ती खानेपानी मर्मत सुधार योजना	वडा न.-१	भएको
२३	गुर्धूम खानेपानी मर्मत सुधार योजना	वडा न.-१	भएको
२४	गुर्धुम-भ्यालढुङगा गुफा गोरेटो बाटो	वडा न.-१	भएको
२५	मेशिन औजार मर्मत	वडा न.-१	भएको
२६	कार्यालय व्यवस्थापन	वडा न.-१	भएको
२७	कर्मचारी पदाधिकारी क्षमता बिकास	वडा न.-१	भएको
२८	बिबिध	वडा न.-१	भएको
२९	हांगुवा पोङठोङ कृषि सडक	वडा न.-१	भएको
३०	कृषि औजार सामग्री वितरण	वडा न.-१	भएको
३१	पशु सम्बन्धी तालिम	वडा न.-१	भएको
३२	रातमाते-सुन्तालाबारी-गुर्धुम प्लाष्टिक पोखरी निर्माण	वडा न.-१	भएको
३३	लाम भन्ज्याङ-चिच्चे-तित्रे-कर्कले कृषि सडक	वडा न.-१	भएको
३४	पोखरे-मझियाटोल-लेक्सीराङ-पाङनाम कृषि सडक	वडा न.-१	भएको
३५	बिबिध कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
३६	आदिबासी जनजाती निम्न वर्गका लागि हस्तकला तथा फर्निचर सीपमुलक कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
३७	माझी समुदाय उत्थान कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
३८	पापानी मेला व्यवस्थापन तित्रे	वडा न.-१	भएको
३९	फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुका लागि सहयोग कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
४०	रातमाते दलित वस्ती कामीडाँडा प्लाष्टिक ट्याङ्की	वडा न.-१	भएको
४१	सफाई दलित समुदाय सीपमुलक आयआर्जन कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
४२	पाङनाम दलित समुदाय सीपमुलक आयआर्जन कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
४३	साहारा यूथ क्लव पोखरे खेलमैदानको स्टेज निर्माण याजना	वडा न.-१	भएको
४४	जेष्ठ नागारिक सम्मान कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
४५	प्रस्तावना लेखन तालिम	वडा न.-१	भएको
४६	महिला उद्यमशील बिकासमा लागि सीपमुलक तालिम	वडा न.-१	भएको

४७	बालबालिका खेलकुद सामग्री तथा शैक्षिक सामग्री वितरण(सबै विद्यलयमा)	वडा न.-१	भएको
४८	शिशु विद्यार्थीका लागि कार्पेट वितरण कार्यक्रम	वडा न.-१	भएको
४९	विद्यार्थी बालबालिकाका लागि फिल्टर वितरण(सबै विद्यालय)	वडा न.-१	भएको
५०	बालक्लव स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप	वडा न.-१	भएको

सि. न.	योजनाको नाम	योजनाको ठेगाना	अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएबो/नभएको)
१	साम्बुगाँउ कागुने ललाहोङ ललाहानी ग्रा.स.	वडा न.-२	भएको
२	साम्बुगाँउ अरुणगुठी ग्रा.स.	वडा न.-२	भएको
३	ज्यामिरे पाङनाम बुर्खा असुवा पिलिया ललाहानी	वडा न.-२	भएको
४	बाहुनटाले कागुने ग्रा.स.	वडा न.-२	भएको
५	बिष्टटोल गाराखोला ग्रा.स.तारजाली	वडा न.-२	भएको
६	साम्बुगाँउ गुरासे ग्रा.स.	वडा न.-२	भएको
७	मिलिजुली आमा समुह बीचटोल ढोलमुखा भवन मर्मत	वडा न.-२	भएको
८	सत्संघ भवन मर्मत तथा चर्पी निर्माण	वडा न.-२	भएको
९	सेलेले झरना संरक्षण तथा प्रवर्धन	वडा न.-२	भएको
१०	पिलीया ललाहोङ कागुने गोरेटो बाटो	वडा न.-२	भएको
११	ज्यामिरे महिला भवन निर्माण	वडा न.-२	भएको
१२	धवलगिरी आमा समुह भवन मर्मत	वडा न.-२	भएको
१३	छपौली आमा समुह भवन मर्मत	वडा न.-२	भएको
१४	कागुने महिला समुह भवन मर्मत	वडा न.-२	भएको
१५	सुम्निमा महिला समुह चर्पी निर्माण	वडा न.-२	भएको
१६	खेल मैदान निर्माण साम्बुगाँउ	वडा न.-२	भएको
१७	सरस्वती भवन निर्माण साम्बुगाँउ	वडा न.-२	भएको
१८	खेलकुद बिकास तथा पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
१९	वडा कार्यालय रङरोगन	वडा न.-२	भएको
२०	बिविध	वडा न.-२	भएको
२१	सिचाई पोखरी निर्माण	वडा न.-२	भएको
२२	अखुवा सिचाई आयोजना	वडा न.-२	भएको
२३	नवपालुवा कृषि स.स.लि. मार्फत मल बीउ वितरण कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
२४	कृषि प्रसार कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
२५	सगरमाथा कृषि महिला समुह भवन निर्माण सहयोग	वडा न.-२	भएको
२६	दलित वस्ती लक्षित कार्यक्रम(पोल तार वितरण)	वडा न.-२	भएको
२७	आदिबासी जनजाती कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
२८	युवाको शसक्तिकरण कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको

२९	जेष्ठ नागारिक कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
३०	अपाङ्ग लक्षित कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
३१	सांङगेन्मा महिला समुह भवन निर्माण	वडा न.-२	भएको
३२	प्रगति महिला सचेतना केन्द्र बुर्खा भवन निर्माण	वडा न.-२	भएको
३३	महिला सचेतना कार्यक्रम गोष्ठि	वडा न.-२	भएको
३४	महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम अखुवाटार	वडा न.-२	भएको
३५	सरस्वती प्रा.वि चर्पी निर्माण	वडा न.-२	भएको
३६	बुर्खा मिलन प्रा.बि. पाङनाम गोरेटो बाटो	वडा न.-२	भएको
३७	ललाहोङ समुदाय प्रा.बि.गोरेटो बाटो	वडा न.-२	भएको
३८	बाल संरक्षण विषयक सामुदायिक चेतना कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको
३९	वडा भित्रका विद्यालयमा बाल क्लव गठन र कार्यक्रम	वडा न.-२	भएको

सि. न.	**योजनाको नाम**	**योजनाको ठेगाना**	**अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएबो/नभएको)**
१	साकेन्वा सिर्वानी गुरासे पन्चकन्या ग्रा.स.	वडा न.-३	भएको
२	दलाहाङ्ग टोल देवीथान चोङ्गरोङ्ग ग्रा.स.	वडा न.-३	भएको
३	पन्चकन्या तेलीबारी देवीथान ग्रा.स.	वडा न.-३	भएको
४	गाराखोला दुख बगाउने भवन निर्माण	वडा न.-३	भएको
५	च्यापरुङ्ग छारागाँउ वाक्ती दुरुमटार	वडा न.-३	भएको
६	वडा नं.३ भित्र खानेपानी मर्मत	वडा न.-३	भएको
७	वडा नं.३ भित्र खेलमैदान निर्माण	वडा न.-३	भएको
८	वडा कार्यलय रङरोगन	वडा न.-३	भएको
९	चौधारी टोल ग्रा.स.	वडा न.-३	भएको
१०	पंचकन्या सहिदपार्क चर्पी निर्माण	वडा न.-३	भएको
११	जाल्पादेवी मन्दिर संरक्षण तथा प्रवर्द्धन	वडा न.-३	भएको
१२	सर्वजानिक सुनुवाई कार्यक्रम	वडा न.-३	भएको
१३	बिपद व्यवस्थापन	वडा न.-३	भएको
१४	पंचकन्या ढोडे अधेरीखोला ग्रा.स.	वडा न.-३	भएको
१५	मेसिनरी औजार खरिद	वडा न.-३	भएको
१६	बिविध	वडा न.-३	भएको
१७	देवीथान ताराटोल सडक	वडा न.-३	भएको
१८	छिन्ताङ्गदेवी प्रा.वि.फर्निचर	वडा न.-३	भएको
१९	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण (६ वटा)	वडा न.-३	भएको
२०	कृषि सडक देवीथान तेलीटोल	वडा न.-३	भएको
२१	नारङ्गी खोला खुखाङ्ग बाँध	वडा न.-३	भएको

२२	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम	वडा न.-३	भएको
२३	ढाडेखोला कुलो	वडा न.-३	भएको
२४	पन्चेबाजा खरीद(दलित समुदायलाई)	वडा न.-३	भएको
२५	जेष्ठ नागारिक सम्मन कार्यक्रम	वडा न.-३	भएको
२६	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	वडा न.-३	भएको
२७	आदिबासी क्षेत्र विद्युत तार बिस्तार कार्यक्रम	वडा न.-३	भएको
२८	आदिबासी पापानी गित र नाचको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन	वडा न.-३	भएको
२९	सरस्वती नाचको संरुक्षण,संम्बर्द्धन	वडा न.-३	भएको
३०	ढोल नाचको संरुक्षण,संम्बर्द्धन	वडा न.-३	भएको
३१	अपाङ्ग फरक क्षमता भएका समुदायलाई सम्मान र प्रोत्साहन	वडा न.-३	भएको
३२	मगर बस्ती गुरासेमा हुर्रे नाच संरक्षण,सम्बर्द्धन	वडा न.-३	भएको
३३	खाडी कपडा बुनाई	वडा न.-३	भएको
३४	च्यापरुङ्ग महिला समुह फर्निचर खरिद	वडा न.-३	भएको
३५	महिला भवन मर्मत देवीथान	वडा न.-३	भएको
३६	घरेलु महिला हिंसा सम्बन्धी कार्यक्रम	वडा न.-३	भएको
३७	डाडाँगाउ महिला भवन मर्मत	वडा न.-३	भएको
३८	अन्तर विद्यालय अतिरिक्त क्रियाकलाप	वडा न.-३	भएको
३९	जलकन्या प्रा.बि. फर्निचर निर्माण	वडा न.-३	भएको
४०	जाल्पादेवी आधारभुत विद्यालय	वडा न.-३	भएको
४१	वडाका सबै विद्यालयभित्रका बाल क्लवलाई १००००।- का दरले अनुदान	वडा न.-३	भएको

सि. न.	**योजनाको नाम**	**योजनाको ठेगाना**	**अन्तिम प्रगति (लक्ष बमोजिम भएबो/नभएको)**
१.	दाहालबारी ठुलोगाँउ घर्तिनीबारी ग्रामिण सडक निमार्ण कार्य सम्पन्न भएको ।	वडा नं. - ६	भएको
२.	सुकेआहाल पोक्ला चउतारा दोभान छुमाला ग्रामिण सडक निमार्णकार्य सम्पन्न भएको ।	वडा नं. ६	भएको
३.	ज्वालादेवी पानीटार दिही बत्तीसे ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
४.	सुकेआहाल माङतीन छुमाला ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
५.	सुकेआहाल दम्फे खुन्द्रुकी चुङमाङ्ग भोजपुर ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
६.	घर्तिनीबारी च्याप्ला जुकेधारा ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
७.	थलथले घुमाउनेडाँडा शहरगाँउ ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
८.	थलथले भरिबण्डे ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
९.	थलथले भट्टराईटोल धनखोरीया ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
१०.	सानो माम्फिङ्ग खुन्द्रुकी ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको
११.	दमाईटोल गोलीडाँडा ग्रा.स.	वडा नं. ६	भएको

१२.	भञ्ज्याङ्ग काभ्राबोटे मगरगाँउ सडक बिस्तार	वडा नं. ६	भएको
१३.	जोभाने खा.पा. ट्यांकी पोक्ला	वडा नं. ६	भएको
१४.	सुकेआहाल अँधेरी माङतीन खा.पा. लिफ्टिङ्ग	वडा नं. ६	भएको
१५.	गणेशथान हाङखा खा.पा. निर्माण	वडा नं. ६	भएको
१६.	दमाईटोल खा.पा. लिफ्टिङ्ग	वडा नं. ६	भएको
१७.	चुच्चे आँप ठुलोगाँउ खा.पा. लिफ्टिङ्ग	वडा नं. ६	भएको
१८.	स्कुलटोल खा.पा. ट्यांकी मर्मत	वडा नं. ६	भएको
१९.	कोप्लिक खा.पा. मर्मत मझियाटोल	वडा नं. ६	भएको
२०.	कंकेश्वरी प्रा.वि. तारघेराबारा	वडा नं. ६	भएको
२१.	बुढाहाङ्ग प्रा.वि. तारघेराबारा	वडा नं. ६	भएको
२२.	तमोर पाठशाला शौचलय निर्माण	वडा नं. ६	भएको
२३.	ठाकुर देवी मा.वि. पर्खाल निर्माण	वडा नं.	भएको
२४.	इलाका हुलाक पर्खाल निर्माण	वडा नं. ६	भएको
२५.	चिसापानी खेलमैदान स्तरउन्नती	वडा नं. ६	भएको
२६.	शिवालय मन्दिर स्थापना घर्तिनीबारी	वडा नं. ६	भएको
२७.	शिवालय मन्दिर रंगरोगन थलथले	वडा नं. ६	भएको
२८.	प्रहरी चौकी तथा महिला समूह ज्वालादेवी टोल फर्निचर खरिद	वडा नं. ६	भएको
२९.	ल्याप्टप खरिद	वडा नं. ६	भएको
३०.	बरबोटे हाङखालाई समेट्ने गरी सुन्तलाबारी कृषि समूहलाई एवोकाडे विरुवा खरीद अनुदान	वडा नं. ६	भएको
३१.	एवोकार्ड लिची बिरुवा अनुदान पोक्ला	वडा नं. ६	भएको
३२.	माछा पालक कृषक प्रोत्साहन अनुदान	वडा नं. ६	भएको
३३.	पोखरी निर्माण शहरगाँउ	वडा नं. ६	भएको
३४.	विषादी प्रयोग सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम माङफीङ	वडा नं. ६	भएको
३५.	आँप लिची किवी बिरुवा अनुदान माङफीङ	वडा नं. ६	भएको
३६.	प्लाष्टिक पोखरी निर्माण मगरटोल,सुकेआहाल,भरिबण्डे,ढाँडाटोल	वडा नं. ६	भएको
३७.	कृषि सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रम बरबोटे र घर्तिनीबारी	वडा नं. ६	भएको
३८.	पशु तथा कृषि सम्बन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम थलथले	वडा नं. ६	भएको
३९.	वडीजो खरीद	वडा नं. ६	भएको
४०.	शहरगाँउ बरबोटे लिफ्टिङ्ग सिंचाई आयोजना	वडा नं. ६	भएको
४१.	बुढाहाङ्ग संरक्षण तथा छिलिङ उत्थान संघ,आँखिसल्ला	वडा नं. ६	भएको
४२.	सिद्थान मन्दिर संरक्षण माङफीङ्ग	वडा नं. ६	भएको
४३.	छेम्बिमा देवी संरक्षण माङतीन	वडा नं. ६	भएको
४४.	पंचावती मन्दिर संरक्षण हाङखा	वडा नं. ६	भएको
४५.	अपाङ्ग लक्षित शिपमुलक तालिम संचालन	वडा नं. ६	भएको
४६.	दलित सेवा संघ भवन ढलाइ प्लाष्टर	वडा नं. ६	भएको
४७.	पंचवती बरबोटे आरण भवन मर्मत	वडा नं. ६	भएको
४८.	रानीवन खेल मैदान स्तर उन्नती	वडा नं. ६	भएको
४९.	पानीटार खेल मैदान स्तर उन्नती	वडा नं. ६	भएको

५०.	ज्वालादेवी खेल मैदान स्तर उन्नती	वडा नं. ६	भएको
५१.	सप्तरङगी महिला भवन प्लाष्टर पोक्ला	वडा नं. ६	भएको
५२.	स्मृति महिला भवन वरडाँडा कार्यालय व्यावस्थापन	वडा नं. ६	भएको
५३.	सयपत्री र सुम्निमा महिला समुह फर्निचर खरिद	वडा नं. ६	भएको
५४.	पंचावती महिला भवन निर्माण बरबोटे	वडा नं. ६	भएको
५५.	प्रतिभा महिला भवन मर्मत घर्तिनीबारी	वडा नं. ६	भएको
५६.	चिसापानी महिला भवन निर्माण	वडा नं. ६	भएको
५७.	आदिवासी महिला भवन निर्माण	वडा नं. ६	भएको
५८.	बाल अधिकार सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम पोक्ला तथा ठुलोगाँउ (सञ्चालन गर्ने स्थान संसारी प्रा.वि.)	वडा नं. ६	भएको
५९.	सिद्दठाकुर नि.मा.वि.सेतो पाटी खरीद	वडा नं. ६	भएको
६०.	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम भरिबण्डे,सुकेआहाल,खुन्द्रुकी ,दम्फे,माङतीन (कार्यक्रम सञ्चालन हुने स्थान बुढाहाङ्ग प्रा.वि.)	वडा नं. ६	भएको
६१.	कंकेश्वरी प्रा.वि. सेतो पाटी खरीद	वडा नं. ६	भएको
६२.	बुढाहाङ्ग प्रा.वि. फर्निचर र शैक्षिक सामग्री खरीद	वडा नं. ६	भएको
६३.	बालअधिकार सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम बरबोटे	वडा नं. ६	भएको
६४.	बालअधिकार सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम भट्टराईटोल	वडा नं. ६	भएको
६५.	बालअधिकार सम्बन्धि चेतनामूलक कार्यक्रम थलथले सानो माम्फिङ	वडा नं. ६	भएको
६६.	वडा स्तरीय बाल क्लव गठन तथा कार्यालय व्यावस्थापन	वडा नं. ६	भएको
६७.	धमना मेला टहरो निर्माण	वडा नं. ६	भएको
१	चाम्चा नम्बुला चिम्राहा ग्रा.स.	.वडा न-७	भएको
२	पाखा गैरि चाम्चा सात्तिङ डाँडाकटेरि ग्रा.स.	.वडा न-७	भएको
३	सालबोटे बनपाला आईतबारे ग्रा.स.	.वडा न-७	भएको
४	खानेपानि पाईप खरिद	.वडा न-७	भएको
५	बिध्युत तार पोल खरिद	.वडा न-७	रकमान्तरण
६	सहकारि भवन निर्माण सात्तिङ	.वडा न-७	भएको
७	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई फर्निचर तथा कार्यालय ब्यबस्थापन	.वडा न-७	भएको
८	चिम्राहा खानेपानि आयोजना मर्मत तथा बिस्तार	.वडा न-७	भएको
९	कर्मचारि तथा पदाधिकारि कम्प्युटर तालिम	.वडा न-७	भएको
१०	मत्स्य पालन तालिम	.वडा न-७	भएको
११	घरेलु हिसा सम्बन्धि कानुनि गोस्ठि	.वडा न-७	भएको
१२	आदिवासि जनजाति सचेतना कार्यक्रम	.वडा न-७	भएको
१३	बेलटार पन्चकन्या सडक स्तरोन्ति	.वडा न-७	भएको
१४	भैपरि आउने	.वडा न-७	भएको
	क. सिद्दबेबि मा बि मर्मत तथा रङरोगन	.वडा न-७	भएको
	ख. सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई तथा वडा कार्यालय जग्गा ब्यबस्थापन	.वडा न-७	भएको

१५	बिबिध खर्च	.वडा न-७	भएको
	क.ल्यापटप खरिद	.वडा न-७	भएको
	ख. वडा कार्यालय फर्निचर तथा अन्य भौतिक ब्यबस्थापन	.वडा न-७	भएको
१६	उन्नत जातको विउ वोका खरिद	.वडा न-७	भएको
१७	बडिज्जो खरिद	.वडा न-७	भएको
१८	चिम्राहा कृषि भवन निर्माण	.वडा न-७	भएको
१९	टप्पुदेबि मन्दिर टहरा निर्माण	.वडा न-७	भएको
२०	सिद्दथान मन्दिर निर्माण	.वडा न-७	भएको
२१	सरस्वतिथान निर्माण	.वडा न-७	भएको
२२	ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम	.वडा न-७	भएको
२३	अपाङ्ग आयआर्जन कार्यक्रम	.वडा न-७	भएको
२४	युवा लक्षित खेलकुद कार्यक्रम	.वडा न-७	भएको
२५	दलित आय आर्जन कार्यक्रम	.वडा न-७	भएको
२६	मटेनि महिला भवन निर्माण	.वडा न-७	भएको
२७	चाम्चा महिला भवन निर्माण	.वडा न-७	भएको
२८	चिम्राहा महिला कार्यलय ब्यबस्थापन	.वडा न-७	भएको
२९	सिद्द टोल महिला कार्यलय ब्यबस्थापन	.वडा न-७	भएको
३०	महिला शसक्तिकरण गोस्ठि	.वडा न-७	भएको
३१	टप्पुदेबि मा.बि. घेराबारा	.वडा न-७	भएको
३२	सिद्ददेबि मा.बि. फिल्टर तथा शैक्षिक सामग्रि खरिद	.वडा न-७	भएको
३३	जनसेबि प्रा.बि. कम्प्युटर खरिद	.वडा न-७	भएको
३४	आईतबारे प्रा.बि. घेराबारा	.वडा न-७	भएको
३५	लुङदाङ कृषि भवन निर्माण	.वडा न-७	भएको
३६	गैरि टोल कृषि भवन निर्माण	.वडा न-७	भएको
वडा न -४			
०१	**ढाका /खाडीको तान बुन्ने तालिम संचालन**	वडा न -४	भएको
०१	**बालबालिका कार्यक्रम खेलकुद सम्बन्धि कार्यक्रम**	.वडा न- ४	भएको
०२	**पिप्ले लामिबगर नेवार गाउँ होम्ताङ्ग जोड्ने ग्र.स.**	.वडा न- ४	भएको
०३	**सुन्तला/आँप बिरुवा बितरण कार्यक्रम**	.वडा न- ४	भएको
०४	**कृषी सडक निर्माण शारदा चोक देखि माङलाम्सा सम्म सम्पन्न**	.वडा न- ४	भएको
०५	**कृषि सामग्री खरीद (स्प्रे) वितरण**	.वडा न- ४	भएको
०६	**आदिबासी जनजाति भवन मर्मत कार्यक्रम**	.वडा न- ४	भएको
०७	**अपाङ्ग कार्यक्रम**	.वडा न- ४	भएको
०८	**दलित वख्रा पालन कार्यक्रम सम्पन्न**	.वडा न- ४	भएको
०९	**जेष्ठ नागरिक भिटामिन तथा सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न**	.वडा न- ४	भएको

	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	.वडा न- ४	भएको
१०	**पिप्ले लामिबगर नेवार गाउँ होम्ताङ्ग जोड्ने ग्र.स.**	.वडा न- ४	भएको
११	**कन्यादेबि मा.बि देखि टोम्राङ्गहुदै छिन्ताङ्ग देबि थान**	.वडा न- ४	भएको
१२	न्यु रिङरोड खैराङ **ग्र.स.**	.वडा न- ४	भएको
१३	**बाँसटोल कृषि भवन मर्मत**	.वडा न- ४	भएको
१४	**मेसीन औजार खरीद**	.वडा न- ४	भएको
१५	**ल्यापटप खरिद गरिएको**	.वडा न- ४	भएको
१६	**मुनस्टार स्कुलदेखि जवरधन राईको घर सम्मको ग्र.स. सम्पन्न**	.वडा न- ४	भएको
१७	**कोलाराङ्ग हुदै सार्की खोला ग्र.स. सम्पन्न**	.वडा न- ४	भएको
१८	**मेसीन औजार खरीद**	.वडा न- ४	भएको
१९	**इन्टरनेट जडान रकमान्तरण गरि सम्पन्न गरिएको**	.वडा न- ४	भएको
२०	**मालपोल ढड्डा सार्ने**	.वडा न- ४	भएको
२१	**कर्मचारी तथा पदाधिकारी क्षमता बिकाश**	.वडा न- ४	भएको
२२	**सार्वजनीक सुनुवाई कार्याकम**	.वडा न- ४	भएको
२३	**पंजिकरण डाटा ईन्ट्री कार्याकम**	.वडा न- ४	भएको
२४	**बिबिध कार्यकम**	.वडा न- ४	भएको
१	महिला भवन निर्माण	.वडा न- **५**	भएको
२	वालम्छीङ्ग वालविकास केन्द्र भवन मर्मत	.वडा न- **५**	भएको
३	वालविकासको लागि शैक्षिक समाग्री पात्ने पानी नि.मा.बि	.वडा न- **५**	भएको

४	वालविकास केन्द्र व्यवस्थापन कार्यालय समान खर्च फर्निचर	.वडा न- ५	भएको
५	कृर्षि सामग्री खरिद(स्प्रे,बडी जो)	.वडा न- ५	भएको
६	कृर्षि सडक -जि.सु. देखि खोकुटार सम्मा)	.वडा न- ५	भएको
७	जेष्ठ नागरिक सम्मन र औषधी तथा भिटामिन वितरण	.वडा न- ५	भएको
८	फरक क्षमता सिन्केधुप सम्वन्धी तालिम	.वडा न- ५	भएको
९	दलित मुक्ति जागरण भवन गह्रो लागउने	.वडा न- ५	भएको
१०	आदिवासी जानजाति भवन निर्माण	.वडा न- ५	भएको
११	लुघोङ खोला खोकुटार सुन वालुवा सडक निर्माण आयोजन	.वडा न- ५	भएको
१२	क्याख्खा ग्रामिण सडक निर्माण तथा मर्मात	.वडा न- ५	भएको
१३	माक्सप्खा ग्रामिण सडक निर्माण तथा मर्मात	.वडा न- ५	भएको
१४	भोक्राङ ग्रामिण सडक निर्माण तथा मर्मात	.वडा न- ५	भएको
१५	पाल्लेपानी नि.मा.वि मर्मात	.वडा न- ५	भएको
१६	वडा नं ५ खेल मैदान निर्माण	.वडा न- ५	भएको
१७	कर्मचारी क्षमता बिकाश	६००००।००	भएको
१८	पंजीकरण डाटा ईन्ट्री कम्प्युटरकृत	५००००।००	भएको
१९	मालपोत ढड्ा सार्ने	४००००।००	भएको
२०	कार्यक्रम योजना तथा अनुगमन कार्यक्रम खर्च /म.स्व.से.कार्यक्रम प्रोहात्तसान खर्च	१०००००।००	भएको
२१	सर्बजनिक सुनुवाई कार्याक्रम	२००००।००	भएको
२२	यातायात साधान वाईक	३०००००।००	भएको
२३	कार्यालय व्यवस्थापन फर्निचर खर्च	५६००००।००	भएको
२४	खेल मैदान निर्माण साझेदारि सहित काम भएको वडा नं. ५	१३००००।००	भएको

माथि उल्लेखित योजनाहरुको स्थलगत रुपमा अनुगमन गर्दा र कार्यालयमा प्राप्त प्रगतिप्रतिवेदन अनुसार साथै उपभोक्ता समितिहरु संग अन्तरक्रिया गर्दा योजना /कार्यक्रमहरुको संचालनको अवस्था सन्तोशजनक पाईयो ।

१. गाउपालिकामा सडक पुर्वाधार तर्फ कालोपत्रेको कार्यक्रम नभएको पाईयो ।

२. सडकलाई स्तरउन्नति गर्ने र नयाँ ट्र्याक खोल्ने कार्य मात्र गरेको पाईयो ।

३. पुराना खानेपानीको योजना मर्मत सम्भार गरेको मात्र पाईयो नयाँ खोजमा ध्यान नदिएको पाईयो ।

४. प्रबद्धनात्मक कार्यक्रम सन्तोशजनक गरेको पाईयो अपेक्षित रुपमा स्वरोजगार निर्माण नभएको पाईयो ।

५. आर्थिक तथा सामाजिक विकास भन्दा पुर्वाधार विकासमा जोड दिएको पाईयो ।

१०. अन्य क्षेत्रगत प्रगति प्रतिवेदनको समिक्षा विवरण :

१०.१ संगठन विकास, सूचना तथा संचार प्रविधि र सेवा प्रवाहक्षेत्र सूचना प्रविधि :

सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई आत्मसाथ गर्दै विद्युतिय सुशासनको प्रत्याभूती गाउँवासीमा दिलाउने उद्देश्यले आय राजश्व, खर्च लेखा र व्यक्तिगत घटना दर्तालाई सफ्टवेरमा आवद्द गरी सार्वजनिक सेवालाई चुस्त छिटो छरीतो र प्रविधी मैत्री बनाउने प्रयास गरिएको ।

(क) प्रशासनिक क्षेत्रमा प्रक्रियागत सुधार :

- सूचना प्रविधिको प्रयोग ।
- सहायता कक्षको व्यवस्था ।
- नागरीक बडापत्रको व्यवस्था
- गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था ।
- सूचना अधिकारीको व्यवस्था ।
- विकास आयोजनाहरूको उपभोक्ता समितिको आर्थिक साझेदारीमा कार्य गर्ने व्यवस्था ।
- सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण सार्वजनिक सुनुवाई, जस्ता कार्यक्रम को थालनी गरिएको ।

(ख) पन्जिकरण, जन्म, मृत्यू, नाता प्रमाणीत तथा बसाइ सराई दर :

	जम्मदर्ता संख्या			मृत्यू दर्ता संख्या			विवाह	बसाई सराई संख्या			सम्बन्ध
वडा न.	महिला	पुरूष	जम्मा	महिला	पुरूष	जम्मा	दर्ता संख्या	दर्ता संख्या	गएको संख्या	आएको संख्या	विच्छेद संख्या
१	३८	३५	७३	४	८	१२	३४	५	१५	०	०
२	४७	४१	८८	१२	१८	३०	२९	८	११	३	०
३	४३	५५	९८	९	२७	३६	४७	१४	२६	०	०
४	३९	३२	७१	९	१४	२३	२२	५	१७	०	१
५	३९	२१	६०	८	१०	१८	२१	१	४	०	०
६	६३	६१	१२४	१३	२०	३३	५४	१०	१८	०	०
७	५२	३७	८९	११	६	१७	२६	१०	३०	१	०
जम्मा	**३२१**	**२८२**	**६०३**	**६६**	**१०३**	**१६९**	**२३३**	**५३**	**१२१**	**४**	**१**

वडा	३५ दिन भित्र दर्ता संख्या	१ वर्ष भित्र दर्ता संख्या	१वर्ष पछि दर्ता संख्या	जम्मा दर्ता संख्या	कैफियत
१	२४	१०	९०	१२४	
२	४१	१८	९६	१५५	
३	५०	१९	१२६	१९५	
४	३८	२०	६३	१२९	
५	३२	८	६२	१०२	
६	२८	१७	७१	१२४	
७	२५	२३	९४	१४२	
जम्मा	२३८	११५	६१०	९६३	

(ग) राजश्व क्षेत्र :

क्र.स	आम्दानीको शिर्षक	आ.व.०७४/०७५ को प्राप्त हुनुपर्ने कुल आम्दानी(परिषदले पास गरेवमोजिम	आ.व. ०७४/०७५मा गाउँपालिकामा प्राप्त रकम	
			यस आ.व.को रकम	जम्मा
१	घरजग्गा रजिष्ट्रेसन शुल्क	५०,०००।	०	०
२	सवारी साधन कर	५०,०००।	०	०
३	सेवा शुल्क(सेवा र पुर्वाधार उपयोगमा)	२०,०००।	४३,०२४०।	४३,०२४०।
४	सिफारिस दस्तुर	५,२५,०००।	१६,५६२७२।१९	१,६,५,६२७,१९
५	विज्ञापन शुल्क	१,००,०००।	०	०
६	व्यवसाय कर	४३,०००।	०	०
७	दण्ड जरिवाना	१०,०००।	०	०
८	भूमिकर मालपोत	१८,००,०००।	३५,७३,९००।	३५,७३,९००।
९	बहाल कर	५,००,०००।	०	०
१०	निकासी कर बाट प्राप्त आम्दानी	५०,०००।	०	०
११	राजष्व बाँडफाँड सस्तान्तरण	१०,०००।	०	०
	जम्मा	३१,५८,०००।		

(घ) सामाजिक विकास तथा जनसंख्या :

आ.व. २०७४□०७५ मा सहिदभूमि गाउँपालिकाले सामाजिक विकास तथा जनसंख्या क्षेत्रमा गरेका कामहरू मध्ये निशुल्क स्वास्थ्य शिविर सन्चालन भएको छ । परिवार नियोजन सेवा सन्चालन गरेको छ । भिटाभिन ए, पोलियो, हात्तिपाईले निवारण अभियान जस्ता राष्ट्रिय कार्यक्रममा गाउँपालिकाको सहयोग तथा सहभागित जनाइएको अबस्था छ । पोषण तथा समूदायमा आधारीत

बालरोग एकीकृत व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रमहरूमा स्वस्थ्य संस्था संग समन्वय गरी वभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरीएका छन् । यसै गरी आर्थिक बर्ष २०७४□०७५ मा यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने जेष्ठ नागरीकलाई विशेष सम्मान गरीएको छ भने नेपाल सरकारले अपांगता परिचय पत्र उवलव्ध गराएको पूर्ण अपांगता भत्ता पाएका छन् । गाउँपालिका र सो सग जोडिएका संघ संस्थाहरूको सहकार्यमा विभिन्न खेलकुद कार्यक्रमहरू संचालन भएका छन् ।

(ङ) पुनर्निर्माण तथा बस्ती विकास कार्यक्रम :

१७६ पुर्णरूपमा निमार्ण गर्नुपर्ने		१४६ ले पहिलो किस्ता लिन सफल	४९ दोस्रो किस्ता लिन सफल

(च) छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी संख्या :

क्र.सं.	घरको छानाको प्रकार	जम्मा संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	फुस तथा खरले छाएको	२७९१	७२.००	
२.	जस्ता/च्यादरले छाएको	१०५६	२७.२४	
३.	टायल तथा ढुङ्गा (slate)छाएका	५	०.१२	
४.	आर सि.सि.	१०	०.२५	
५.	काठले छाएका	५	०.१२	
६.	माटोले छाएका	०	०	
७.	अन्य	१	०.०२	
८.	उल्लेख नभएको	८	०.२०	
जम्मा		३८७६	९९.९५	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

(छ) बस्तीको बास्तविक अवस्था :

१.खाना पकाउने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार विवरण :

क्र.सं.	इन्धनको प्रकार	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	दाउरा	३८२२	९८.६०	
२.	मट्टीतेल	९	०.२३	
३.	एल पि.ग्यास	३६	०.९२	
४.	सन्ठी गुईठा	०	०	
५.	गोवर ग्यास	१	०.०२	

६.	विजुली	३	०.०७	
७.	अन्य	२	०.०५	
८.	उल्लेख नभएको	३	०.०७	
जम्मा		**३८७६**	**९९.९६**	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

यस गाउँपालिकाका लगभग सबै बासिन्दा दाउरामा निर्भर रहेका देखिन्छन् । दाउराको सुलभताका कारण यसो भएको मान्न सकिन्छ ।

२.उपलब्ध सेवा सुविधाको आधारमा घरपरिवार विवरण :

क्र.सं.	सेवा सुविधाको विवरण	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१.	कुनै सेवा सुविधा नभएका	६९७	७.०३	
२.	कम्तीमा एउटा सुविधा भएका	३१२९	३१.५७	
३.	रेडियो भएका	२१७८	२१.९७	
४.	टि.भि. भएका	११२१	११.३१	
५.	केवल लाइन जोडेका	६०	०.६०	
६.	कम्प्यूटर भएका	२८	०.२८	
७.	इन्टरनेट सुविधा भएका	६	०.०६	
८.	टेलिफोन भएका	७०	०.७०	
९.	मोवाईल	२५२१	२५.४३	
१०.	गाडी भएका	३	०.०३	
११.	मोटर साइकल भएका	३५	०.३५	
१२.	साइकल	८	०.०८	
१३.	अन्य साधन	४	०.०४	
१४.	फ्रिज	६	०.०६	
१५.	उल्लेख नभएका	४५	०.४५	
जम्मा		**९९११**	**९९.९६**	

श्रोतः- केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार

११. यस आ.व. २०७४□०७५ का मुख्य सामाजिक उपलब्धीहरू:

आर्थिक बर्ष २०७४□०७५ मा सहिदभूमि गाउँपालिका धनकुटामा निम्नानुसार सामाजिक उपलब्धीहरू देखिएका छन् ।

- गरिविको तथ्याङक निकालिएको ।

- अवस्था सहितको घरधुरीको तथ्याङक निकालिएको ।
- इन्धनको प्रयोगको अवस्था विवरण निकालिएको ।
- उपलब्ध सेवा सुविधाको आधारमा घर परिवार विवरण निकालिएको ।
- गाउँपालिकाकाको पार्शवचित्र निर्माण सम्पन्न भई सम्पूर्ण तथ्याङ्क निकाल्न सफल भएको ।
- सडक स्तरोन्नती र मर्मत सम्भारमा विशेष प्राथमिकता दिइएको देखियो ।
- सामाजिक क्षेत्रका विशेष सीप विकास, आयआर्जन र क्षमता विकास कार्यक्रमहरुबाट महिला, वालवालिकाहरु, र लक्षित वर्ग प्रत्यक्ष लाभान्वित भएको देखियो ।
- साक्षर गाउँपालिका घोषणा सम्पन्न भएको ।
- पुर्ण खोप सुनिश्चीत गाउँपालिका घोषणा भएको ।
- पर्यटकिय स्थलहरुको तथ्याङ्क सङ्कलन गरिसकिएको ।
- सर्म्पुण व्यवसायलाई करको दायरमा ल्याउने प्रयास गरिएको ।
- सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गरी बृक्षारोपणलाई अभियानको रुपमा संचालन गरीएको छ ।
- पिछडावर्गको तथ्यांक संकलन गरी लगानीका लागि आधार तयार गरेको ।

(क) स्वास्थ्य क्षेत्र:

- चार पटक गर्भबती जाँच कार्यक्रम, सुडेनी स्वास्थ्य कार्यकर्ता स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती, बाल खोप, बाल पोषण लगायतका कार्यक्रम संचालन गरिएको, महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवीकाहरु मार्फत गर्भवती महिलाहरुको स्वास्थ सुधारका कार्यक्रम संचालन गरिएको, आमा समूह क्रियाशिल रहेको, गाउँ घर स्वास्थ्य क्लिनिक । प्रयोगशालाको व्यवस्था गरिएको

- महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाको क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरीएको ।
- पाठेघर खस्ने रोग नियन्त्रण सम्बन्धि जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरेको ।
- विद्यालयमा सेनेटरी प्याड वितरण सम्बन्धि तालिम संचालन गरेको ।
- सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम एवम् गर्वपतन सेवा सम्बन्धि जनचेतना मुलक कार्यक्रम सन्चालन गरिएको ।

(ख) शिक्षा क्षेत्र:

- बाल विकास केन्द्रको सुधार र विकास ।
- बालबालिकाहरूलाई खेलकुद सामग्री तथा शैक्षिक सामग्री सबै विद्यालयमा वितरण गरिएको । वडा नं १ लगायत सम्पूर्ण वडामा।
- शिशु विद्यार्थीका लागि कार्पेट वितरण गरिएको
- वडा स्तरिय बालक्लव गठन तथा कार्यलय व्यवस्थापन गरिएको ।

(ग) बालबालिका महिला तथा समावेशी क्षेत्र :

- घरेलु महिला हिंसा सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- महिला सशक्तिकरण सम्बन्धि गोस्ठी
- महिला हिंसा विरूद्धको कार्यक्रम गाउँपालिकाका सबै वडामा संचालन गरीएको ।
- लैगिक समता विकास कार्यक्रम संचालन गरीएको ।

- प्रस्तावना लेखन तालिम सन्चालन गरिएको ।
- महिला उद्यमशील बिकासका लागि सीपमुलक तालिम संचालन
- घरेलु हिंसामा परेका महिलाहरूको उद्धार मनोविमर्श र खवरदारी कार्यक्रम संचालन गरीएको ।
- महिला सचेतना कार्यक्रम गोष्ठी संचालन
- बाल संरक्षण विषयक सामुदायिक चेतना कार्यक्रम संचालन भएको ।
- खाँडि कपडा बुनाई कार्यक्रम
- बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन
- अन्तर विद्यालय क्रियाकलाप संचालन भएको ।
- बालबालिका खेलकुद सामग्री तथा शैक्षिक सामग्री वितरण सबै विद्यालयमा गरिएको ।
- शिशु विद्यार्थीका लागि कार्पेट वितरण कार्यक्रम संचालन
- विद्यार्थी बालबालिकाका लागि फिल्टर वितरण सबै विद्यालयमा वितरण गरिएको ।
- बाल क्लव स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन भएको ।
- गाउँ बाल संजालको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम संचालन गरीएको ।
- आमा समुह ससक्तीकरण कार्यक्रम संचालन गरीएको ।

(घ) **जनचेतना तथा गरीविनिवारण:**

- क्षमता तथा सिप विकास कार्यक्रम सबै बर्ग समुदाय र क्षेत्र लक्षीत कार्यक्रम संचालन गरीएको ।
- पछाडि परेका अल्पसंख्यक समुदायका महिलाहरूलाई विद्यालयल भर्नाको लागि प्रोत्साहन गरीएको ।
- यो आ.व.मा महिला हिंसामा परेका महिला हिंसालाई न्यूनिकरण गर्न दुई पक्षलाई झिकाई छलफल गराउने र मिलापत्रको लागि तारिकमा राख्ने गरेको छ ।
- महिलाहरुमा महिला हिंसा विरुद्ध चेतना अभिवृद्धि भई समाधानका लागि स्थानीय स्तरमा प्रयत्न शुरु भएको छ ।
- बिभिन्न सीपमुलक तथा रोजगारीमूलक तालिमहरु संचालन गरी रोजगारीमा अबिबृद्धि आएको छ ।
- बिपन्न परिवारका लागि बिभिन्न प्याकेज कार्यक्रम र छात्रबृतिको व्यवस्था, गरीबी घटाउन बिभिन्न संघसंस्थाहरुद्धारा प्रयासरत छन् ।
- नीतिगतरुपमा सम्पूर्ण जात जाति, लिंग, वर्ग, धर्म, हरुको समावेशी, अवसर, रोजगारी, अधिकारको व्यवस्था भएको छ ।
- विकास व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा दीगो विकासको मान्यता लाई आत्मसाथ गरीएको छ ।
- विभन्न नीतिबाट विकासमा समान सहभागितामा सुनिश्चितता गरिएको छ ।

- भौगोलिक क्षेत्र, महिला, पिछडिएका तथा सिमान्तकृत वर्गको स्वरोजगार र शिक्षामा पहुच बढाउन बिभिन्न सीप बिकाश तालिम, रोजगारमुलक तालिम, छात्रबृति आदि को व्यवस्था गरेको छ ।

(ङ) संस्थागत क्षमता विकास एवम् मानव संसाधन व्यवस्थापनः

- गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- सुचना अधिकारी तोकिएको अबस्था छ ।
- प्राविधिक कर्मचारीहरुलाई समय समयमा तालिमको व्यवस्था गरीएको छ ।
- उत्कृष्ट कर्मचारी घोषणा गरी निजलाई पुरस्कार दिने व्यवस्थाको थालनी गरीएको ।
- योजना सन्चालन गर्नु पुर्व लागत स्टमेट तयार गरी योजना सन्चालन गर्ने बानिको विकास भएको छ ।
- योजना सन्चालनको क्रममा प्रविधिक सहितको अनुगमनको सुरुवात भएको छ

११. सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखा :

सामाजिक जिम्मेवारी र कार्य सम्पादनको लेखाजोखाका आधारहरू विषयगत शाखा सँगको अन्तरक्रिया, बार्षिक प्रगति समिक्षा र बार्षिक प्रतिबेदनहरूको विश्लेषण गरीएको छ ।			
सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	**गत बर्षको अबस्था (आ.व. २०७३□०७४ को)**	**आ.व. ०७४।०७५का प्रयासहरू**	**उपलब्धी**
१. स्वास्थ्य शाखा			
५ बर्ष मुनीका बालबालिकाहरूको शिशु मृत्युदर□बालमृत्यु दर (प्रतिहजार जीवित जन्ममा) प्रतिशत	अत्यन्त न्यून	चार पटक गर्भबती जाँच कार्यक्रम, सुडेनी स्वास्थ्य कार्यकर्ता स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती, बाल खोप, बाल पोषण लगायतका कार्यक्रम संचालन गरिएको, महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवीकाहरु मार्फत गर्भवती महिलाहरुको स्वास्थ सुधारका कार्यक्रम संचालन गरिएको, आमा समूह क्रियाशिल रहेको, गाउँ घर स्वास्थ्य क्लिनिक । प्रयोगशालाको व्यवस्था गरिएको	बाल तथा शिसु मृत्युदरमा न्यूनिकरण सगै चेतनाको विस्तार भएको ।

स्वास्थ्य चौकी एक घण्टा भित्र यातायात पहुँच भएको घरधुरी संख्या	भएको	चार वटा स्वास्थ्य संस्था र दुइ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई रहेको र १४ वटा खोप सेवा संचालन गरिएको साथै स्वास्थ्य चौकी सम्म जानको लागि सहजता ल्याउनका लागि पहुँच मार्गमा स्तरोन्नति	सबै नागरीकहरूमा स्वास्थ्य चौकीको पहुँच स्थापीत भएको ।
खोपमा पहुच भएको जनसंस्या (एक बर्षमुनीका बालबालिकाको आधारमा	१०० प्रतिशत	गाउँपालिकाले पूर्ण खोप गाउँ घोषणा गरेको।	पूर्ण खोप लाई निरन्तरता दिइरहने
४ पटक गर्भवती जाँच गरिएको महिलाको संख्या (प्रतिशतमा)	२० प्रतिशत	महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवीका परीचालन, आमा समूह परीचालन, प्रत्येक ६ र ७ कक्षाका किशोरी शिक्षा मार्फत प्रचार, गरिएको, प्रत्येक गर्भवति महिलाले कम्तीमा ४ पटक स्वस्थ शिसु जन्मदिन जरूरी छ भन्ने जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिएको ।	मातृमृत्यु र शिशु मृत्युदरमा कमी आएको ।
दक्ष प्रसुतीकर्मीबाट प्रसुती गरिएका महिलाको संख्या प्रतिशतमा	२.५ प्रतिशत	आँखिसल्ला स्वास्थ्य चौकी,धनकुटा जिल्ला अस्पताल, बिराटनगर स्थित कोशी अञ्चल अस्पताल , धरान स्थित विपी स्वास्थ्य प्रतिष्ठानमा समेत प्रसुति सेवा लिने गरेको ।	दक्ष प्रसुतिकर्मी बाट प्रसुति सेवा लिनेको संख्यामा बृद्धी हुन नसकेको
झाडा पखालाबाट मृत्यु हुने बालबालिका संख्या	नपाईएको ।	स्वास्थ्य सम्बन्धि सचेतना, शुद्ध पिउने पानीको प्रयोग, बढ्दो सरसफाई प्रति चेतना र शौचालय निर्माण, अन्धविश्वासमा आएको कमी, औषधोपचारमा पहुँच, नेपाल सरकारबाट नि:शुल्क औषधि वितरण र सेवा	स्वास्थ्य तथा सरसफाई प्रति बढ्दो चेतना ।

शिक्षा			
आधा घण्टा भित्र प्राथमिक विद्यालय नपुग्ने वालवालिकाको संख्या	न्युन प्रतिशत	शिशु स्याहार केन्द्र ३८ वटा, आधारभुत विद्यालय ३४ माध्यमिक विद्यालय ४ उच्च मा.वि. ५ वटा रहेका छन्	राष्ट्रिय लक्ष्य भन्दा बढि विद्यालय भर्ना दर भएको ।
पूर्व प्राथमिक शिक्षामा खुद भर्नादर	भर्नादर बढ्दो तर एकिन तथ्यांक उपलव्ध नभएको ।	जिल्ला शिक्षा कार्यालयको सहयोग, र गाउँपालिकाको पहलमा आधारभुत तहमा शिक्षाको काम भईरहेको ।	आफ्नो पायकको बाल विकास केन्द्र र मन्टेश्वरीमा भर्ना हुने क्रम बढ्दो ।
प्राथमिक विद्यालयमा पहुच नभएका सो उमेर समूहका बालबालिका संख्या वा प्रतिशत	करीव २ प्रतिशतको हाराहारी (अनुमान)	पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा भर्ना तथा त्यसबाट उपलव्धी, गाउँ गाउँमा निजी तथा संस्थागत विद्यलाय भर्ना अभियान, निशुल्क शिक्षा व्यवस्था लागयतका प्रवन्ध गरेको	२ प्रतिशत बाट घट्दै गएको ।
कक्षा १ मा खुद भर्नादर छात्र/छात्रा	९८ प्रतिशत रहेको ।	पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा भर्ना तथा त्यसबाट उपलव्धी, गाउँ गाउँमा निजी तथा संस्थागत विद्यलाय भर्ना अभियान, निशुल्क शिक्षा व्यवस्था लागयतका प्रवन्ध गरेको ।	शतप्रतिशत भर्ना एवम् एवम् बिद्यालय नछोड्नेका संख्यामा बढोत्तरी आएको ।
प्राथमिक तहमा कक्षा छोड्ने कक्षा दोहोऱ्याउने र कक्षा उत्तिर्ण हुने दर	तथ्यांक उपलब्ध नभएको	पूर्व प्राथमिक विद्यालयमा भर्ना तथा त्यसबाट उपलव्धी, गाउँ गाउँमा निजी तथा संस्थागत विद्यलाय भर्ना अभियान, निशुल्क शिक्षा व्यवस्था लागयतका प्रवन्ध गरेको ।	सुधार हुदै गरेको ।
प्राथमिक तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या	यकिन तथ्यांक उपलब्ध नभएको ।	तथ्याङक लिन थालिएको ।	प्रतिवेदनमा नै समावेस गरिएको छ ।

प्रति कक्षा कोठा विद्यार्थी संख्या	तथ्याङक जिल्लामै रहेको ।	सर्बेक्षण गरिएको ।	सर्बेक्षण सम्पन्न भई प्रतिवेदन मा नै समाबेस गरिएको छ ।
स्थानीय तहबाट सहयोग भएका विद्यालय	जिल्ला शिक्षा कार्यालय मातहतमा काम भएको ।	कक्षा कोठा निर्माण, लैगीक मैत्री शौचालय निर्माण, खेलकुद मैदान निर्माण, विद्यालय हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता, , कम्पाउन्ड वाल निर्माण	स्थानीय तह बाट सबैलाई सहयोग भएको र विद्यालय छोड्ने दरमा कमी आएको, भर्ना दर बढेको । विद्यार्थी मैत्री विद्यालयको बातावरण बनेको ।
दलित बालबालिकाको शिक्षमा पहुच	यकिन तथ्यांक उपलब्ध नभएको ।	बिद्यालय भर्ना लगायतका अभियानहरू संचालनमा रहेको ।	आदिवासी जनजाति,लदलितहरूको शिक्षामा पहुँच बढ्दो ।
खानेपानी तथा सरसफाई			
स्वच्छ पानी पुगेको परिवार संख्या वा प्रतिशत	७६.८८ प्रतिशत धारा जडान भएको । ०.०७ प्रतिशत पम्प, २१.८० प्रतिशत कुवा वा मुलको पानी, १.८ खोलाको पानी	स्वच्छ खानेपानी वितरणका लागि गाउँपालिकाको यथेस्ट ध्यान पुगेको ।	शुद्ध खानेपानीको पहुँच विस्तार भएको । झाडापखाला लगायतका रोगहरूमा उल्लेख्य कमी आएको । पानीका स्रोतको कमिले जडान भएका धारामा प्रसस्त पानी बितरण गर्न नसकिएको ।
सौचालय भएको संख्या वा प्रतिशत	९९.९८ प्रतिशत	खुला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषण भएको	एक घर एक शौचालय ।
सुधारिएको चुलो भएको परिवार संख्या	९८.६० प्रतिशत ले प्रयोग गर्दै आएको दाउरा लाई हेर्दा सुधारीएको चुलो तर्फ गाउँपालिका उन्मुख भएको ।	स्थानीयस्तरमा सहजीकरणको लागि सुधारिएको चुल्हो निर्माण सम्बन्धी जनचेतना मुलका कार्यक्रमहरु वडा वडामा सुरुवात गरीएको	भान्सामा काम गर्ने महिलाहरूको स्वास्थ्यमा सुधार

महिला बालबालिका तथा समावेशी क्षेत्र			
बाल बिवाहको संख्या	सम्बन्धित तहमा बालविवाहको अभिलेख नदेखिएको	बालबिवाह बिरुद्धको अभियान संचालन र सहकार्य बढेको, स्थानीय सरोकारबाल तथा बाल बालीका सँग सम्बन्धित तहहरुले बाल बिबाहलाई निरुत्साहीत गर्ने अभियान संचालन गरेको। जसमा गाउँपालिकाले समेत साथ सहयोग र सहकार्य गर्दै आएको । बालबालिका तर्फ उल्लेख्य कार्यक्रम सम्पन्न भएको	बाल विवाह निरूत्साहीत भएको ।
महिला तर्फ	महिला विकास कार्यालय जिल्लामा मात्र थियो	महिला तर्फ धेरै कार्यक्रम सम्पन्न भएको	चेतना स्तर सुधार भएको ।
सामाजिक बिकृति, विसंगति	सामाजिक विक्रीति विसंगति प्रहरी संग सम्मन्वय गरी कार्यक्रम गरीएको।	दुर्व्यसन विरुद्ध जनचेतना वढाइएका, विकृति र विसंगति नियन्त्रण गर्न प्रहरी चेक पोष्ट राखिएको, सामाजिक विकृतिमा सम्लग्न व्यक्तिहरुलाई कडा सजायको व्यवस्था गरीएको। सुधार केन्द्र संचालनमा ल्याउने सोच भएको।	दुर्व्यसनीको संख्या घटेको ।
सामाजिक सुरक्षा (जेष्ठ नागरिक, एकलमहिला, अपांग, पिछडिएको क्षेत्र तथा लोपुन्मुख जाती)	जेष्ठ नागरीक अन्य/दलित आदिवासी तर्फ कार्यक्रम संचालन भएको ।	सामाजिक सुरक्षा कार्यकमलाई अभिलेख व्यवस्थापन गर्नका लागि जोड दिइएको। साथै प्रत्येक वर्ष सेवाग्राहीहरुको नाम नविकरण गर्ने गरीएको।	सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा पारदर्शीता आएको ।
गरीवि निवारण तथा सामाजिक चेतना			
	आ.व. ०७३।०७४	**आ.व. ०७४।०७५ प्रयासहरु**	**उपलब्धि**
बाल श्रमको अवस्था	अवस्थाको बारेमा जानकारी नभएको	समुदाय स्तरीय बाल क्लव गठन प्रक्रियामा जोड दिइएको ।	बाल श्रम न्यूनिकरणमा चेतना विस्तार भएको
बाल क्लवहरूको अवस्था	तथ्याङक प्राप्त नभएको	बाल क्लव क्षमता अभिबृद्धिको लागि तालिम संचालन गरेको	बाल क्लब विस्तार हुँदै गएको ।
महिला हिंसा	तथ्यांक फेला नपरेको	महिला हिंसा न्यूनीकरणको लागि कार्यक्रम संचालन	महिला हिंसा न्यूनीकरण

		गरेको । घरेलु हिंसा न्यूनीकरण र सचेतना तालिम संचालन,	
रोजगारीको अबस्था	तथ्यांक फेला नपरेको	महिला तथा लक्षीत बर्ग लक्षीत रोजगारी सिर्जनाका तालिमहरू दिदै आएको ।	रोजगारीको सिर्जना हुदैगरेको
स्वरोजगारका अवसरहरु	यकिन तथ्यांक उपलव्ध नभएको	कृषि पकेट क्षेत्र र पर्यटन प्रवद्धनमा जोड दिइएको	गाउँ क्षेत्रमा रोजगारी क्रमस सिर्जना हुदैगरेको ।
गरिवी निवारणका प्रयासहरू	केन्द्रकै नितिमा भर पर्नु परेको ।	गाउँपालिकाले संचालन गर्ने लक्षीत बर्गका कार्यक्रमहरूको माध्यमबाट स्वरोजगार सिर्जना भएको । गरीवी निवारणका लागि सहकार्य गर्दै आएको । विषयगत तहहरू सँग सहकार्य गर्दै काम गरेको ।	आफ्नै निति निर्माण गर्न सफल भएको । गरिवको सख्या घट्दो दरमा रहेको ।
सामाजिक परिचालन	सामाजिक परिचालक कर्मचारीको भरमा रहेको ।	सार्वजनिक सुनुवाई, लगायतका कामहरूमा नागरीकहरूको सहभागिता बृद्धि भएको । विकासमा नागरीक सहभागिता बढाईको ।	नागरीकहरूको सहमागिता बृद्धि भई आफ्नो सामाजिक जिम्मेवारीको बारेमा जानकार भएको ।
वातावरण सुधारका प्रयासहरु	केन्द्रकै भर पर्नु परेको ।	दीगो विकासको अबधारणालाई विकास व्यवस्थापनमा अंगीकार गरीएको । फोहोर न्यूनिकरणको लागि विभिन्न सचेतनामुलक तालिम संचालन, सफा र स्वच्छ गाउँ निर्माण गर्न विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिएको ।	खुला दिशामुक्त घोषण गरिएको । आफ्नै निति निमार्ण गरिएको ।
विकासमा समान सहभागिता	निर्वाचन सम्पन्न भएको ।	निर्वाचित जनप्रतिनिधीले गाउँगाउँ गई योजना छनोट गरिएको	नागरीकहरूको विकास प्रति अपनत्व बोध सिर्जना भएको ।
सार्वजनिक सेवा प्रवाह र नागरीक पँहुच			

स्थानीय बजार पुग्न लाग्ने समय	बढिमा २ घण्टा सम्म	गाउँ क्षेत्रमा बजार विस्तारको लागि पहल भएको । गाउँपालिका क्षेत्रमा लाग्ने हाटबजारको फोहोर व्यवस्थापनमा जोड दिइएको ।	स्थानीय बजार विस्तार र व्यवस्थापन ।
कृषि सेवा जान लाग्ने समय	ग्रामिण जनताको पहुँच कम थियो ।	कृषि शेवा केन्द्रको सेवा विस्तारको लागि पहल भई रहेको ।	स्थानीय कृषक र गाउँपालिका बीचमा समन्वय र हकार्यको बातावरण सिर्जना भएको ।
सिमान्तकृत समुदाय/बर्ग निजहरुले पाएको सेवा र अवसहरु	सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मा प्रभाबकारीता कम थियो ।	सहिदभूमिगाउँ क्षेत्रका सवै सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिने व्यक्तिहरुलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रकृयालाई व्यस्थापन गरिएको हो ।	समयमै सबैले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरेका
स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता विकास			
	आ.व. ०७३।०७४	**आ.व. ०७४।०७५ प्रयासहरु**	**उपलब्धि**
जनशक्ति विकासमा भएका प्रयासहरु	गाविस सचिवको भरमा	कार्यालय प्रमुख प्रशासन अर्थिक प्रशासन वडा सचिव १ वडा सचिव २ वडा सचिव ३ वडा सचिव ४ वडा सचिव ५ वडा सचिव ६ स्टोर प्रमुख वडा सचिव ७ सुचना प्रविधि शिक्षा प्राविधिक ” बालबालिका तथा महिला कृषि	गत वर्षको तुलनामा आ.व. ०७४।०७५ मा सम्पुर्ण शाखा उपशाखाहरू स्थापना भई काम सुरूवात भएको तथ्याङकले देखाउछ ।

		" " " " पशु " " " स्वास्थ्य " आर्युवेद प्राविधिक (भूकम्प) प्राविधिक (भूकम्प) गाउँपालिका कार्यालय " " वडा कार्यालय १ " २ " ३ " ४ " ५ " ६ " ७	
नीति तथा कार्यक्रमहरु	केन्द्रकै निति तथा कार्यक्रमको भर मा काम गर्नु पर्ने अवस्था थियो	• शहिदभूमि गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले यस गाउँपालिकामा सर्वसाधारण जनताले प्रत्यक्ष अनुभुत गर्ने खालका योजना तर्जुमा गर्ने, • स्थानीय जनतालाई योजना तर्जुमाका साथै कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागी गराउने, • मागमा आधारित र यस क्षेत्रको माटो सुहाउँदो कार्यक्रम तथा विकास गतिविधिहरु सञ्चालन	गरिविको तथ्याङक निकालिएको । अवस्था सहितको घरधुरीको तथ्याङक निकालिएको । इन्धनको प्रयोगको अवस्था विवरण निकालिएको । उपलब्ध सेवा सुविधाको आधारमा घर परिवार विवरण निकालिएको ।

		गरी यस क्षेत्रका जनताको गरिवी न्युनीकरण गर्ने प्रमुख नीति लिइएको छ । सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई आत्मसाथ गर्दै विद्युतिय सुशासनको प्रत्याभूती गाउँवासीमा दिलाउने उद्देश्यले आय राजश्व, खर्च लेखा र व्यक्तिगत घटना दर्तालाई सफ्टवेरमा आवद्द गरी सार्वजनिक सेवालाई चुस्त छिटो छरीतो र प्रविधी मैत्री बनाउने प्रयास गरिएको ।	गाउँपालिकाकाको पार्श्वचित्र निर्माण सम्पन्न भई सम्पूर्ण तथ्याङ्क निकाल्न सफल भएको । सडक स्तरोन्नती र मर्मत सम्भारमा विशेष प्राथमिकता दिइएको देखियो । सामाजिक क्षेत्रका विशेष सीप विकास, आयआर्जन र क्षमता विकास कार्यक्रमहरुबाट महिला, वालवालिकाहरु, र लक्षित वर्ग प्रत्यक्ष लाभान्वित भएको देखियो । साक्षर गाउँपालिका घोषणा सम्पन्न भएको । पुर्ण खोप सुनिश्चीत गाउँपालिका घोषणा भएको । पर्यटकिय स्थलहरुको तथ्याङ्क सङ्कलन गरिसकिएको । सर्म्पुण व्यवसायलाई करको दायरमा ल्याउने प्रयास गरिएको । सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गरी बृक्षारोपणलाई अभियानको रुपमा संचालन गरीएको छ । पिछडावर्गको तथ्यांक संकलन गरी लगानीका लागि आधार तयार गरेको ।
भौगोलिक अवस्था	केन्द्रकै बजेटको भरमा काम भएको	वितिय सामानिकरण । ससर्त अनुदान को अलवा आन्तरिक श्रोत को पहिचान गर्न सुरूवात भएको ।	भौतिक पूर्वाधार विकासमा प्रभावकारीता आएको ।

समन्वय र सहकार्य	स्थानीय निकायले जिल्ला संगको सहकार्य पहिलो प्राथमिकतामा थियो ।	गाउँपालिकाले गर्ने हरेक काम कारबाहीमा कार्यपालिका र गाउँसभा संचालन गर्ने गरेको पाईयो ।	सहमागितामूलक विकास व्यवस्थापन प्रकृयामा गाउँपालिका गएको ।
स्थानीय तहको कृषि प्रशार सेवा सम्बन्धि			
सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	**गत बर्षको अबस्था (आ.व. २०७३□०७४ को)**	**प्रयासहरू**	**उपलब्धी**
सहकारी खेति साना सिचाई तथा मल विउ ढुवानी	कृषि इकाई नै नभएको जिल्ला कृषि कार्यालय बाट नै सेवा प्रदान गरिएको सरकारको प्रत्यक्ष संलगनता कम पाईएको ।	• कृषि शाखा नै संचालनमा आएको । • अधिकृत स्तरको कर्मचारी साथै • प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराई उत्पादनमा सुधार भएको ।	आ.व.०७४।०७५मा बिभिन्न कार्यक्रम सम्पन्न भएको । प्लास्टीक पोखरी निर्माण गरी टमाटर उत्पादनमा वृद्धि विउ अनुदान बाट उत्पादनमा वृद्धि समयमै विउको खोजी गरी वितरण गर्ने लक्ष, बालिहरूमा देखिएको रोग नियन्त्रण गर्ने प्रयास
नगदे बालि	कृषकले आफ्नै भरमा कार्यक्रम संचालन गरेका थिए	• प्राविधिक सहितको घुम्ती तालिम संचालन भएको ।	उत्पादन बृद्धि हुदै गरेको

	।		
तरकारी तथा बालि विकास कार्यक्रम	जिल्लाकै भर पर्नु परेको	• स्थनीय स्तर बाटै नगदे बालिको पहिचान गर्न सुरुवात गरिएको ।	बिरूवाहरू वितरण लाई तिब्रता दिइएको उत्पादन बृद्धि भएको
माटो परीक्षण तथा सेवा सुधार कार्यक्रम	प्रभावकारी कार्यक्रम नभएको	• फलफुलका विरुवा वितरण । • माटो सुहाउदो बालिको खोजि भएको	एभोकाडोको व्यवसाय गर्न सकिन्छ भन्ने सोचको विकास
कृषिप्रसार कार्यक्रम	जनता लाई थाहानै नभएको	सहुलियत विउ वितरण गरिएको ।	पानी भण्डारणको सोचको विकास भएको
स्थानीय तहको पशु सेवा सम्बन्धि			
पशु विकास कार्यक्रम	जिल्ला बाट सामान्य कार्यक्रम सुरूवात भएको ।	अन्तरक्रिया तथा छलफल गाउँ गाउँमा गरिएको गाउँगाउँमा नस्लसुधार कार्यक्रम सुरूवात भएको	पशु र मानिसको विच पशु द्धारा उत्पादनमा वृद्धि भई अर्थतन्त्रमा सुधारको सुरूवात, पशु व्यवसाय पनि उद्योग हो भन्ने सोचको विकास
पशु आहारा सेवा	कुनै तथ्याङक नभएको ।	आवश्यकताको पहिचान भएको । गाउँ गाउँमा वितरण जनचेतना अभिबृद्धि गरिएको ।	उन्नतजातको घाँस वितरण गर्न उत्पादनमा वृद्धि, पशुलाई पनि सन्तुलित आहाराको

			आवश्यकता हुन्छ भन्ने सोचको विकास,
पशु स्वास्थ्य नियमन कार्यक्रम	सामान्य कार्यक्रम संचालन गरिएको ।	तालिम संचालन गरिएको अन्तरक्रिया गरिएिको	पशु सेवा कार्यक्रममा जुनोटीक गोस्टी जस बाट पशु वाट मानिसमा र मानिस बाट पशुमा सर्ने रोगको बारे चेतनामा वृद्धि
पशु सेवा प्रसार कार्यक्रम	जिल्ला स्तरबाट सामान्य प्रचार भएको ।	टोल टोलमा गई रेविज विरूद्ध खोप कार्यक्रम संचालन गरिएको	रेविज खोप र रेविज रोगको बारेमा जनचेतनामा वृद्धि र रोगको नियन्त्रणको सुरूवात
पुनर्निर्माण प्राधिकरण सहिदभूमि गा.पा.			
१७६ पुर्णरूपमा निमार्ण गर्नुपर्ने		१४६ ले पहिलो किस्ता लिन सफल	४९ दोस्रो किस्ता लिन सफल

१२. गतवर्ष भोगेका विषयगत क्षेत्रका समस्या र समाधानका उपायहरु :

(क) स्थानीय तहको पुन निर्माण सम्बन्धि समस्याहरू :

- ❖ मापदण्ड भन्दा पनि आफ्नो सोचले घर निर्माण गर्न प्रयास गर्नु ।
- ❖ भौगोलिक विकटताका कारण घरघर सम्म जान समस्या ।
- ❖ तालिम प्राप्त जनसक्तिको अभाव ।
- ❖ अनुदान भन्दा मुल्य वढि लाग्नु ।

- ❖ तथ्याङ्कमा भत्काउनु नपर्ने घरहरु पनि हुनु र भत्काउन समस्या रहनु ।

(ख) पुन:निर्माण सम्बन्धि सुधारको लागि चाल्नुपर्ने पाइलाहरु ।

- ❖ सम्झौता नहुनेको चाडो सम्झौता गराउने ।
- ❖ पहिलो किस्ता लिइसकेका को लागि ताकेताको सुरुवात ।

(ग) स्थानीय तहको स्वास्थ्य सेवा शाखा सम्बन्धि समस्याहरू

- ❖ पर्याप्त वर्थिङ सेन्टर (प्रशुति गृह) नहुनु ।
- ❖ जनसङ्ख्याका आधारमा दक्ष प्राविधिक नहुनु
- ❖ भौगोलिक विकटता हुनु
- ❖ रुढीवादि परम्परा कायम नै रहनु
- ❖ कार्यक्रम र सेवाको विस्तार अनुसार जनशक्ति, औजार, उपकरणको आवश्यक मात्रामा व्यवस्था नहुनु ।
- ❖ नेपाल सरकारले निर्धारण गरे अनुसारको आधारभुत स्वास्थ्य सेवा लिनको लागि स्थानीय स्तरमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमलाई पूर्ण प्रभावकारी बनाउन नसकिएको ।
- ❖ जनप्रतिनीधि सँग श्रोत परिचालन गर्ने अधिकार भएको तर भौगोलिक विकटता र पर्याप्त स्वास्थ्य संस्था नभएको अबस्था ।
- ❖ एकीकृत रुपमा निजी तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट गरिएको कामको प्रगति अद्यावधिक हुन नसकेको ।

(घ) भावी कार्यकम संचालनको लागि चाल्नु पर्ने कदमहरु र सुझावहरु :

- ❖ भौगोलिक बिकटतालाई मध्यनजर गरि स्वास्थ्य सेवाको पहुच पुऱ्याउन सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई स्थापना गर्ने लक्ष राख्नुपर्ने ।
- ❖ एम्बुलेन्स संचालन गर्ने उदेश्य राख्नुपर्ने ।
- ❖ सके सम्म सुत्केरी गराउने महिलालाई स्वास्थ्य संस्थामा नै गराउने लक्ष राख्नुपर्ने ॥
- ❖ पुर्ण खोप लाई निरन्तरता दिनुपर्ने ।
- ❖ समयमै औषधी, उपकरण तथा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनु पर्ने ।
- ❖ कुन कुन रोगका लागि कस्ता खालका अैषधि आवस्यक पर्ने हो पुर्ण सेर्वेक्षण गरी मात्र औषधि खरीद प्रकृया अगाडि बढाउनु पर्ने ।
- ❖ सरकारी तथा निजी सवै स्वास्थ्य संस्थाहरुको तर्फबाट उपलव्ध गराईएका स्वास्थ्य सेवाहरुलाई समयमै एकीकृत गरी विवरण अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने ।
- ❖ कार्यक्रम र सेवाको विस्तार भए वमोजिम जनशक्ति, औजार, उपकरणको आवश्यक मात्रामा व्यवस्था हुनु पर्ने ।

- ❖ स्वास्थ्य सेवा लिन तथा सरकारले तोकेको आधारभुत सेवा लिनको लागि स्थानीयस्तरमा प्रचारात्मक कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई सामाजिक सहजीकरणमा प्राथामिकता दिनु पर्ने ।
- ❖ निर्वाचित जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको जिम्मेवारी तोक्ने सम्बन्धमा देखिएको समस्या समाधान हुनु पर्ने
- ❖ आवाधिक रुपमा व्यवस्थापन समितिको निर्वाचन वा मनोनयनबाट व्यवस्थापन हुने प्रवन्ध हुनु पर्ने ।
- ❖ कर्मचारीको कार्य सम्पादनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको प्रवन्ध व्यवस्थापन समितिले गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- ❖ सबै नागरिकले स्वास्थ्यको सरल पहुँच पुऱ्याउन सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था थप गर्नुपर्ने।

(ङ) स्थानीय तहको कृषि प्रशार सेवा सम्बन्धि समस्याहरू :

- ❖ उत्पादन वृद्धि भएपनि कृषि बजारको अभाव रहनु ।
- ❖ स्पष्ट कानुन र कार्यविधिको अभाव
- ❖ कार्यालयले सेवा दिने कुरामा उपभोक्ता संग समन्वयमा समस्या ।
- ❖ समयमा नै उपभोक्ता समिति निर्माण हुन नसक्नु र भौगोलिक बिकटता रहनु।
- ❖ समयमा नै गुणस्तरीय कृषि सामग्री उपलब्ध हुन नसक्नु ।
- ❖ आवश्यक बजेटको अभाव रहनु

(च) स्थानीय तहको कृषि प्रशार सेवा सम्बन्धि सुधारको लागि चाल्नुपर्ने पाइलाहरु ।

- ❖ पानीको स्रोतको खोजी गर्नुपर्ने ।
- ❖ विशिष्ठ प्राविधिकहरुको आवस्यकताको पूर्ति गर्नुपर्ने ।

(छ) स्थानीय तहको पशु सेवा सम्बन्धि समस्याहरू

- ❖ उत्पादन वृद्धि भए पनि बजारको अभाव ।
- ❖ विशिष्ठ पर्यापप्त प्राविधिको कमिले नयाँ देखिने रोगहरुको नियन्त्रणमा समस्या ।
- ❖ जनस्तरमा रोग लागेपछि चाडै प्राविधिकलाई जानकारी नगराउने समस्या ।

(ज) स्थानीय तहको पशु सेवा सम्बन्धि सुधारको लागि चाल्नुपर्ने पाइलाहरु ।

- ❖ पशु विमाको प्रभावकारी कार्यन्वयन ।
- ❖ जनचेतनामा वृद्धि ।

सामाजिक परीक्षकको नाम : बाबुराम निरौला
दस्तखत :
संस्थाको नाम : एकता मिडिया प्रा.लि.रेडियो सुसेली
मिति : २०७५

कार्यविधिको अनुसूचि ३ अनुसारको विवरण

सहिदभूमि गाउँपालिका धनकुटा
आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को

सामाजिक परीक्षक प्रतिवेदन
बृहत सभामा प्रस्तुत गरिएको

१३. विषयगत कार्यालयले सम्पादन गरेका कार्यको लेखाजोखा विवरण :

(क) स्वास्थ्य तर्फ

(अ) लक्ष्य :

- ❖ मृत्यूदर घटाउने र स्वस्थ जनशक्ति तयार गर्ने ।
- ❖ जनस्वास्थ्य सेवाको विस्तारबाट ग्रामिण जनसमुदायको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार गर्नु ।
- ❖ आम गाउँवासी नागरीकहरुलाई उनिहरुको समग्र स्वास्थ्यमा सुधार ल्याई स्वास्थ्य जीवन यापन गर्न मद्धत गर्ने ।
- ❖ सेवाको पहुँच नपुगेका वर्ग, लिंग, क्षेत्र, जातजातिको पहिचान गरी उनिहरुलाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरु प्रदान गर्नु ।

(आ) मूख्य उद्देश्य :

- ❖ बाल तथा मातृ मूत्युदर घटाउने ।
- ❖ राष्ट्रिय कार्यक्रमहरुलाई सफल तुल्याउने ।
- ❖ संविधान प्रद्धत्त स्वास्थ्य सम्बन्धि हकको कार्यान्वयमा सहयोग गर्ने ।
- ❖ नागरिकहरुमा औषधि आपूर्ती बढाउनको लागि बिभिन्न सर्ने तथा नसर्ने रोगबाट बचाउन तथा अन्य सेवाहरु प्रदान गरी स्वास्थ्य रहन चेतना अबिबृद्धि गर्ने ।

- ❖ स्वास्थ्य स्तर प्रवर्धन गर्ने
- ❖ स्वास्थ्य संजालहरुको माध्यमबाट स्वास्थ्य संरक्षणात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र निदानात्मक सेवा उपलब्ध गराउनु ।
- ❖ स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरुबाट रोग नियन्त्रण गर्नु ।
- ❖ रोगीको संख्यामा कमि ल्याउने ।

(इ) आ.व. ०७४/०७५मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण :

आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धी**	**कैफियत**
एकिकृत प्रजनन् तथा महिला स्वास्थ्य	• सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम • परिवार नियोजन कार्यक्रम • महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका कार्यक्रम संचालन गर्न ।	सुरक्षित सुत्केरी गराउने आमाहरुको संख्या बढेको छ ।	
स्थानीय तहमा जनसंख्याको व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रम	स्वास्थ्य कर्मीहलाई लैङ्गिक हिंसा र समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको	स्वास्थ्य संस्थाका इन्चार्जहरूलाई लैङ्गिक हिंसा र समावेशीकरण सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको	

(ई) सरोकार पक्षको चाहना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू

- ❖ महिला स्वास्थ्य स्वयमसेवीकाहरुलाई थप ज्ञान सीप र क्षमताको लागि विभिन्न प्रकारको तालिम दिई समुदायस्तरमा काम गर्ने जनशक्तिको विकास गरेको ।
- ❖ जनचेतनामुलक कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन विभिन्न संचार माध्यमको प्रयोग गरिएको ।
- ❖ स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई सुदुढिकरण गर्न विभिन्न सहयोगात्मक एवं व्यवस्थापीकय क्षेत्रमा विशेष कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- ❖ गाउँपालिका भित्रै स्वास्थ्य शाखा स्थापना भई विभिन्न उपचारात्मक तथा सचेतनामुलक कार्यक्रमलाई स्वास्थ्य संस्थाहरुको माध्यमबाट संचालन गर्ने प्रकृयालाई प्रभावकारी सुरुवात भएको ।
- ❖ निर्वाचित जनप्रतिनीधिले सुधारका तात्कालिन तथा दिर्घकालिन कार्यक्रमहरु बनाई गाउँपालिका वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्था संग सहकार्यको सुरुवात भएको ।

(उ) आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेका समस्याहरु :

- ❖ कार्यक्रम र सेवाको विस्तार अनुसार जनशक्ति, औजार, उपकरणको आवश्यक मात्रामा व्यवस्था नहुनु ।
- ❖ नेपाल सरकारले निर्धारण गरे अनुसारको आधारभुत स्वास्थ्य सेवा लिनको लागि स्थानीय स्तरमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमलाई पूर्ण प्रभावकारी बनाउन नसकिएको ।
- ❖ जनप्रतिनीधि सँग श्रोत परिचालन गर्ने अधिकार भएको तर भौगोलिक विकटता र पर्याप्त स्वास्थ्य संस्था नभएको अबस्था ।
- ❖ एकीकृत रुपमा निजी तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट गरिएको कामको प्रगति अद्यावधिक हुन नसकेको ।

(ऊ) भावी कार्यक्रम संचालनको लागि चाल्नु पर्ने कदमहरु र सुझावहरु :

- ❖ समयमै औषधी, उपकरण तथा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनु पर्ने ।
- ❖ कुन कुन रोगका लागि कस्ता खालका औषधि आवस्यक पर्ने हो पुर्ण सर्वेक्षण गरी औषधि खरीद प्रकृया अगाडि बढाउनु पर्ने ।
- ❖ सरकारी तथा निजी सवै स्वास्थ्य संस्थाहरुको तर्फबाट उपलव्ध गराईएका स्वास्थ्य सेवाहरुलाई समयमै एकीकृत गरी विवरण अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने ।
- ❖ स्वास्थ्य सेवा लिन तथा सरकारले तोकेको आधारभुत सेवा लिनको लागि स्थानीयस्तरमा प्रचारात्मक कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई सामाजिक सहजीकरणमा प्राथामिकता दिनु पर्ने ।
- ❖ निर्वाचित जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको जिम्मेवारी तोक्ने सम्बन्धमा देखिएको समस्या समाधान हुनु पर्ने
- ❖ आवाधिक रुपमा व्यवस्थापन समितिको निर्वाचन वा मनोनयनबाट व्यवस्थापन हुने प्रवन्ध हुनु पर्ने ।
- ❖ कर्मचारीको कार्य सम्पादनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको प्रवन्ध व्यवस्थापन समितिले गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- ❖ सबै नागरिकले स्वास्थ्यको सरल पहुँच पुऱ्याउन सामुदायिक स्वास्थ्य संस्था थप गर्नुपर्ने ।

(ख) शिक्षा तर्फ

(अ) लक्ष्य :

- ❖ शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार गर्नु ।
- ❖ समावेशीकरण र सभागितामा वृद्धि गर्नु ।
- ❖ सरोकारवालाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्नु ।
- ❖ शिक्षामा पहुँच नपुगेका व्यक्ति तथा समूहहरुको शिक्षामा पहुँच वृद्धि गर्नु ।

(आ) मूख्य उद्देश्य :

- ❖ गुणस्तर सुधारका लागि शैक्षिक सामाग्री, शिक्षक तालिम र निरन्तर विद्यार्थी मुल्यांकन गर्नु ।
- ❖ समावेशी तथा सभागिताका लागि अपाङ्गता भएका विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति, खाना र महिला शिक्षकको नियुक्तिमा जोड दिनु ।
- ❖ पहुँचका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था, शौचालय, विद्यालय भवन, फर्निचरको व्यवस्था गर्नु ।
- ❖ क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न शैक्षिक सामाग्री तथा शिक्षकहरुलाई तालिम र निरन्तर विद्यार्थी मुल्यांकन गर्नु ।

(इ) आ.व. ०७४/०७५ मा संचालित विकास योजना तथा कार्यक्रमको विवरण शिक्षा सम्बन्धि

आयोजनाको नाम	**लक्ष्य**	**उपलब्धी**	**कैफियत**
विद्यालय क्षेत्र सुधार योजना	♣ विद्यालय उमेरका सबै बालबालिका बिद्यालय जाने छन् । ♣ लैगिंक अनुपान अनुसर अनुकुल हुनेछ । ♣ विद्यालय छोड्ने दर अत्यन्त न्यून वा सुन्य हुनेछ । ♣ सिकाई पद्धतीलाई समयानुकुल सुधार गरीनेछ । ♣ आवश्यक पूर्वाधारहरुको व्यवस्था गरीनेछ । ♣ शिक्षकहरुलाई तालिमको व्यवस्था गरीने छ । ♣ अनुसाशित जनशक्ति तयार गरीनेछ ।	● भर्नादर बढेको ● लैगीक अनुपान अनुकुल रहेको । ● विद्यालय छोड्ने दर न्यून भएको । ● तालिम प्राप्त शिक्षकको संख्या बढोत्तरी ● विद्यालय पूर्वाधार नयाँ निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरीएको । ● लैगिंक मैत्री शौचालय निर्माणका कार्यक्रम सुरुवात भएको ।	विभिन्न विद्यालयमा गई जानकारी लिई सोही आधारमा उल्लेख गरीएको ।
शिक्षा गुणस्तर सुधार का प्रयास	♣ शिक्षकहरुलाई तालिम प्रदान गर्ने । ♣ ♣ व्यवस्थापन समितिद्वारा नियमनको व्यवस्था । ♣ पूर्वाधार निर्माण गर्ने । ♣ छात्रबृत्ति प्रदान गर्ने । ♣ शिक्षण सिकाई प्रकृयालाई व्यवहारी बनाउने । ♣ अभिभावक हरुमा जिम्मेवार संस्कारको विकास गर्ने । ♣ अभिभावक र विद्यालयको	❖ शिक्षण प्रकृयामा सुधार भएको । ❖ व्यवस्थापन समितिको काम कारबाही प्रभावकारी भएको । ❖ पूर्वाधार निर्माणमा गाउँपालिकाले लगानी गरेको । ❖ सबै बिद्यालयमा खेलकुद सामाग्री तथा शैक्षिक सामाग्री वितरण	विभिन्न विद्यालयमा गई जानकारी लिई सोही आधारमा उल्लेख गरीएको ।

	विचमा दोहोरो संवादको अवस्था सृजन ागर्ने ।		

(ई) .सरोकार पक्षको चाहना तथा लक्षित वर्गलाई सेवा तथा सुविधा दिन बिगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरू :

- ❖ साक्षर गाउँपालिका घोषणा गरिएको ।
- ❖ नि:शुल्क तथा अनिवार्य आधारभूत शिक्षा सुनिश्चित गाउँपालिका घोषणा गर्ने कार्यका लागि काम सुरुवात गरिएको ।
- ❖ संचालन भएका भौतिक पूर्वाधार निर्माण, विद्यालय सुधार, बाल विकास कार्यक्रमहरुको नियमित अनुगमन र पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको साथै बाल विकास तथा क्षमता विकासका लागि काम गरीएको ।
- ❖ सबै विद्यालयहरुले आफ्नो विद्यालयको विषयगत कक्षागत र तहगत सिकाई उपलब्धि निकाली आगामी वर्षका लागि प्रक्षेपण योजना अध्यावधिक गरी कार्यान्वयन गर्न जननिर्वाचित मार्फत पहल भएको ।
- ❖ स्थानीय स्तर बाट नीजि श्रोतमा व्यवस्थापन समितिको पहल र निर्णयमा शिक्षक व्यवस्थापन भएको ।

(उ) सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्ने क्षमता :

सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	सूचक सहितको कामको विवरण
समावेशी शिक्षा	गाउँमा रहेका कूल बालबालिका मध्ये द्वन्द्व पिडित, दलित, अपाङ्ग, आदिबासी समुदायका बालबालिकाहरूको विद्यालयमा पहुँच न्यून भएको हुँदा शिक्षामा लक्षित वर्गको सहभागितामा वृद्धि गर्ने उद्देश्यले विभिन्न तहमा छात्रवृत्ति प्रदान गरीएको ।
पहुँच अभिवृद्धि	• दलित, छात्रा, द्वन्द्व पीडित तथा लक्षित समूहलाई छात्रवृतिको व्यवस्था गरिएको । • आधारभूत देखि मा.वि सम्मको पाठ्यपुस्तक वितरण गरिएको । • बाल विकास केन्द्र मार्फत बाल शिक्षा संचालन गरीएको । • आधारमूत मा.वि.मा शिक्षाको पहुँच बढ्दो ।
समावेशिकरण	• सकारात्मक विभेद र आरक्षणका कारणले शिक्षकहरुको संख्यामा व्यवस्थापन हुँदै गएको । • अनिवार्य तथा नि:शुल्क शिक्षा, छात्रबृत्ति सरकार तथा स्थानीय तह एवम गैससको विभिन्न पहलहरुका कारण सबै जाती भाषा धर्म र

	संस्कृतिका विद्यालय उमेरका बालबालिका विद्यालय जान थालेका ।
गुणस्तरीय सुधार	● सामुदायिक विद्यालयका सत प्रतिशत शिक्षकहरुले तालिम प्राप्त गरेको । तर लगानीको अनुपातमा नतिजा उल्लेख्य नभएको । ● संस्थागत विद्यालय तर्फ सतप्रतिशत शिक्षकले तालिम प्राप्त गरेको रेकर्ड नपाईएको । तर लगानीका अनुपातमा प्रतिफल उल्लेख गर्न लायक भएको । ● सरकारी तथा नीजि श्रोतबाट समेत व्यवस्था गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात राम्रो रहेको ।

(ऊ) आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा भोगेका समस्याहरु :

- ❖ शिक्षक दरवन्दी मिलान र नियमित पठनपाठनमा प्रभाव ।
- ❖ पूर्ण साक्षर र अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षा सुनिश्चित भएको गाउँपालिका भएपनि गुणस्तरीय शिक्षा तथा सतप्रतिशत नतिजा ल्याउन नसकिएको ।

आधुनिक सूचना तथा प्रविधिको क्षेत्रमा आएका अत्याधुनिक परिवर्तन र सुविधाबाट बहुसंख्यक विद्यालयहरु बञ्चित हुनु ।

- ❖ विभिन्न राजनीतिक पार्टीहरुले शिक्षकहरुको संगठनहरु मार्फत शिक्षकहरुलाई आफ्नो पार्टीस्वार्थ पूरा गर्ने साधनको रुपमा प्रयोग गर्नु ।
- ❖ अभिभावकहरु चनाखो नहुनु ।
- ❖ विद्यालयहरु आर्थिक रुपले कमजोर हुनु ।
- ❖ व्यवस्थापन समितिमा अत्यन्त धेरै राजनैतीककरण हुनु ।
- ❖ नतिजामा आधारीत दण्ड र पुरस्कार प्रणाली लागू नहुँदा शिक्षा क्षेत्रमा स्वच्छन्दता मौलाउनु ।
- ❖ शिक्षक विद्यार्थी अनुपात र भौतिक पूर्वाधारको अबस्था वीच तादम्यता नहुँदा कतिपय विद्यालयमा विद्यार्थी अत्यन्त न्यून हुनु । कतिपय विद्यालयमा अत्यन्त धेरै हुनु ।
- ❖ मध्यम तथा उच्च बर्गका छोरा छोरीलाई सामूदायिक विद्यालयमा आकर्षण गर्न नसक्नु ।

(ऋ) भावी कार्यकम संचालनको लागि चाल्नु पर्ने कदमहरु र सुझावहरु :

- ❖ माथिल्लो तहबाट शिक्षकको तलव मात्र पठाएको थप कार्यक्रम तथा बजेट गाउँपालिका संग सम्मन्वय हुनुपर्ने ।
- ❖ एकै प्रकारका कार्यक्रम संचालन गर्ने विभिन्न तहबीच समन्वय गर्नुपर्ने ।
- ❖ स्थानीय तहले सम्बन्धित कार्यालयको प्राबिधिक सहयोगमा अनौपचारिक शिक्षाको नेतृत्व आफै गर्नुपर्ने ।
- ❖ विद्यालयहरुले स्रोत केन्द्रमा विश्वसनीय रुपमा तथ्यांकहरु उपलब्ध गराउनु पर्ने ।

- ❖ व्यवस्थापन समितिलाई राजनीतिक प्रभावबाट मुक्त राख्ने ।
- ❖ कार्य सम्पादनलाई बृत्ति विकास प्रणाली सँग जोड्ने ।
- ❖ शिक्षकहरुको कार्य सम्पादन मुल्यांकनमा ३६० डिग्री मुल्यांकन प्रणाली अवलम्बन गर्ने ।
- ❖ विद्यालयहरुलाई आपसमा आवश्यकता, औचीत्यता र विद्यार्थि शिक्षक अनुपातका आधारमा मर्ज गर्दै जाने ।
- ❖ गाउँ स्तरीय शिक्षा समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लैजाने ।
- ❖ पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिने ।
- ❖ प्रत्येक पाँच पाँच बर्षमा परीक्षा प्रणालीबाट शिक्षकको योग्यता मूल्यांकन गरी तालिम दिनु पर्नेलाई तालिम दिने र उपदान वा अवकास दिनु पर्नेलाई सोही व्यवस्था गर्ने ।
- ❖ विद्यालयको प्रभाव क्षेत्र भित्रका विद्यार्थी भर्ना गराउने उल्लेखित क्षेत्रका सामूदायिक विद्यालयलाई प्रदान गर्ने ।
- ❖ सामूदायिक विद्यालयमा अध्यापन गराउने शिक्षकका छोराछोरीलाई सोही विद्यालयमा पठाउने व्यवस्थालाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गर्ने ।

(ग) विषयतगत कार्यालय कृषि सहिद भूमिगाउँपालिका

(अ). लक्ष्यः

- कृषि तथा पशुपालन पकेट क्षेत्र घोषणा गरी कृषकहरुलाइ व्यवसायिक खेती तर्फ प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- उन्नत र आधुनिक कृषि प्रणालिको विकास र कृषिलाई व्यवसायिकरण गरिनेछ ।

(आ) मूख्य उद्देश्यः

- खाद्यान्न बालीको उत्पादकत्व बृद्धि गरी खाद्य तथा पोषण सुरक्षा सम्बर्द्धन ।
- निर्यात योग्य कृषि बालीहरुको व्यावसायिकरण, प्रबर्द्धन र विकास ।
- कृषि क्षेत्रमा आयमूलक र उत्पादनशील रोजगारीका अवसरमा बृद्धिबाट गरिबी न्यूनीकरणमा टेवा ।
- कृषकहरुको आयमा बृद्धि र जीवनस्तर उकास्न सहयोग ।
- कृषकहरुले प्रयोग गर्दै आएका कम उत्पादनशील प्रविधिको सट्टा बढी उत्पादनशील नयाँ प्रविधिको प्रयोग गराउने ।
- बजारको मागका आधारमा व्यावसायिक रुपमा आउन सक्ने बालीको पहिचान, विकास र बजार प्रबर्द्धन ।
- समयानुकूल सरल, सस्तो र प्रभावकारी नयाँ प्रविधिहरु कृषक समक्ष पुऱ्याउने ।

- गुणस्तरीय वीउको पहिचान गरी खरीद गर्न लगाउने ।
- रोग र किराको पहिचान गरी विषादी प्रयोग गर्न लगाउने ।
- कृषकहरुको तालिम र क्षमता विकास ।
- कृषि विमाको प्रबन्ध ।
- कृषकहरुलाई अनुदान सहायता ।

(उ) आ.व.०७४/०७५ मा संचालित विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुको विवरणः

आयोजना/कार्यक्रम	लक्ष्य	उपलव्धी	कैफियत
प्राविधिक सेवा उपलव्ध गराउने	• सुन्तला, बदाम, लिची,टमाटर,एबोकाडोको उत्पादन वृद्धि गर्ने	• प्राविधिक सेवा उपलव्ध गराई उत्पादनमा सुधार भएको ।	
घुम्ती तालिम संचालन	• घुम्ती तालिम संचालन गर्ने	• घुम्ती तालिम संचालन भएको ।	
कृषि विमा	• कृषि विमाका लागि अनुगमन गरी सिफारीस गर्ने	• कृषि विमा गर्नेको संख्या सुरुभएको ।	
अनुदान लक्षित कार्यक्रम	• युवा लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्ने • फलफुलका विरुवा वितरण गर्ने • बेमौसमी तरकारीका लागि मिनी किट वितरण गर्ने	• फलफुलका विरुवा वितरण । ।	

(ऊ) सरोकारपक्षको चाहना तथा लक्षित बर्गलाई सुविधा दिन विगत एक वर्षमा गरिएका मुख्य मुख्य नीतिगत व्यवस्था तथा प्रकृयागत सुधारहरु :

- सुन्तलाका विरुवा तथा एबोकाडोका विरुवाहरु अनुदानमा वितरण गरिएको
- बेमौसमी तरकारी खेतीका लागि विभिन्न तहहरुसँग मिली तालिमहरु संचालन गरीएको ।
- पर्यटकीय गन्तव्य पहिचान गरिएको ।
- विद्यालयहरुको डाटा सर्वेक्षण गरिएको ।
- सहकारीहरुको डाटा सर्वेक्षण गरिएको ।
- खोला नदिहरुको पहिचान गरिएको ।
- एकिकृत सम्पतिकर लगाउने निर्णय गरिएको ।
- जमिनको बर्गिकरण गरिएको
- गाउँपालिका सँगको साझेदारीमा कृषकहरुलाई तालिम प्रदान गरीएको ।
- युवा लक्षित कार्यक्रम संचालनका लागि प्रचार प्रसार गरीएको ।

(ऋ) आयोजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा भोगेका समस्याहरु

- सीमित साधन र असिमित मागको वीचमा तालमेल गर्न नसकिएको
- नागरीकका धेरै कृषि सँग सम्बन्धीत समस्या समाधान गर्न नसकिएको
- कृषि विमालाई तल्लो तह सम्म पुऱ्याउन नसक्नु ।
- कृषिलाई आधुनिकीकरण र व्यवसायिकरण गर्न नसक्नु ।
- गाउँपालिकाको प्राथमिकतामा कृषि भन्दै गैह्र कृषि क्षेत्र पर्नु ।
- सीप, क्षमता र लगन हुने सँग जमिन नहुनु र जमिन हुने सँग लगन नहुनु ।
- जमिनको अत्याधिक बाझोपन रहनु ।
- भु-उपयोग नीति लागू गर्न नसकिएको ।

(ए) भावि कार्यक्रम र सुझावहरुः

- सुन्तलामा देखिएको रोग सम्बन्धि समस्यालाई स्थाई समाधान गरिनुपर्ने ।
- कृषि विकासका लागि स्थानीय तहले नेतृत्व लिनु पर्ने ।
- भु-उपयोग नीति लागू गर्नु पर्ने ।
- कृषिलाई आधुनीकिकरण र व्यवसायिकरण गर्न कृषकलाई ऋृण अनुदान र सहुलियत व्यवस्था हुनु पर्ने ।

- कृषि उपजको बजारीकरणका लागि सरकारी सम्यन्त्रबाट सहयोग र न्यूनतम मूल्य तोक्ने काम हुनु पर्ने ।
- कृषि विमालाई अभियानको रुपमा संचालन गर्नु पर्ने ।
- जमीनको बाझोपन रोक्नु पर्ने ।
- सिचाईको प्रवन्ध गर्नु पर्ने ।

१४. समग्र पक्षहरु सामाजिक परीक्षण बाट हेर्दा

(क) .सामाजिक परीक्षण बाट देखिएका सवल पक्षहरु

सामाजिक परीक्षण प्रकृयाले सामाजिक दायित्व निर्वाह गर्ने काम स्थानीय तहले कति गरिरहेको छ भन्ने लेखाजोखा गरेको छ । यो क्रममा देखिएका सवल पक्षहरु निम्न अनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

- ❖ गाउँपालिकालाई खुल्ला दिशा मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्न सफल ।
- ❖ सहिदभूमि गाउँपालिकामा जनसहभागिता ठिकै पाईयो ।
- ❖ उपभोक्ताले पेश्की विना पनि काम गर्ने गरेको पाईयो ।
- ❖ सामाजिक परिक्षण बृहत छलफलमा गाउँबासीको उल्लेख्य तथा उत्साहजनक सहभागिता रहेको
- ❖ सामाजिक परीक्षण कार्यक्रममा मार्फत गाउँबासीबाट आएका अपेक्षालाई साधन श्रोतले भ्याएसम्म सम्वोधन गर्ने अध्यक्ष तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको प्रतिबद्वता ।
- ❖ खानेपानी तथा सरसफाई, महिला हिंसा विरुद्धका अभियानहरु प्रभावकारी रुपमा संचालन भएको पाईयो ।
- ❖ गाउँपालिकाले गरेका कामको बार्षिक रुपमा आम सञ्चारका माध्यमबाट सार्वजनिक हुनेगरेको ।
- ❖ सहिदभूमिगाउँपालिका धनकुटामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, क्रियाशिल राजनीतिक दलहरु, विषयगत कार्यालयहरु र नागरिक संगठनहरुबीच सहकार्य र समन्वय भएको देखिएको ।
- ❖ गाउँपालिकाले विकास आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दा स्थानीय तह संचालन ऐन तथा आर्थिक प्रशासन नियमावलीहरुलाई ध्यानमा राखेर अघी बढेको पाईयो ।
- ❖ गाउँपालीकाको गाउँपरिषद, गाउँ तथा वडा भेला, सामाजिक परिक्षण, सार्बजनिक सुनुवाई जस्ता सार्बजनिक काममा उत्साहजनक जनसहभागिता हुने गरेको सामाजिक परिक्षणबाट देखीयो ।
- ❖ राजश्व बृद्धि गर्न सफल ।
- ❖ कार्यक्रम बजेट निर्माण गरी कार्यन्वयन गरिएको ।
- ❖ सहिदभूमि गाउँपालिकाले निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरु, महिला सदस्य ज्यूहरु, दलित महिला सदस्य ज्यूहरु संग समन्वयगरी बजेट तर्जुमामा पूर्णतः जिम्मेवार बनाएको छ । योजना छनौट

र तर्जुमामा भाग लिई विषयगत वजेटहरु परिषदबाट स्वीकृत गराएका छन् । साथै प्राप्त बजेटहरुको कार्यान्वयन आफ्नो समितिको वडाको सिफारिसमा गराएका छन् ।

- ❖ गाउँपालिका भएको अनुभुति गाउँबासीहरुले गर्दै गरेको पाईयो ।
- ❖ गाउँपालिकाका संरचना लैङ्गीक तथा अपांगमैत्री बाटोमा अगाडि बढ्दै गरेको पाईयो ।
- ❖ गाउँको सेवा प्रवाहलाई जवाफदेही बनाउन सूचना अधिकारी, गुनासो सुन्ने अधिकारी, उजूरी पेटीका आदिको प्रबन्ध गरेको पाईयो ।
- ❖ बाल भेला मार्फत बालअधिकार संरक्षणका लागि काम गरेको पाईयो ।
- ❖ विपत व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाले पूर्व तयारी सुरुवात गरेको पाईयो ।
- ❖ गाउँपालिकाले सेवाग्राहीको सुविधाको लागि नागरिक बडापत्र, पत्रपत्रिकाको व्यवस्था गरेको पाईयो ।

(ख) सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती तथा कमि कमजोरीहरु

- ❖ यस क्षेत्रको प्रमुख सुन्तला व्यावसायिक खेतीमा गिरावट आएको ।
- ❖ यत्रतत्र छरीएर रहेको बस्तीलाई एकिकृत वस्तीको अवधारणामा नल्याइएको ।
- ❖ फोहोर व्यबस्थापनमा गाउँबासीको सहभागिता बृद्वि गर्नु चुनौतीपूर्ण रहेको ।
- ❖ साना योजनाहरु बढि हुनाले प्राविधिक अनुगमनमा तथा मूल्यांकन प्रभावकारी रुपमा गर्न नसकिएको ।
- ❖ पशुबधशालाका लागि जग्गा खोजी नगरिएको ।
- ❖ महिला,दलित जनजाति तथा पिछडिएका गरिव वर्गका लागि खास आधुनिक कृषि व्यवसायीकरणका कार्यक्रम ल्याउन नसकिएको ।
- ❖ टाडाटाडा सम्म फैलिएका वडा कार्यालयहरु संग सर्वर इन्टरनेटको पहुँच नपुऱ्याईएको ।
- ❖ गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र आवश्यकक रोजगारमुलक उधोगधन्दा, कलकारखाना खोजि नगरिएको।
- ❖ फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन नसकिएको ।
- ❖ कृषियोग्य भूमि बाँझो पन बढ्दै प्रयोग विहिन हुदैगएको ।
- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सबै सडकहरू कच्ची तथा ग्राभेल मात्र भएको ।
- ❖ आयश्रोतको कमिले गाउँपालिकाको स्तरीय विकास प्रकृयामा समस्या उत्पन्न हुनु ।
- ❖ बढ्दो बसाईसराई दरलाई रोक्ने आधार नहुनु ।
- ❖ सार्वजनिक शौचालयको अझै पनि सुरुवात नभएको ।
- ❖ सिमित स्रोत, साधन र अशिमित नागरिक आकांक्षा बढि रहेको ।
- ❖ छिमेकी गाउँसँगको प्रतिस्पर्धा नभएको ।
- ❖ आन्तरीक श्रोतलाई पूर्वानुमान योग्य दीगो र भरपर्दो बनाउन नसकिएको ।

१५. गाउँपालिकाका विकास सम्भावनाहरु :

(क) कृषि

यस गाउँपालिकामा अधिकांश मानिसहरु कृषि पेशामा आत्मा निर्भर रहेका छन् भने व्यवसायिक कृषिको माध्यमवाट गाउँपालिकाको समृद्धि तर्फ उन्मुख गराउन सकेमा कृषिलाई व्यवसायीकरण गर्न गाउँमा रहेका कृषकहरुलाई उन्नत वीउ विजन, मलखाद तथा प्राङ्गारिक खेतिको लागि राज्यस्तरवाट सहयोग उपलब्ध गराउन गाउँपालिकाले विशेष योजना बनाउनु पर्ने अवश्यक्ता रहेको छ । उन्नत खालको धान, मकै अन्य वालिहरु तथा तरकारी खेतीहरुलाई प्राथमिकताका साथ आधुनिक पद्धति अनुसार सीप तालिमको उपलब्ध गराई व्यवस्थापन गर्न सकेमा यस क्षेत्रको विकासको आधार कृषि बन्न सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

(ख) पर्यटन

धरातलीय बनोट, हावापानी, धर्म, संस्कृतिको विविधता अगाल्दै प्राकृतिक मनोरमले भरिपूर्ण रहेको यस गाउँपालिकाको विविधताले गर्दा समय र स्थान अनुरुप भौतिक तथा मानवीय विकासका प्रारुपहरु तयार गरी सञ्चालनमा ल्याउन आवश्यक देखिन्छ । श्रोत साधन तथा सीप र श्रम सदुपयोग गरी यस क्षेत्रको विकास गर्न सकेमा जस्तै होम-स्टे सञ्चालन गर्ने, होटल व्यवसाया खोल्ने, विभिन्न क्षेत्रको भौगोलिक वनावट अनुसार मानव निर्मित सीप प्रयोग गरी र त्यसको व्यवस्थापन गर्न सकेमा पर्यटन क्षेत्रको विकास गर्ने प्रचुर भौगोलीक विविधत ठाउँहरु प्रसस्तै मात्रामा रहेका छन । पर्यटन क्षेत्रको विकास गर्न सकेमा गाउँपालिकाको विकासको सम्भावना देखिन्छ ।

(ग) पशुपालन

यस क्षेत्रमा ब्यवसायिक रुपले स्थानीय श्रोत साधन सीप र श्रमलाई उपयोग गरेर उन्नत खालको दुधालु गाई, खसी, बोका, बाख्रा, सुंगुर, बंगुर, लोक्कल कुखुरा,ब्रोइलर कुखुरा, माहुरी पालन, जस्ता व्यवसायहरुलाई सीप तथा तालिम दिएर व्यवस्थापन गर्न सकेमा यस व्यवसायवाट थप आम्दानी गर्न सक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

(घ) जलविद्युत

यस क्षेत्रमा भएका ठूला ठूला जलाधार क्षेत्रहरुमा स्थानीय तहको श्रोत साधन तथा सीप र श्रमलाई योजनावद्ध रुपमा सदुपयोग गर्नसकेमा जलाधार क्षेत्रवाट स्थानीय वासिलाई पर्याप्त खेतिपाती गर्न सिंचाईको व्यवस्था गर्ने र जल विद्युत उत्पादन गर्नसकेमा जलाधार क्षेत्रको सदुपयोग हुने र यस क्षेत्रको आर्थिक अवस्थामा पनि राम्रो सुधार हुने देखिन्छ । यस क्षेत्रमा यस्ता जलाधार क्षेत्रहरु प्रचुर मात्रामा रहेका छन् जस्ले गर्दा यस क्षेत्रको विकास गर्न सकेमा गाउँपालिकाको विकासको सम्भावना देखिन्छ ।

(ङ) सीप तथा तालिम

यस गाउँपालिकामा अधिकांश मानिसहरु कृषि पेशामा आत्म निर्भर रहेका छन भने केही मानिसहरु बैदेशिक रोजगारीमा गएका छन्, केही मानिसहरुले साधारण व्यापार व्यवसाय गरेर जिवन निर्वाहा गर्दै आएका छन । केहि मानिसहरु पशुपालन गर्दै आएका छन । विभिन्न खालको सीप तथा तालिमको उपलब्धता गराउन सकेमा यस क्षेत्रमा ब्यवसायिक रुपले स्थानिय श्रोत साधन सीप र श्रमको सदुपयोग, रोजगारीता तथा आर्थिक स्थिति सुधार हुन सक्ने सम्भावना रहेको छ ।

(च) सडक

यस गाउँपालिकाको सबै वस्तिहरुमा सडक बनेका छैनन बनेका कच्ची सडकहरु पनि अव्यववस्थित छन् सडकमा ढल तथा नालाको कुनै व्यवस्था गरिएको छैन । खोला नालामा पुलपुलेसाको राम्रो व्यवस्था पनि छैन । त्यसैले विकासको पहिलो प्राथमिकता सडकलाई दिनुपर्ने आवश्यक्ता देखिन्छ । वाटो घाटो सडकको राम्रो विकास गर्न सकेमा यस ठाउँमा उत्पादन भएका कृषि उपजहरुको बजार निकासि भई गाउँपालिकाको आर्थिक श्रोतमा वृद्धि हुँदै जाने सम्भावना रहेको देखिन्छ ।

(छ) यातायात

गाउँपालिकाको सबै वडाहरुमा यातायातको पँहुच पुऱ्याउन सकेमा कृषि क्षेत्रमा उत्पादन भएका उपजहरु, दुग्ध जन्य वस्तुहरु, मासु जन्य खसी, वोका, राँगा, भैसी, कुखरा, हाँस, फलफुलहरु जस्ता विभिन्न वस्तुहरु वजार लगेर उचित मूल्यमा वेच विखन गर्न पाउने सम्भावना रहेको देखिन्छ ।

१६. सामाजिक जिम्मेवारी पुरा गर्न सहिदभूमिगाउँपालिकाले चाल्नुपर्ने कदम वा सुझावहरु

योजना	लगानी	लाभान्वित	उपलब्धी	निस्कर्ष
पुर्वाधार तर्फ	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	बसाई सराई दर बढ्दो	वितरण मुखि बजेट नै पहिलो समस्या हो
सामाजिक विकास तर्फ	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	बेरोजगारी को संख्यामा कमि नआएको ।	आवश्यकता भन्दा पनि विलासिताको सोचको विकास भएको ।
शिक्षा	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार नआएको ।	सक्षम अभिभावकका बाल बच्चाहरु सहर केन्द्रित सुविधा सम्पन्न विद्यालय पठाउन आर्थिक अवस्था कमजोर भएका अभिभावकका बाल बच्चा मात्र स्थानीय विद्यालयको पठनपाठन मा

				रहनु ।
स्वास्थ्य	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	केहि सुधार भएको ।	स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा पर्याप्त जनसक्ति नहुनु भएको जनसक्तिलाई पनि पर्याप्त प्रविधि नहुनु , प्रविधि भएर पनि स्थानिय स्थरको उपचार पद्तिमा विस्वास नहुन । र महङगा तथा सहर केन्द्रित अस्पतालमा मात्र उपचार हुन्छ भन्ने सोचको विकास हुनु ।
कृषि	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	उत्पादनमा बृद्धि भएको	आफ्नो उत्पादित बस्तु जस्तै , कोदो , मकै, धान , गहत, सुन्तला, अण्डा, फापर, घिउ, तथा दुध जन्य परिकार को प्रयोग घट्दै गई बाहिर बाट उत्पादन भई आएको , केमिकल युक्त , जस्तै , चाउचाउ, बोइलर, कोक, फेन्टा, विस्कुट, को प्रयोग अध्याधिक बढ्दै गई स्थानीय उत्पादित बस्तुको प्रयोग सुन्य हुनु ।
पशु	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	उत्पादन मा बृद्धि	उत्पादित बस्तु बजारी करणको अभाव जस्तै बाखा, पाठा, गोरु गाई, उचित मुल्यमा बिक्री नहुनु उत्पादित घिउ लगायतका बस्तुहरुको प्रयोगको सट्टा प्लासटिकमा प्याकिङ भएर आएका सामाग्रिको बस्तु बढ्नु । स्थानिय घाँस र स्थानिय पसु आहाराको सट्टा प्याकिङ भएर आएका महङ्गा पसु आहाराहरु को प्रयोग बढ्दै गई अल्छीपना बढ्दै जानु ।
पुर्वाधार विकास तर्फ सडक	पहिलाको तुलनामा धेरै	धेरै	सडक विस्तार धेरै	बातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन नै नगरि जतातते बाट नया ट्याक खोल्नाले भु:क्षय भई जमिनको स्वरुप बिग्रनु साथै उत्पादनमा पनि गिरावट आएको । एकिकृत बस्ती बिकास योजना नवनाई जतातते ट्याक खोल्नाले पानीका मुहानहरुमा समस्या आई पानीको अभावका कारण बसाई सराईदर बढ्दै गएको ।
बसाई सराईलाई रोक्न के गर्नु	एकिकृत विकास बस्ती योजना ल्याउनु पर्ने	यहि पनि सम्भावना छन् भन्ने	आवश्यकता अनुसारका ओजनाहरु	वितरण मुखि बजेट भन्दा परिणाम मुखि बजेट बनाउनु पर्ने ।

पर्ला		विश्वसनियता दिलाउन सक्नु पर्ने	संचालनमा जोड दिनु पर्ने	
शिक्षाको सुधारका लागि	शिक्षकहरुलाई मैले गुणस्तरीय शिक्षा दिनुपर्छ भन्ने सोचको विकास गराउनु	शिक्षाक लाई राजनिति भन्दा टाडा राख्नु पर्ने	अभिभावकलाई विद्यालय प्रति चासो आवस्यक छ भन्ने सोचको विकास गराउनु पर्ने	पुर्वाधार लाई आवस्यकताको आधारमा निमार्ण गर्नु पर्ने । विद्याथीलाई अनुसाशित बनाउनु पर्ने ।

- ❖ नगदे बालि सुन्तलामा देखिएको रोग पहिचान गरी दिर्घकालिन समाधान खोज्नु पर्ने ।
- ❖ बैकल्पीक नगदेबाली माटो परिक्षण गरी माटो सुहाउदो जातका नगदेवालीको खोजी गर्नुपर्ने ।
- ❖ गाउँपालिका भित्र कुनै ठाउमा पनि कालोपत्रे नभएकोले मुख्य सडकलाई पालोपत्रे गर्न अग्रसर भई उत्पादित कृषि उपजको बिक्रिवितरणमा सहज पुऱ्याउनु पर्ने ।
- ❖ लिचि तथा आँप उत्पादन बृद्धि गरी आय आर्जनमा बृद्धि गर्नुपर्ने ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार ल्याउन अङ्ग्रेजी माध्यममा पठनपाठनको सुरुवात गर्नुपर्ने ।
- ❖ गाउँपालिकाले सम्पूर्ण वडा संग पञ्जीकरण र राजश्व सङ्कलनको लागि इन्टरनेटको पहुच पुऱ्याउनु पर्ने
- ❖ कुनै पनि योजना सञ्चालन गर्नु अघि **डि.पि.आर** तयार गरी योजना संचालन गर्नुपर्ने
- ❖ एकिकृत वस्ती नमुना कार्यक्रम ल्याउनु पर्ने ।
- ❖ गाउँपालिकाले सम्पन्न गरेका कामको जानकारी गाउँबासीले तत्काल पाउन सक्ने गरी वेभसाईड मार्फत सार्बजनिक गर्नुपर्ने तथा कार्यालयको अभिलेखमा व्यबस्थित गर्नुपर्ने ।
- ❖ सेवासुविधा प्रवाहमा तदरुकता अपनाई सहज, पारदर्शिता र जवाफदेहि पूर्ण गराउनु अत्यावश्यक भएको ।
- ❖ गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहि उपयोगमा आउन नसकेको जग्गाहरु व्यबस्थित गर्नुपर्ने तथा भौतिक पूर्वाधार सम्पत्तीहरुलाई प्रयोगमा ल्याउन कदम चाल्नुपर्ने देखिन्छ ।
- ❖ खुल्ला दिशामुक्त गाउँपालिका घोषणा भई सकेकोले पूर्ण सरसफाई गाउँ घोषणाका कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने ।
- ❖ पर्यटनमुलक ब्यवसाय गर्न सहयोग पुग्ने सीपमुलक तालिममा जोड दिईनुपर्ने ।

- ❖ दरवन्दी अनुसारको कर्मचारीको व्यवस्था र उनिहरुलाई समय सापेक्ष क्षमता अभिवृद्धि गराउनु पर्ने ।
- ❖ बालश्रम तथा बाल विवाहमा न्यूनिकरण गर्न सवै विद्यालयहरु, वडाहरुमा बाल क्लब गठन गरी गाउँस्तरीय संजाल बनाई समुदाय स्तरमा सचेतना अभियान संचालन गर्नु पर्नेछ ।
- ❖ विद्यालयहरुमा विभिन्न सिर्जनात्मक क्रियाकलाप संचालन, अनुगमन र सहजिकरणको माध्यमबाट शैक्षिक वातावरणमा सुधार गरी कक्षा छोडने, दोहोऱ्याउने दर न्यूनीकरण गरी उत्तिर्ण दर बढाउनु पर्नेछ ।
- ❖ गाउँपालिकामा यथेष्ट जनशक्ति र नविनतम प्रविधिको प्रयोग बढाउन जरुरी देखिन्छ । यसबाट स्थानीय नागरिकहरुलाई सेवा सुविधा प्रवाहमा सहजता आउनेछ ।
- ❖ महिला, दलित जनजाति एव बिपन्न पिछडिएका वर्गका लागि सामाजिक, आर्थिक र शैक्षिक विकासका लागि आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाई बढवा दिदै स्वरोजगारमुलक कार्यक्रमहरुको पहिचान गरी कार्यन्वयनमा ल्याउनु पर्ने ।
- ❖ गाउँको फोहरमैलालाई घर घरबाटै वर्गिकरणको माध्यमबाट न्यूनिकरण गरि फोहरबाट मोहरको अवधारणलाई विकास गरि फोहर विर्सजन कार्यमा न्यूनीकरण गर्नुपर्ने ।
- ❖ गाउँ क्षेत्रको दिर्घकालिन विकासको लागि एकीकृत गाउँ विकास योजना निर्माण, विभिन्न बिनियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका तयार गरी गाउँ सुशासनमा सुधार ल्याउनु पर्नेछ ।
- ❖ पर्यटनको अधिक सम्भावना रहेकोले गाउँ पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान सहित गाउँ पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्नुपर्ने ।
- ❖ गाउँ क्षेत्रमा खोलीएका नयाँ सडकहरुको लगत कायम गरी नेपाल सरकारको नाममा ल्याउनु पर्ने ।
- ❖ राष्ट्रिय भवन निर्माण सहिंता कडाईका साथ लागू गर्नुपर्ने ।
- ❖ खेल मैदानहरुको पहिचान र विकास गर्ने ।
- ❖ बस पार्कका लागि जमिनको प्रबन्ध र लगानी सुनिश्चीत गर्ने ।
- ❖ सडकको क्षेत्राधिकारलाई बचाउन जैविक घेराबेरा वा जीविको पार्जन सँग जोड्ने ।

निष्कर्ष

सामाजिक परीक्षण एक प्रकारको सामाजिक उत्तरदायित्वको लेखाजोखा गर्ने पद्धति भएकाले सहिदभूमिगाउँपालिका धनकुटाले पहिलो पटक यो कार्यक्रम संचालन गरेको हो । यसको लागि विभिन्न संघ, संस्थाहरु छनौट गरी विश्लेषण गरीएको थियो । विश्लेषणबाट कार्यालयको समग्र सामाजिक उत्तरदायित्वको अवस्था मिश्रित पाईयो । केही आश लाग्दा उपलब्धिहरु हासिल भएको पाईयो भने केही कमीकमजोरीहरु पनि यस परीक्षणको क्रममा देखिए । पूर्वाधार विकासवाट प्राप्त विकासका अवसरहरुलाई आम नागरीकहरुको प्रत्यक्ष संलग्नतामा सामाजिक विकासलाई अघि वढाउन सफल भएको पाईन्छ । स्थानीय तह संचालन ऐन र आर्थिक नियमावलीलाई पूर्ण रूपमा पालना गर्दै स्थानीय

विकासमा सहिदभूमिगाउँपालिकाले उल्लेखनीय कार्यहरूको सुरु गर्दै आएको छ। सामान्यतया कार्यक्रम गर्नका लागि सर्वप्रथम योजनाको आवश्यकता पर्दछ। यसका लागि यस गाउँपालिकाले टोल बस्तीदेखि नै योजनाहरूको माग गर्ने, विभिन्न आवश्यक प्रकृयाहरू पूरा गरी योजना तथा कार्यक्रमलाई गाउँ परिषदबाट पारित गरेपछि मात्र कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने गरेको पाईएको छ। त्यस्ता कार्यक्रमहरू नियम संगत ढंगमा योजना निर्माण गरी योजनाअनुरूप नै संचालन गरिएका देखिन्छन् । सहिदभूमिगाउँपालिकाको नेतृत्वमा गाउँपालिकामा विकासको क्षेत्रमा काम गर्ने स्थानीय तहहरु, विभिन्न सरकारी, गैर सरकारी तथा नीजि संस्थाहरुले गर्ने कामहरुलाई एकत्रित गर्न गरेको प्रयासको कारण विकासको क्षेत्रमा काम गर्ने तहहरुको वीचमा समन्वय भई दोहोरोपनलाई न्युनीकरण गर्न सहयोग पुगेको देखिन्छ।

यस अध्ययनबाट गाउँपालिकाले आफ्नो सेवा लाई अझै चुस्त, दुरुस्त पार्नुपर्ने देखिएको छ । गाउँपालिकाले प्राथमिकतामा राखेको सुरक्षित पिउने पानी वर्तमानको न्यून बजेट, पानीका स्रोतको अभाव र विद्युतिय सुशासन कार्यक्रम प्रभावकारी बन्न सकेको देखिएन। विद्युत आपूर्ति ज्यादै नै न्यून हुनु पनि भौगोलिक बिकटता` प्रमुख कारक भएको हुनसक्छ।

यस सहिदभूमिगाउँपालिकामा विभिन्न कार्यक्रमका लागि समयमा उपभोक्ता समिति निर्माण हुन नसक्नु साथै झन्झटीलो कानुनि प्रकृयाले र भौगोलिक विकटताको कारणले परियोजनाहरु ढिलो सम्पन्न गरेको देखियो । त्यस्तै सहिदभूमिगाउँपालिका विषयगत कार्यालयहरुले तथ्यांक र सूचना अभिलेखिकरणमा एकरुपता आउन सके मात्र विकासको सुचकहरुलाई बढी परिष्कृत गर्न सकिन्छ। यसकालागि स्थानीय तह लगायत सबै विषयगत कार्यालयहरु तथा गैससहरुले अनुगमन प्रणालीलाई कार्यान्वयनमा लैजान तिव्रता दिन सिफासि गरिन्छ।

सामाजिक परीक्षणको क्रममा सुझाईएका विषयहरुलाई गम्भीरतापूर्वक लिई आगामी दिनमा कमी कमजोरी सकभर नदेखिने गरी विपन्न वर्ग, दलित वर्ग, जनजाती, महिला, वालवालिका तथा पिछडिएका वर्ग, अपांग, जेष्ठ नागरिकको उत्थानमा गम्भीर प्रयास गर्नु आवश्यक रहेको छ।

सन्दर्भ पुस्तकहरु :

- नेपालको संविधान, २०७२
- चौधौ आवधिक योजना
- स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५
- स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६
- स्थानीय तह सामाजिक परीक्षण कार्यविधि, २०६७
- स्थानीय तह स्रोत परीचालन कार्यविधि, २०६९

- गाउँपार्श्व चित्र सहिदभूमि गाउँपालिका धनकुटा
- आर्थिक बर्ष २०७४।७५ मा सम्पन्न गरेका केही योजनाहरुको अनुगमन ।
- विगतका गाउँपरिषदले गरेका निर्णयहरु ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको बाार्षिक समिक्षा प्रतिवेदन, २०७५
- सहिदभूमिगाउँपालिकामा लागू गरिएका विनियमावली, विभिन्न कार्यविधि, निर्देशिकाहरु ।
- सहिदभूमिगाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०७४/७५ को यथार्थ आय व्यय योजना तथा कार्यक्रम र बजेटगत संक्षिप्त विवरण,
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको सार्बजनिक सुनुवाईको प्रतिवेदन ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको आवधिक योजना ।
- अवलोकन र समूह छलफलबाट प्राप्त विबरण ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको नागरिक बडापत्र ।
- सहिदभूमि गाउँपालिकाको वेबसाईट ।
- औपचारीक तथा अनौपचारीक बार्ताहरु ।
- दिग्गज बर्गहरुले दिएका सुझाव तथा सल्लाहहरु ।

१. निर्वाचित जनप्रतिनिधिको नाम :				
सि.नं.	**पदाधिकारीको नाम,थर**	**पद**	**फोन नं.**	**कैफियत**
१.	श्री मनोज राई	अध्यक्ष	९८४२०८०७०८/९८०७३८०८०८	
२.	श्री रत्नेश्वरी राई	उपाध्यक्ष	९८०७०४००१०	
३.	श्री अशोक राई	वडाध्यक्ष	९८५२०६२००२/९८००९४५१८०	
४.	श्री रत्न बहादुर राई	वडाध्यक्ष	९८१४३७७३०३	
५.	श्री योगेन्द्र प्रसाद राई	वडाध्यक्ष	९८५२०५०५३०/९८१९३२२०७१	
६.	श्री भुपेन्द्र राई	वडाध्यक्ष	९८५२०५००८८/९८१०४७१०११	
७.	श्री मल्सुराम राई	वडाध्यक्ष	९८४२५२२०१०/९८११३१६११५	
८.	श्री हेम कुमार राई	वडाध्यक्ष	९८४२०६२०७६/९८२५३३३१००	
९.	श्री बम बहादुर राई	वडाध्यक्ष	९८१४४४५९०२	

कार्यपालिका सदस्य				
१.	श्री कुमार बहादुर सार्की	सदस्य	९८२४३७९७६९	
२.	श्री बंगला कुमारी राई	सदस्य	९८४२२२०८७७	
३.	श्री सरस्वती कार्की थापा	सदस्य	९८४२३४७२०२/९८००९६६२०९	
४.	श्री अप्सरा शाहशंकर	सदस्य	९८०६००९४१९	
५.	श्री रेखा राई	सदस्य	९८०५३४५८०५	
६.	श्री दिवानी राई	सदस्य	९८६१६१६५९५/९८१६३१६४३५	
वडा सदस्यहरु				
१.	श्री राधिका गुरुङ (दुलाल)	सदस्य	९८०७३५९७९०	
२.	श्री ऐयन कुमार राई	सदस्य	९८११३१२३४९	
३.	श्री बलराम राई	सदस्य	९८४२२४५८०३६	
४.	श्री सोम बहादुर मगर	सदस्य	९८१९०८७४५४	
५.	श्री रुपालाल राई	सदस्य	९८४२०८०७९२	
६.	श्री खुसी माया वि.क.	सदस्य	९८१४३५६८६५	
७.	श्री सुनसरी राई	सदस्य	९८१५९८७०४२	
८.	श्री धनमाया राई	सदस्य	९८१०५१६५५०	
९.	श्री राज बहादुर राई	सदस्य	९८१२३३३९०९	
१०.	श्री होम नाथ राई	सदस्य	९८०७००६१६१	
११.	श्री गंजम सिंह राई	सदस्य	९८१५३३५६१२	
१२.	श्री इन्द्रमाया वि.क.	सदस्य	९८१९३६५४५८	
१३.	श्री लाल बहादुर राई	सदस्य	९८४२११७००५	

१४.	श्री टिकाराम राई	सदस्य	९८२५३१५५७८	
१५.	श्री गोविन्द राई	सदस्य	९८०४३५७३१८	
१६.	श्री चन्द्रकला राई	सदस्य	९८१५३०७२०८	
१७.	श्री दिल कुमारी वि.क.	सदस्य	९८२५५३९८६१४	
१८.	श्री चन्द्र बहादुर विष्ट	सदस्य	९८५२०५०९४६	
१९.	श्री राजकुमार राई	सदस्य	९८११३१०२६७१	
२०.	श्री चमेली वि.क.	सदस्य	९८१५३८८२२०	
२१.	श्री गोविन्द पौडेल	सदस्य	९८१९०३७२५६	
२२.	श्री वृतलाल राई	सदस्य	९८१५३२४१४२	
२३.	श्री फूलसरी वि.क.	सदस्य	९८१९००११९१	
२४.	श्री मधु भण्डारी	सदस्य	९८००९२७९३९	

अनुसुची २

सामाजिक परीक्षण कार्यक्रमका केहि झलकहरु :–

सहिदभूमि गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
पिप्ले, धनकुटा

सहिदभूमि गाउँपालिका
पिप्ले, धनकुटा

सहिदभूमि गाउँपालिका
पिप्ले, धनकुटा
स्वास्थ्य शाखा

कपिल देव यादव

माथि
अभियान

Quality
REGISTER

PREMIUM

विद्यालय क्षेत्र
गति सिमित
धुम्रपान निषेधित क्षेत्र

श्री छिन्ताङ देवी माताले हामी सबैको रक्षा गरुन
प्रो. रिसाल वलिङ्ग राई
जस माया एवाईमा
छिन्ताङ-१ डाँडागाउँ